

ЗАКОН И УСТАВ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

ПОДАВЕ
СВЕТОГА АРХИЕПИСКОПА СИНОДА

Митрополитъ Митрофанъ

Handwritten text, possibly a signature or title, in brown ink.

ЗАКОН и УСТАВ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

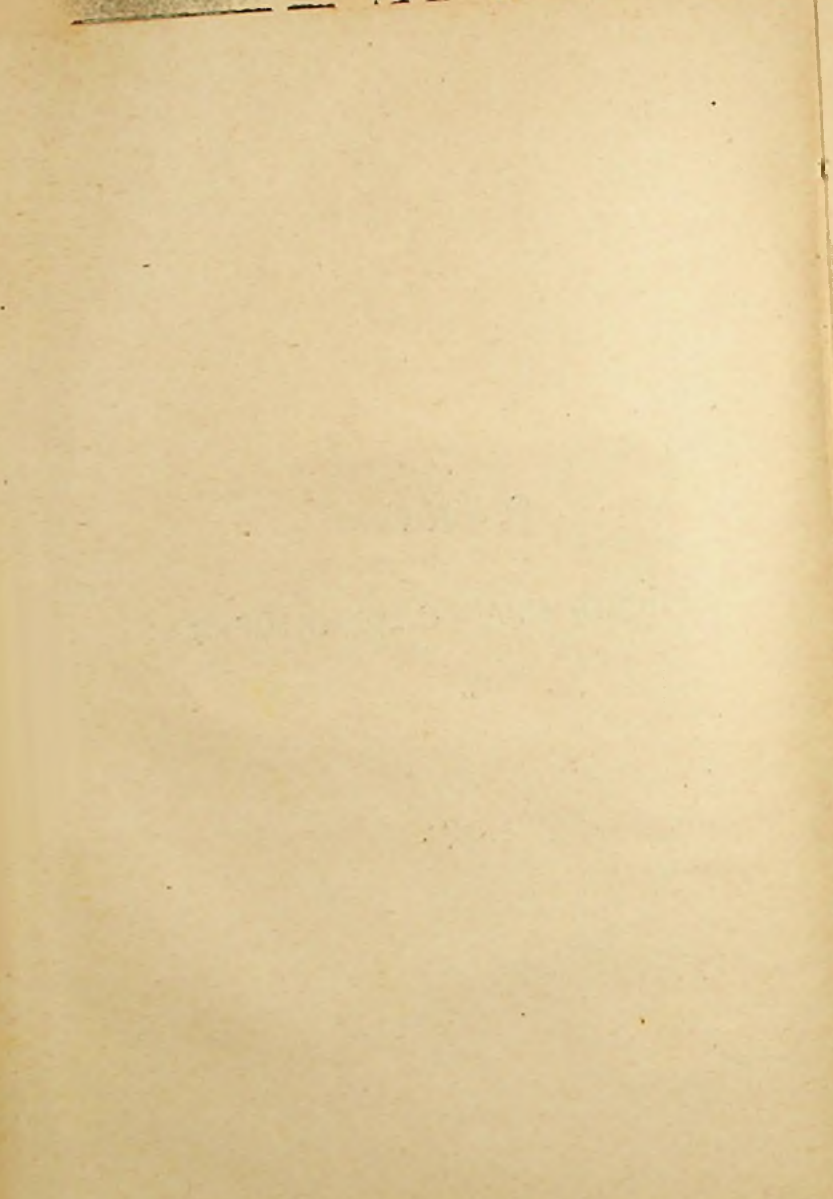
ИЗДАЊЕ
СВЕТОГА АРХИЈЕРЕЈСКОГА СИНОДА

НИШ
Штампарија „Св. Цар Константин“
1931

Закон о Српској православној Цркви обнародован је први пут у Службеним новинама од 16 новембра 1929, бр. 269.

Устав Српске православне Цркве обнародован је први пут у Службеним новинама од 24 новембра 1931, бр. 275.

ЗАКОН
О
СРПСКОЈ ПРАВОСЛАВНОЈ ЦРКВИ

МИ
АЛЕКСАНДАР I
по милости Божјој и вољи Народној
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Нашег Министра правде, а по саслушању
Претседника Нашег Министарског савета, прописујемо и
проглашујемо

ЗАКОН
О
СРПСКОЈ ПРАВОСЛАВНОЈ ЦРКВИ

Члан 1

Српска православна Црква је аутокефална, са
достојанством Патријаршије. Она своје верско учење
јавно исповеда, своје богослужење јавно врши, и
самостално управља и уређује црквеноверске по-
словце.

Члан 2

Српска православна Црква самостално управља
и слободно располаже црквеном имовином, црквеним
фондовима и задужбинама (закладама), у границама
овога Закона и Црквеног устава, а под врховним
надзором Државе.

Црквене власти самостално одлучују о примању
задужбина које су намењене црквеним задацима.

Српска православна Црква, која — по поступку
о свом рачуноводству, који ће се Уредбом пропи-
сати — самостално врши контролу својих прихода

и расхода, подлежи, према одредби другог става чл. 2 Закона о Главној контроли, врховном надзору Главне контроле, утолико што је Главна контрола овлашћена да утрошак прихода према указаној потреби контролише прегледима, било на захтев Министра правде или самих црквених власти.

Имовина Српске православне Цркве служи само циљевима Цркве, и не може се ни под којим видом од ње одузимати ни на друге циљеве употребљавати, осим случаја експропријације предвиђене законом.

Члан 3

Српска православна Црква и поједини њени саставни делови и установе, које ће бити предвиђене Црквеним уставом, правна су лица, способна да по прописима закона стичу и држе како покретна тако и непокретна добра, и врше сва права која им као таквима припадају.

Члан 4

Црквена власт духовна, црквенодисциплинска и црквеносудска, по уређењу Српске православне Цркве, припада само јерархији. Ту власт јерархија врши преко својих јерархиских претставника и органа.

Епископска власт у заједници са свештенством и народом, преко својих самоуправних претставника и органа, уређује и управља пословима имовинским, задужбинским (закладним), фондовским, као и другим пословима који ће се у Црквеном уставу предвидети.

Члан 5

Црквена кривична дела и казне су само оне које прописује Црквени устав.

Члан 6

За извршење надлежно издатих, на закону основаних, наређења и пуноважних одлука и пресуда свих црквених власти и органа, све државне и самоуправне власти дају на захтев црквених власти своју административну помоћ.

Црквени судови могу у циљу извођења доказа тражити правну помоћ редовних судова.

Члан 7

Српску православну Цркву претставља пред Државом Патријарх или његов заменик, а поједине епархије епархиски Архијереји или њихови заменици.

Поступак за избор Патријарха уредиће се посебним законом, а за избор епархиских Архијереја Црквеним уставом.

Имовинскоправне интересе Цркве пред државним властима заступају они органи који су одређени Црквеним уставом.

Члан 8

Избор Патријарха и епархиских Архијереја потврђује Краљ указом, на предлог Министра правде, стављен у сагласности са Претседником Министарског савета.

Члан 9

Црква подмирује своје потребе:

- 1) приходима од црквених добара и фондова;
- 2) приходима од државне накнаде из чл. 22;
- 3) црквеним таксама из чл. 12;
- 4) нарочитим разрезивањем на приходе манастирских и црквених имања;
- 5) државном помоћу из чл. 21, и
- 6) црквеним прирезима из чл. 10 и 11.

Члан 10

Прирез на непосредни порез који плаћају православни порезовници у Држави имају право да распишу Патријаршија, епархије, и црквене општине, свака за своје потребе, и то само ако приходи предвиђени у чл. 9 од 1—5, не могу покрити њихове расходе предвиђене буџетом. Одлуку о распису овога приреза за унапред одређено време доносе органи који су по Црквеном уставу за то надлежни. Ова одлука постаје пуноважна кад је одобри Министар финансија у споразуму са Министром правде. То одобрење није потребно за прирезе до 10% на непосредни државни порез које распisuју црквене општине по закључку Црквеноопштинског збора донетом од претставника црквене општине, одређених Црквеним уставом, који претстављају 75% пореске снаге у општини. За такве одлуке потребно је само одобрење црквене власти надлежне по Црквеном уставу.

Члан 11

Црквене прирезе прикупљају органи државне пореске администрације, једновременно и у свему по прописима за државне дажбине, и предају их у тромесечним ратама надлежним црквеним властима.

Члан 12

За званичне радње црквених власти, и у јерархиском и самоуправном делокругу, плаћа се само она такса коју црквене власти пропису посебним правилником одобреним од Министра правде у споразуму са Министром финансија. Ова се такса наплаћује у корист Српске православне Цркве.

Члан 13

Службена преписка и аманетна пошта свих црквених власти и установа ослобођава се плаћања поштарине и телеграфске таксе.

Члан 14

Свих јавних дажбина ослобођавају се зграде намењене служби Божјој, црквенопросветним и добротворним установама; заводи за црквене потребе; архијерејски, манастирски и парохиски домови; православни културноисториски споменици (манастиришта, црквишта итд.) и дворишта свих побројаних установа.

Члан 15

Свештена лица мирског и монашког реда нису обавезна лично да врше оне јавне послове који се, према канонским прописима, противе свештеничком чину и позиву.

Члан 16

Све државне власти које по својој надлежности покрену кривични поступак против свештених лица оба реда или монаха дужне су одмах о томе да извести надлежног Архијереја, као и о коначној одлуци коју буду донеле по дотичном предмету.

Члан 17

У свима државним и приватним школама православна верска настава предаје се у сагласности са надлежном црквеном влашћу, а по одредбама закона о тим школама.

Наставне планове и програме за предавање веронауке прописује надлежни Министар, узимајући у обзир потребу верског васпитања по предлогу Светог архијерејског сабора. За уџбенике веронауке

важиће прописи Закона о уџбеницима. За све уџбенике даће Свети архијерејски синод своје одобрење у погледу њихове верске садржине.

У државним основним школама веронауку могу предавати квалификовани парохиски свештеници или нарочити вероучитељи, у смислу прописа Закона о народним школама. Где, по Закону или иначе, није могућно да православну веронауку предаје свештеник или нарочити вероучитељ, вршиће ову наставу учитељи те школе који су православне вере.

Вероучитеље свештена лица у свима народним школама поставља Министар просвете из реда кандидата предложених од надлежне црквене власти. Вероучитеље у осталим државним — средњим и стручним — школама поставља надлежни Министар између кандидата који поднесу одобрење надлежне црквене власти да могу предавати веронауку у средњим школама. Све вероучитеље премешта и разрешава дужности надлежни Министар по одредбама школских закона.

Вероучитеље у свима приватним школама поставља и премешта управа школе по одобрењу надлежног Архијереја. И за ове вероучитеље важе прописи школских закона.

Надлежна црквена власт може одузети већ издато одобрење оним вероучитељима који не предају веронауку онако како прописује православна вера, или који, иначе, својим животом и радом не одговарају својој вероучитељској дужности.

Члан 18

Свети архијерејски синод настојава и стара се

да предавања на православним богословским факултетима државних универзитета буду у сагласности са науком православне вере. У случајевима осведочене несугласности, предузима код Министра просвете потребне мере да се оне отклоне.

Професори и доценти богословског факултета, који се бирају по Закону о универзитетима, постављају се пошто се претходно утврди и верска подобност кандидата оценом Светог архијерејског синода.

Члан 19

Све црквеноаутономне духовне школе стоје под управом и надзором црквене власти.

О оснивању ових школа решава Свети архијерејски сабор. Он прописује за њих наставни план и програм предавања, и поставља и разрешава њихове управнике. Министар просвете даје одобрење за оснивање ових школа и за наставни план.

Свети архијерејски синод стара се за нарочиту спрему наставничког и васпитачког особља; поставља и разрешава га.

Епархиски Архијереј води непосредан надзор над овим школама у својој епархији, подноси о томе извештај Светом архијерејском синоду и предлоге о постављању и разрешавању наставника и васпитача. Врховни надзор и над овим школама води Министар просвете.

Члан 20

Свештенике у државним болницама, казним и њима сличним заводима и другим државним установама поставља, на предлог епархиског Архијереја, надлежни Министар.

Прелазна и завршна наређења

Члан 21

При превођењу црквених надлештава, установа и лица са државног буџета на буџет Српске православне Цркве, уредбом Министра правде и Министра финансија утврдиће се коју ће помоћ из државних средстава Српска православна Црква стално по државном буџету примати. При утврђивању ове државне помоћи узеће се у обзир они досадашњи расходи, по Финансијском закону и Државном буџету за 1929/30 годину, који се односе на она црквена надлештва, установе и лица која прелазе са државног буџета на буџет Српске православне Цркве, као и износи т. зв. бира у Србији и Јужној Србији, загарантованог досадањим Законом, и приреза у другим црквеним областима предвиђених досадањим законским уредбама.

Члан 22

Поред државне помоћи поменуте у чл. 21, Српска православна Црква примиће отсеком, или ће примати годишње стално, износ на име накнаде за потраживања која припадају Српској православној Цркви у Србији и Црној Гори према Држави. Ова ће се потраживања утврдити споразумом између Министра финансија и Министра правде с једне стране и Светог архијерејског сабора с друге стране. Износ накнаде утврдиће се посебном уредбом, коју ће донети Министар финансија и Министар правде у споразуму са Светим архијерејским сабором, а уколико буде годишње исплаћиван, уносиће се у буџет Министарства правде. Ова уредба може се

мењати само законом, по претходном пристанку Светог архијерејског Сабора.

Члан 23

Српске православне епархије и њихови делови ван граница Краљевине Југославије, као саставни делови српске Патријаршије, остају у погледу организације у јерархиском и материјалном односу према српској Патријаршији у коме су биле према појединим српским Митрополијама, све док се ови односи не би друкчије регулисали.

Члан 24

Црквени устав о целокупном уређењу Српске православне Цркве и свију црквених самоуправних власти донеће Свети архијерејски сабор, и предложити Министру правде, који ће га, пошто га усвоји, поднети Краљу на озакоњење.

Члан 25

Овлашћује се Министар правде да уредбом пропише све поближе одредбе, потребне за извршење овога Закона, водећи рачуна о предлозима Светог архијерејског синода.

Члан 26

Овим Законом и Црквеним уставом предвиђена организација Српске православне Цркве има се извесги најдаље у року од две године, рачунајући од дана ступања на снагу истих закона.

По ступању на снагу овог Закона и Црквеног устава престају важити сви закони, уредбе и други прописи о предмету тих закона. Но досадашњи прописи о организацији Српске православне Цркве губе

важност тек када буде спроведена организација,
предвиђена у првом ставу овога члана.

Члан 27

Овај Закон ступа у живот када га Краљ потпише, а обавезну снагу добија када се обнародује у „Службеним новинама“.

Бр. 89870

8 новембра 1929 године

Београд

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар правде

Д-р М. Сршкић с. р.

Видео и ставио Државни печат

Чувар Државног печата

Министар правде

Д-р М. Сршкић с. р.

Претседник Министарског савета

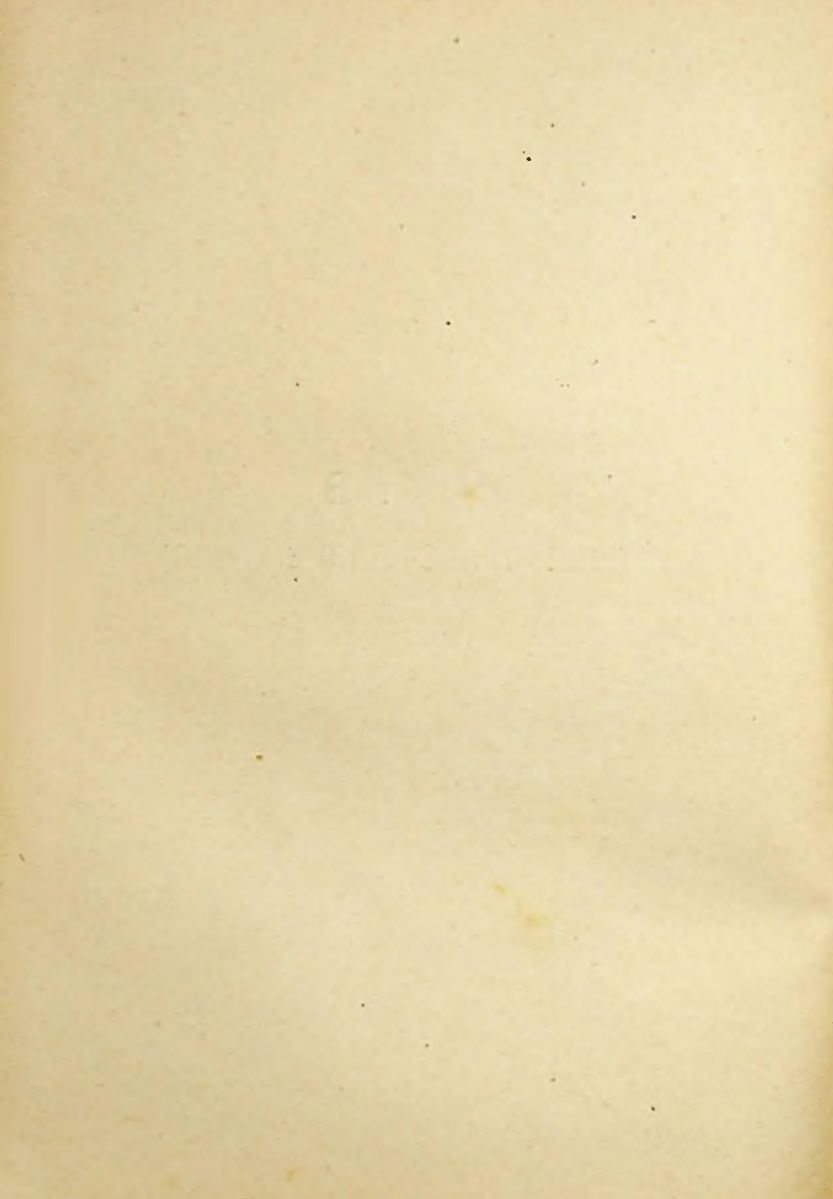
Министар унутрашњих послова

Почасни ађутант Њ. В. Краља

Дивизијски ђенерал

Пет. Живковић с. р.

УСТАВ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

МИ
АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи Народној
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Нашег Министра правде, а по саслушању
Нашег Претседника Министарског савета, прописујемо и
проглашујемо

УСТАВ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Српска православна Црква је једна, нераздељива
и аутокефална. Она одржава догматско и канонско
јединство са осталим православним Црквама.

Члан 2

Српска православна Црква има достојанство
Патријаршије.

Члан 3

Српска православна Црква има овакав свој грб:
На патријарашком плашту порфирне боје, укра-
шеном двоструким крстом с десне, и архијерејским
жезлом с леве стране, у средини штит са златном
архијерејском круном над њим; на плавој горњој
половини штита с десне стране кула светог Саве у
Хиландару, с леве црква манастира Пећке патри-
јаршије, обоје беле боје; на белој доњој половини
у средини златан крст са четири једнака крака и
по једним златним огњилом у сваком углу крака.

Члан 4

Службени језик Српске православне Цркве је српски, са писмом ћирилицом.

Застава Српске православне Цркве је тробојка: црвено-плаво-бело, са златним крстом и огњилима.

Члан 5

У смислу члана 3 Закона о Српској православној Цркви правна су лица: Српска православна Црква, епархије, црквене општине, манастири, задужбине, самосталне установе или такви фондови и, према црквеној намени, поједини храмови.

Члан 6

Српска православна Црква управља се на основу:

- а) Светог писма и Светог предања према учењу свете православне Цркве;
- б) правила васељенских сабора и од њих признатих правила апостолских, помесних сабора и светих Отаца;
- в) одредаба помесних сабора и патријаршијских синода, у колико их је усвојила Српска православна Црква;
- г) Закона о Српској православној цркви и овога Устава;
- д) уредаба, правилника и начелних одлука надлежних по овом Уставу црквених власти.

Члан 7

Уређење Српске православне Цркве је црквено-јерархиско и црквеносамоуправно.

Члан 8

Целокупна организација Српске православне Цркве оснива се на потпуној једнакости и равно-

правности. Њено основно уређење, предвиђено одредбама овог Устава, не допушта ни у погледу црквенојерархиском ни црквеносамоуправном никакве изузетке.

Члан 9

У Српској православној Цркви ове су црквенојерархиске и самоуправне власти, тела и органи:

- 1) Патријарх, Свети архијерејски сабор и Свети архијерејски синод, Велики црквени суд, Патријаршијски савет, Патријаршијски управни одбор;
- 2) епархиски Архијереј, Епархиски црквени суд, Епархиски савет, Епархиски управни одбор;
- 3) архијерејски намесник;
- 4) парох;
- 5) Црквеноопштински збор, Црквеноопштински савет и Црквеноопштински управни одбор; и
- 6) настојатељ и манастирско братство.

Члан 10

На челу Српске православне Цркве је Патријарх српски, као њен врховни поглавар.

Титула је Патријарха: Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски.

Члан 11

Српска православна Црква је епископална; њена главна административна подела је на епархије, како у црквенојерархиском тако и у црквеносамоуправном погледу.

На челу сваке епархије стоји епархиски Архијереј, као њен непосредни поглавар. Он је, по црквеноканонским прописима, главни претставник и руководилац свега црквенодуховног живота и цр-

квеног поретка у епархији, и врши своју црквено-јерархиску власт самостално, а црквеносамоуправне послове у заједници са свештенством и народом.

Члан 12

У Српској православној Цркви ове су епархије:

- 1) београдско-карловачка архиепископија, са седиштем у Београду;
- 2) банатска епархија, са седиштем у Вршцу;
- 3) бањалучка епархија, са седиштем у Бањалуци;
- 4) бачка епархија, са седиштем у Новом Саду;
- 5) браничевска епархија, са седиштем у Пожаревцу;
- 6) горњокарловачка епархија, са седиштем у Плашком, односно у Карловцу;
- 7) дабробосанска епархија, са седиштем у Сарајеву;
- 8) далматинска епархија, са седиштем у Сплиту;
- 9) загребачка епархија, са седиштем у Загребу;
- 10) зворничко-тузланска епархија, са седиштем у Тузли;
- 11) злетовско-струмичка епархија, са седиштем у Штипу;
- 12) жичка епархија, са седиштем у Краљеву (Жича);
- 13) нишка епархија, са седиштем у Нишу;
- 14) охридско-битолска епархија, са седиштем у Битољу;
- 15) пакрачка епархија, са седиштем у Пакрацу;
- 16) рашкопризренска епархија, са седиштем у Призрену;

- 17) скопљанска епархија, са седиштем у Скопљу;
- 18) тимочка епархија, са седиштем у Зајечару;
- 19) захумско-херцеговачка епархија, са седиштем у Мостару;

20) црногорско-приморска епархија, са седиштем на Цетињу;

21) шабачка епархија, са седиштем у Шапцу.

Архијереји епархија: црногорско-приморске, скопљанске, дабробосанске и загребачке имају по свом положају титулу Митрополита.

Члан 13

Сем побројаних у претходном члану епархија, под Српску православну Цркву у духовном и јерархиском погледу потпадају и ове епархије у иностранству:

1) православна чешка епархија са седиштем у Прагу;

2) Српска православна Црква у Сједињеним државама Америке и у Канади, са седиштем у Чикагу;

3) мукачевско прјашевска православна епархија у Прикарпатској Русији у Чехословачкој републици, са седиштем у Мукачеву;

4) Српска православна епархија задарска, са седиштем у Задру; и

5) Српски православни викаријат скадарски, са седиштем у Скадру.

Члан 14

Српска православна епархија будимска и делови досадањих епархија: вршачке и темишварске, као и делови других епархија ван граница Краљевине Југославије, остају, у погледу организације, у

јерархиском и материјалном односу према Српској православној Цркви у коме су били према појединим српским Митрополијама, све док се ови односи не би друкчије регулисали.

Члан 15

Одлуке о оснивању, укидању, арондирању и седишту епархија и о установљењу и укидању положаја викарних епископа доноси Свети архијерејски сабор, споразумно са Патријаршиским саветом.

Члан 16

Епархија се, у црквеноадминистративном погледу, дели на архијерејска намесништва, црквене општине са парохијама, и манастире.

Члан 17

Архијерејско намесништво сачињава одређени број црквених општина под надзором архијерејског намесника.

Члан 18

О оснивању и називу, укидању и променама архијерејских намесништава одлучује епархиски Архијереј у споразуму са Епархиским црквеним судом и Епархиским управним одбором, а по одобрењу Светог архијерејског синода стављеном у сагласности са Патријаршиским управним одбором.

Члан 19

Црквену општину сачињава једна или више парохија.

Парохије у једном месту сачињавају једну црквену општину. Изузетно, где је преко 50.000 православних душа може се образовати и више црквених општина.

Члан 20

Парохија је заједница православних лица која стоје под духовним руководством једног парохиског свештеника.

У једном месту може бити више парохија, и више места могу сачињавати једну парохију и једну црквену општину.

Члан 21

Парохију чине најмање 300, а највише 500 православних домова. Изузетци могу бити у оним местима и крајевима где теренске и друге прилике не допуштају такво груписање парохије.

Дом је свака засебна православна породица, а и пунолетна инокосна лица са самосталним положајем и занимањем.

Члан 22

Епархиски Архијереј у споразуму са Епархијским црквеним судом и Епархијским управним одбором доноси одлуке о образовању нових и регулацији старих парохија. Ове одлуке постају извршне када их одобри Свети архијерејски синод у сагласности са Патријаршиским управним одбором.

Члан 23

Сваки православни хришћанин припада као члан оној парохији у којој је настањен најмање шест недеља.

Члан 24

Парохија има своју парохиску цркву. Више парохија може имати једну заједничку цркву. Ако у једној парохији има више цркава, само је једна од њих парохиска, а остале су њој подручне.

Члан 25

Изузетно и привремено, а по решењу епархиског Архијереја, парохије које немају своје цркве могу се служити манастирским храмом као парохиском црквом. У том случају црквена општина дотичне парохије дужна је снабдевати храм свима потребама, уколико он служи као парохиска црква.

Члан 26

Парохија има своје надлештво са посебним својим матицама, црквеним протоколима и осталим прописним књигама, и свој печат.

Ако су при једној цркви више парохија, једно је парохиско надлештво са једним матицама и службеним књигама и једним печатом.

Члан 27

Манастир је свештено место, са храмом и другим здањима, као обитељ лица монашког реда која су, удружена у једну духовну братску заједницу, свечаним обетима дала обавезу да ће живети по монашким правилима: уздржљивости, сиромаштва и послушности.

Манастири служе одређеним духовним и добротворним сврхама.

Члан 28

Оснивање нових манастира, као и спајање постојећих, одобрава Свети архијерејски сабор на основу образложенога предлога надлежнога Архијереја и мишљења Светог архијерејског синода.

За оснивање нових манастира морају се претходно осигурати материјална средства за опстанак и правилан живот обитељи.

Члан 29

Метоси су одвојена манастирска имања, са црквом или без цркве. Они су саставни део својих манастира и под њиховом су управом.

Члан 30

Све одредбе за манастире по овом Уставу важе како за мушке тако и за женске манастире.

Члан 31

Српска православна Црква самостално уређује своје верске, црквенопросветне, добротворне и остале културне послове, управља и располаже својим добрима, фондовима, задужбинама (закладама) и установама, у границама Закона о Српској православној Цркви, а по црквеним прописима и одредбама овога Устава.

Члан 32

Државна помоћ, коју ће Српска православна Црква стално примати по државном буџету утврдиће се посебном уредбом, коју доноси Министар правде са Министром финансија. При утврђивању ове државне помоћи узеће се у обзир стварне потребе и они досадашњи расходи по Финансиском закону и Државном буџету за 1929/30 годину који се односе на она црквена надлештва, лица и установе, која прелазе са Државног буџета на буџет Српске православне Цркве, као и износи т. зв. бира у Србији и Јужној Србији, загарантованог досадашњим Законом, и приреза у другим црквеним областима предвиђених досадашњим законским уредбама (чл. 21 Закона о Српској православној Цркви).

Члан 33

Српска православна Црква примиће отсеком, или ће примати годишње стално, износ на име накнаде за потраживања која припадају Српској православној Цркви у Србији и Црној Гори према Држави. Ова ће се потраживања утврдити споразумом између Министра финансија и Министра правде с једне стране и Светог архијерејског сабора с друге стране. Износ накнаде утврдиће се посебном уредбом, коју ће донети Министар финансија и Министар правде у споразуму са Светим архијерејским сабором, а уколико буде годишње исплаћиван, уносиће се у буџет Министарства правде. Ова уредба може се мењати само Законом по претходном пристанку Светог архијерејског сабора.

Члан 34

Политичке општине и друга самоуправна тела, која у свом годишњем буџету одређују за верске сврхе помоћи, одређиваће према броју душа таку помоћ и српским православним црквеним општинама које се налазе на њихову подручју.

Члан 35

Свих јавних дажбина ослобођавају се зграде намењене служби Божјој, црквеним надлештвима, црквенопросветним и добротворним установама, заводи за црквене потребе, архијерејски, манастирски и парохијски домови, православни културно-историски споменици (манастиришта, црквишта итд.), православна гробља, и дворишта свих побројаних установа.

Члан 36

У погледу ослобођења од поштанских такса важе одредбе Закона о пошти, телеграфу и телефону.

Члан 37

Свештена лица мирског и монашког реда нису обавезна лично да врше оне јавне послове који се, према канонским прописима, противе свештеничком чину и позиву.

Члан 38

Свети архијерејски синод издаје службени лист Српске православне Цркве. Ближе одредбе о томе доноси Свети архијерејски сабор у споразуму са Патријаршиским саветом.

Члан 39

Све уредбе, правилници, расписи, наредбе и друге објаве које буду издавале црквене власти, тела и органи надлежни за то по овом Уставу, добијају обавезну снагу од дана обнародовања у службеном листу Српске православне Цркве, уколико се у њима не предвиди други који рок.

Члан 40

За подношење допуштених жалби против решења и пресуда црквених власти одређује се, уколико овим Уставом није други рок одређен, рок од 14 дана, рачунајући од дана који долази после дана уручења.

Ако је у одређеном року жалба предана пошти на повратни рецепис, сматра се да је благовремено предана. Жалбе се предају преко оне власти која је издала пресуду или решење.

Члан 41

Лица монашког реда не могу имати никаква непокретна добра. Ако би пак који од њих стекао таква добра, не стиче их за себе, већ за свој мана-

стир и не може њима ни на који начин располагати. По смрти монашког лица манастиру припадају и његова покретна добра, уколико тим добрима није још за живота расположио.

Члан 42

Архијереј може само оно имање за своје сматрати, држати га, и њиме за живота располагати, које је сам стекао и набавио. Од таког свог имања Архијереј може тестаментом завештати једну трећину слободно према своме нахођењу; другу трећину дужан је завештати на потребе своје епархије; а трећу трећину дужан је завештати на задужбине или самосталне фондове за опште потребе Цркве.

Архијереј, који није епархиски Епископ, другу трећину своје имовине дужан је да завешта којој било епархији.

Члан 43

Архијереј, ако умре без завештања, из његове заоставштине, покретне и непокретне, исплатиће се погребни трошкови и све оно што је дужан остао, а са остатком располагаће Свети архијерејски сабор по одредбама члана 42.

Окрути архијерејски, библиотека и друге црквене утвари припадају после смрти Архијереја епископији.

Члан 44

Сви чланови, Патријаршког, Епархиских и Црквеноопштинских савета, осим свештених лица, затим судски тужилац, секретари и писари свих црквених надлештава, кад ступају у своја звања, полажу ову заклетву:

„Ја Н. Н. заклињем се Свемогућим Богом да ћу владајућем Краљу веран бити, да ћу се светих

канона, Црквеног устава и осталих црквених и државних закона савесно придржавати, да ћу своје дужности тачно вршити, службене тајне чувати и интересе Српске православне Цркве увек заступати и бранити. Како ја ово чинио тако мени Бог помогао и овога и онога света.“

Чланови Црквених судова, осим Архијереја, полажу ову заклетву:

„Ја Н. Н. заклињем се Свемогућим Богом да ћу владајућем Краљу веран бити, да ћу дужности своје тачно вршити и службене тајне чувати, и да ћу се при изрицању правде, без обзира на лица, придржавати закона Божјега, светих канона, Црквеног устава и осталих црквених закона. Како ја судио тако мени судио и помогао Господ Бог.“

Сва именована лица полажу заклетву пред претседником дотичних надлештава, односно његовим замеником, и потписану предају њему у руке, који је оверава и шаље за архиву.

Члан 45

Све црквене власти, тела и органи Српске православне Цркве имају своје печате са црквеним грбом у средини и натписом у наоколо, и то:

1) Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски.

2) Свети архијерејски сабор Српске православне Цркве.

3) Свети архијерејски синод Српске православне Цркве.

4) Велики црквени суд Српске православне Цркве.

5) Патријаршиски савет Српске православне Цркве.

6) Патријаршиски управни одбор Српске православне Цркве.

7) Православни Епископ (Митрополит) Епархије Н. у Н.

8) Црквени суд православне епархије Н. у Н.

9) Епархиски савет православне епархије Н. у Н.

10) Епархиски управни одбор православне епархије Н. у Н.

11) Православно архијерејско намесништво Н. у Н.

12) Српска православна парохија Н. у Н.

13) Српска православна црквена општина у Н.

14) Српски православни манастир у Н.

Епархије, манастири и друге установе, које имају своје историске печате, задржавају их и даље у употреби.

II УСТРОЈСТВО ВЛАСТИ, ТЕЛА И ОРГАНА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

1 Патријарх

Члан 46

Поступак за избор Патријарха уређен је посебним Законом од 6 априла 1930 године.

Члан 47

Патријарх има у својој архиепископији сва права и дужности епархиског Архијереја, и њом управља уз помоћ својих викарних Епископа.

Члан 48

Патријарх има од Државе, на име трошкова за реперезентацију 35.000 динара месечно, аутомобил и подвозна средства према његову достојанству.

Односна сума ће се уносити сваке године у

Државни буџет независно од државне субвенције коју буде Држава давала Српској православној Цркви.

Патријарху припада и стан у згради Патријаршије, коју ће Држава подићи, са намештајем снабдети и Цркви у власништво предати за смештај патријаршиских, синодалних и саборских канцеларија и за стан Патријархов.

Члан 49

Патријарх, као врховни поглавар Српске православне Цркве, сем права која му дају канони и црквени прописи, има још и ова:

1) претставља Српску православну Цркву пред осталим аутокефалним Црквама;

2) претставља Српску православну Цркву на црквеним, државним и народним свечаностима;

3) одржава јединство у јерархији Српске православне Цркве;

4) посвећује по црквеним прописима, лично или преко овлашћених Архијереја, лица изабрана за епархиске и викарне Епископе;

5) освећује свето миро за целу Српску православну Цркву;

6) даје одсуство епархиским Архијерејима изван њихових епархија;

7) врши главне црквене обреде за Краља и Краљев Дом, лично или преко овлашћеног свештеног лица;

8) носи, као нарочито црквено одличје, белу панакамилавку с брилијантским крстом и панагију свих српских светитеља, даровану од стране Државе првом српском Патријарху обновљене Српске патријаршије, која остаје наслеђе свих Партијараха;

9) првенствује при богослужењу, и ословљава се са „Свјатјејши“ и „Светости“.

10) помиње се на архијерејским литургијама од Архијереја у свој Српској православној Цркви;

11) даје црквена одликовања и одличја, по уредби коју прописује Свети архијерејски сабор;

12) поставља декретом службенике по овом Уставу;

13) управља црквама и мисијским подручјима у иностранству, где нема организоване српске православне епархије.

2 Свети архијерејски сабор и Свети архијерејски синод

а) Опште и заједничке одредбе

Члан 50

Свети архијерејски сабор састављају сви епархиски Архијереји под претседништвом Патријарха.

Члан 51

Свети архијерејски сабор, као највише јерархиско претставништво, црквенозаконодавна је власт у пословима вере, богослужења, црквеног поретка (дисциплине) и унутрашњег уређења Цркве, као и врховна судска власт у кругу своје надлежности (чл. 63, т. 31).

Члан 52

Свети архијерејски синод састављају Патријарх, као претседник, и четири епархиска Архијереја, као редовни чланови.

Сем редовних чланова бирају се и два епархиска Архијереја за чланове заменике, који се позивају на седнице кад је који редовни члан отсутан.

Редовне чланове и чланове заменике бира Свети архијерејски сабор на две године.

Члан 53

Свети архијерејски синод је највиша извршна (управна и надзорна), као и судска власт у свом делокругу (чл. 64, т. 35).

Свети архијерејски синод одлучује под претседништвом Патријарха о редовном и ванредном сазиву Светога архијерејског сабора.

Члан 54

Свети архијерејски сабор може доносити пуно-важне одлуке, изузев избора Архијереја, кад је присутна надполовична већина свих епархиских Архијереја.

Свети архијерејски сабор и Свети архијерејски синод доносе своје одлуке једногласно или већином гласова. При једнакој подели гласова одлучује глас претседников.

Члан 55

Кад је Патријарх отсутан или ма због којег узрока спречен да врши своју претседничку дужност у Сабору, односно Синоду, замењује га, по његову овлашћењу, најстарији по производству Митрополит члан Сабора, односно Синода, а ако овога нема, најстарији по епископском посвећењу Епископ члан Сабора, односно Синода.

Члан 56

Ако би Свети архијерејски сабор, односно Свети архијерејски синод, због хитности и неизбежности посла, морао да донесе неки црквенозаконски пропис, уредбу или начелну одлуку за Цркву у отсуству

Патријарха, мора се то накнадно поднети Патријарху на увиђај и сагласност. У случају несугласности, предмет се доставља на расправљање и одлуку Светом архијерејском сабору, под претседништвом Патријарха.

Члан 57

Кад се патријарашки престо упразни, власт Патријархову врши Свети архијерејски синод, који то објављује епархиским Архијерејима и државним властима. Претседничке дужности Патријархове у Светом архијерејском сабору и Светом архијерејском синоду врши тада најстарији по производству члан Светог архијерејског синода Митрополит, односно најстарији по посвећењу Епископ.

За време док је упражњен патријарашки престо не могу се доносити црквенозаконски прописи, уредбе и начелне одлуке.

Члан 58

Све одлуке Светог архијерејског сабора и Светог архијерејског синода, канонске и црквене природе, које се односе на веру, богослужење, црквени поредак и унутрашње уређење Цркве, пуноважне су и извршне.

Члан 59

Све одлуке Светог архијерејског сабора и Светог архијерејског синода записују се у нарочити записник (протокол). Тај записник потписују сви који су на састанку били и решавали.

Члан 60

Свети архијерејски сабор и Свети архијерејски синод врше своје послове непосредно или преко подручних им надлештава и органа.

Члан 61

Патријаршиска канцеларија обавља послове Светог архијерејског сабора и Светог архијерејског синода, и под непосредним је надзором Патријарха.

Члан 62

Свети архијерејски сабор и Свети архијерејски синод могу у своје седнице позвати, ради саслушања стручног мишљења, и свештена и световна лица која нису чланови тих тела.

б) Делокруг Светог архијерејског сабора

Члан 63

Свети архијерејски сабор, чији је задатак обележен у члану 51 овог Устава:

1) тумачи православно црквено учење, држећи се при томе одредаба које је света Црква на основу Светог писма и Светог предања утврдила;

2) уређује унутрашњу и спољашњу мисију Цркве ради утврђења, одбране и ширења православне вере и чистоте хришћанског морала; установљава за то потребне органе и оснива потребне заводе, установе и удружења;

3) прописује наставни план и програме веро-науке у школама у границама закона, а у спору-зumu са Министром просвете, и стара се о верском васпитању младежи и верних ван школе;

4) прописује квалификације кандидата за све редовне, изванредне и мисионарске црквене службе;

5) оснива богословске и монашке школе;

6) уређује сва обредна питања према општим црквеним прописима, а у духу православне вере;

7) оснива установе и заводе: за израду црквеног живописа и свих црквених утвари за издавање бо-

гослужбених књига, за неговање црквеног појања, као и друге црквене потребе; прописује правила за оснивање црквених музеја, за чување и обнављање црквених старина и споменика;

8) канонизује светитеље, и прописује службу за њихово светковање;

9) објашњава канонскоцрквене прописе, опште обавезне и посебне, и издаје њихове зборнике;

10) одређује дужности и доноси дисциплинске уредбе за свештенство и остале црквенојерархиске органе и службенике;

11) прописује одело за више и ниже свештенство оба реда;

12) прописује црквеносудски поступак за све Црквене судове;

13) издаје прописе у брачним пословима;

14) доноси правила за живот манастирског и придворног монаштва;

15) прописује упутства за исповедничку службу;

16) решава о оснивању, спајању и раздруживању манастира;

17) оснива, у споразуму са Патријаршиским саветом, установе за сирочад и незбринуту децу свештеника, као и установе за друге васпитне и добротворне сврхе;

18) настојава да се однос Цркве и Државе и међусобни односи вера и вероисповести у Држави правилно и без уштрба по православну Цркву уреде;

19) уређује и води званичну листу кандидата за архијерејски чин, и бира између ових достојна лица за епархиске и викарне Епископе;

20) бира чланове Великог црквеног суда;

21) бира ректоре православних богословија и управнике монашких школа;

22) бира у споразуму са Патријархом између свештених лица главног секретара Светог архијерејског сабора и Светог архијерејског синода;

23) води надзор над радом Светог архијерејског синода;

24) прописује правила Синодалног фонда (чл. 225) и одобрава његове годишње предрачунае расхода и прихода и завршне рачуне;

25) доноси одлуке о нарочитом разрезивању на приход црквених општина, манастира и епархија у свом делокругу, а у смислу члана 259;

26) стара се у споразуму са Патријаршиским саветом за подмирења свих потреба Српске православне Цркве;

27) одобрава правила удружења свештенства мирског и монашког реда, као и свих других удружења која раде на корист православне Цркве, и води над овима надзор преко Светог архијерејског синода;

28) пропусује свој пословник, и одобрава пословнике и правила за црквенојерархиске органе, уколико није овим Уставом друкчије наређено;

29) решава сукобе надлежности између јерархиских и црквеносамоуправних органа;

30) ублажује у смислу црквеносудског поступка, казне свештеним лицима изречене од Великог црквеног суда;

31) суди:

А) у првој и последњој инстанцији:

а) несугласице између Архијереја и Светог архијерејског синода, између Архијереја и Патријарха;

б) канонске кривице Патријарха;

Б) у другој и последњој инстанцији:

све предмете о којима је Свети архијерејски синод у првој инстанцији судио;

32) врши и друге послове који му по овом Уставу и по другим црквеним прописима спадају у надлежност, а нису овде побројани.

в) Делоокруг Светог архијерејског синода

Члан 64

Свети архијерејски синод по својој надлежности која је обележена у члану 53 овог Устава:

1) одржава догматско и канонско јединство и сталну везу са осталим православним Црквама;

2) чува и брани чистоту учења православне Цркве о вери и моралу, сузбија свако неправилно учење, верске и моралне предрасуде, празноверице и штетне обичаје;

3) стара се о ширењу православне вере и руководи пословима унутрашње и спољашње црквене мисије;

4) стара се о зближењу и уједињењу хришћанских Цркава;

5) расписује стечај, оцењује и према нахођењу награђује уџбенике веронауке за школе и заводе, и књиге верскоморалне садржине у опште;

6) бди над животом и радом богословских и монашких школа, установа и завода за спремање и васпитање кандидата за све црквене службе; бира наставничко и васпитно особље, и стара се за њихову спремину;

7) води највиши надзор над вероучитељским и проповедничким радом свештеника, и даје им потребна упутства и руководства;

8) стара се за унапређење црквене књижевности; бира стипендисте за изучавање појединих предмета, и одређује награде за писце;

9) бира уредника и управља службеним листом Српске православне Цркве и другим званичним издањима;

10) руководи пословима око превода и издавања Светог писма, дела светих Отаца и радова васељенских и помесних црквених сабора;

11) бди да се свете тајне најтачније врше, и одржава благољепије, правилност и једнообразност у вршењу црквеног богослужења;

12) издаје и оцењује богослужбене књиге и њихове преводе;

13) оцењује и одобрава израду икона за црквену и приватну употребу;

14) издаје упутства за градњу светих храмова и манастира;

15) даје упутства за израду црквених утвари, одежда и осталих црквених потреба;

16) стара се о једнообразности и усавршавању црквеног појања, и надзирава појачке школе;

17) стара се о чувању светих моштију светаца, о иконама и о другим свештеним предметима;

18) стара се о црквеној уметности, црквеним уметничким споменицима, старинама и црквеним музејима;

19) даје објашњење о прописима у спорним питањима о браку, и штити светињу брака;

20) води бригу о добротворним и васпитним заводима и установама;

21) води надзор над радом Архијереја;

22) води бригу о удовим епархијама и поставља администраторе епархија;

23) даје чин архимандрита и напрсни крст протојерејима, на образложен предлог епархијског Архијереја;

24) рукује црквеним фондовима и задужбинама (закладама) које су његовој управи поверене;

25) стара се да се однос Цркве и Државе и интерконфесионални односи у смислу закона тачно и без штете по православну Цркву одржавају;

26) припрема дневни ред и спрема предлоге за Свети архијерејски сабор, и извршује његове одлуке;

27) образује одборе (секције) стручних лица ради припремања градива за рад свој и Светог архијерејског сабора;

28) бира у споразуму са Патријархом своје чиновнике и канцеларијско особље као и секретаре и писаре Великог црквеног суда;

29) предлаже на одобрење Светом архијерејском сабору свој пословник;

30) расправља све сукобе о надлежности црквенојерархиских власти, уколико овим Уставом није друкчије наређено;

31) води надзор над радом удружења свештенства мирског и монашког реда, као и свих других удружења која раде на корист вере и православне цркве;

32) проучава извештај Великог црквеног суда и спроводи га Светом архијерејском сабору с мишљењем и предлогом;

33) подноси годишњи извештај о своме раду Светом архијерејском сабору;

34) врши и све друге послове по овом Уставу и које му Свети архијерејски сабор нарочито повери;

35) суди у првој инстанцији:

а) брачне спорове Краља и чланова Краљевског Дома;

б) међусобне несугласице Архијереја;

в) канонске кривице Архијереја;

г) дисциплинске службене кривице својих органа, и пресуђује њихове размирице.

3) Велики црквени суд

Члан 65

Велики црквени суд је врховна црквена судска власт за кривице свештенства, монаштва и световњака, и за брачне спорове, као и за све црквене спорове унутарње црквене управе који не спадају у судску надлежност Светог архијерејског сабора и синода.

Седиште Великог црквеног суда је у резиденцији Патријарха.

Члан 66

Велики црквени суд је сталан, и састављају га:

а) Претседник Архијереј, кога бира Свети архијерејски сабор на две године;

б) два члана, које одређује Свети архијерејски синод из своје средине;

в) два члана свештена лица мирског реда, која бира Свети архијерејски сабор;

г) секретари свештена лица; и

д) потребан број писара и званичника.

Претседника и чланове Архијереје замењују Архијереји чланови или заменици чланова Светог архијерејског синода, које одређује Свети синод.

Чланове свештена лица замењују секретари Великог црквеног суда.

Члан 67

Званичнике и послужитеље у Великом црквеном суду поставља претседник.

Члан 68

За чланове свештена лица у Великом црквеном суду могу бити постављена свештена лица мирског реда која су свршила више богословске и по могућности правне науке, и имају најмање 10 година црквеносудиске или грађанскосудиске службе.

Члан 69

За секретаре Великог црквеног суда могу бити постављена свештена лица која су свршила више богословске и по могућности правне науке, и провела у црквеносудској или грађанскосудској служби најмање пет година.

За писаре постављају се лица која су свршила вишу богословску школу, а за званичнике лица која су свршила најмање средњу богословску школу.

Члан 70

Чланови Великог црквеног суда и секретари не могу бити сродници, ни међусобно ни с претседником, по крви до четвртог степена завршно, а по тазбини или крштењу до другог степена завршно.

Члан 71

Велики црквени суд доноси пуноважне одлуке у већу састављеном од претседника, четири члана и једног деловође (секретара или писара).

Члан 72

Члан Великог црквеног суда који је лично заинтересован, или је учествовао у ислеђењу, или је судио у нижој инстанцији, не може по том предмету судити.

Члан 73

Претседник, односно његов заменик, и чланови Великог црквеног суда при одлучивању дају своје мишљење потпуно независно.

Члан 74

Велики црквени суд у другом и последњем степену разматра, одобрава, преиначава и поништава решења и пресуде Епархиских црквених судова, по службеној дужности или по изјављеном незадовољству.

По службеној дужности Велики црквени суд разматра:

1) пресуде Епархиских црквених судова које гласе на поништење брака;

2) пресуде Епархиских црквених судова по кривицама свештенства оба реда, изречене:

а) на губитак службе, односно звања;

б) на доживотну забрану свештенодејства;

в) на лишење свештеничког чина;

г) на лишење свештеничког чина са искључењем из црквене заједнице;

3) пресуде на коначно искључење световњака из црквене заједнице; и

4) одлуке Епархиских црквених судова које надлежни Архијереј упути Великом црквеном суду.

Сва остала решења и пресуде Епархиских црквених судова разматра и суди Велики црквени суд само по изјављеном незадовољству.

Члан 75

Велики црквени суд решава о изузећу појединих Епархиских судова, као и о сукобу надлежности између тих Судова, и у том случају одређује који ће Епархиски суд судити. Исто тако решава о изузећу претседника и чланова Великог црквеног суда.

4) Патријаршијски савет

Члан 76

Патријаршијски савет је врховно уредбодавно претставништво у пословима спољашње црквене управе.

Члан 77

Патријаршијски савет састављају:

а) Патријарх;

б) четири редовна члана Светог архијерејског синода или њихови заменици;

в) декан православног богословског факултета;

г) два претставника манастира;

д) један ректор богословије;

ђ) по једно свештено лице мирског реда из сваке епархије;

е) потпретседници Епархиских савета; и

ж) дванаест световних лица.

Чланове под г) и д) именује, на предлог Светог архијерејског синода, и чланове под ђ), на предлог епархиског Архијереја, Свети архијерејски сабор.

Чланове под ж) поставља Краљ указом, на предлог, који Министар правде, у споразуму са Патријархом, поднесе у сагласности са Претседником Министарског савета.

Члан 78

Патријаршијски савет сазива Патријарх и одређује место и време састанка.

Од сазива до састанка Савета мора протећи најмање шест недеља.

Члан 79

Мандат члановима Патријаршког савета траје шест година. Савет се сазива у редовно заседање сваке друге године, а у ванредно по потреби, и то:

а) кад сам Савет то одлучи;

б) кад Патријарх са Светим архијерејским синодом и Патријаршиским управним одбором донесе одлуку о томе;

в) кад то предложи писменим путем председнику надполовична већина чланова Савета, означивши предмете о којима ће се решавати. У овом случају се седница мора сазвати најдаље за тридесет дана.

Члан 80

Претседник Патријаршког савета је Патријарх, односно његов законити заменик (чл. 55 и 57).

Савет бира из своје средине потпредседника између чланова световњака, и четири секретара, и то два свештена и два световна лица.

Члан 81

Патријаршки савет пуноважно решава, ако је на седници присутна надполовична већина свих чланова. Одлуке се доносе већином гласова присутних. У случају једнаке поделе гласова одлучује глас онога који председава. Он проглашује и одлуке.

Члан 82

Ако Патријарашки савет донесе одлуку која се, по оцени Светог архијерејског синода, противи црквеним правилима, или није у сагласности са на-

челима православне Цркве, Патријарх такву одлуку задржава од извршења и враћа предмет Савету на поновно решавање. Но ако Патријаршиски савет остане при првој својој одлуци, Патријарх ће, по оцени Светог архијерејског синода, доставити предмет Светом архијерејском сабору, који је властан да поништи такву одлуку Патријаршиског савета, ако нађе да је противна правилима и начелима православне Цркве.

Члан 83

Седнице Патријаршиског савета су јавне, сем случаја кад сам Савет одлучи да буду тајне.

Члан 84

Претседник Патријаршиског савета руководи седницама и одржава ред за време саветског рада по пословнику.

Члан 85

Патријаршиски савет, у вршењу своје власти:

1) доноси, по претходно прибављеној сагласности Светог архијерејског сабора, уредбу о активним и пензиским припадностима парохиском свештенству, наставничком особљу богословских, монашких и других школа, особљу Црквених судова, епархиским и викарним Архијерејима и Патријарху;

2) установљава положаје чиновника и осталих службеника за спољну црквену управу, и доноси уредбу о њиховим службеним односима, као и њиховим активним и пензиским припадностима;

3) доноси, по претходно прибављеној сагласности Светог архијерејског сабора уредбу о пензиском фонду Архијереја и свих осталих црквено-

јерархиских и самоуправних чиновника и службеника, као и о издржавању њихових удовица и сирочади;

4) прописује дисциплинска правила за службенике спољашње црквене управе;

5) доноси уредбе о управи, руковању, контроли и надзору црквених фондова, задужбина (заклада) и добара;

6) стара се о материјалним средствима за покриће свих потреба целе Српске православне Цркве по одредбама овог Устава, и доноси одлуке о прирезу на непосредни порез за њене потребе;

7) доноси пословник за свој рад;

8) одобрава у својој надлежности уредбе, правилнике и пословнике које пропишу надлежна нижа тела и органи;

9) сарађује са Светим архијерејским сабором код измене и допуне Устава Српске православне Цркве;

10) сарађује са Светим архијерејским сабором код оснивања установа и завода, којих издржавање пада на терет предрачуна расхода и прихода за опште потребе Цркве;

11) коначно решава, у споразуму са Светим архијерејским сабором, о задужењу и отуђењу непокретних црквених имања која су намењена општим потребама Цркве, и одобрава такве одлуке у погледу епархиских, манастирских и црквеноопштинских имања, у оба случаја, ако сума прелази 1,000.000 дин.;

12) врши и друге послове опште црквене управе уколико по овом Уставу не спадају у чију другу надлежност.

5) Патријаршиски управни одбор

Члан 86

Патријаршиски управни одбор је врховна извршна (управна и надзорна) власт над црквено-самоуправним органима и извршни орган Патријаршиског савета.

Члан 87

Патријаршиски управни одбор састављају:

- а) Патријарх, односно његов законити заменик, (чл. 55 и 57), као претседник;
- б) два члана Светог архијерејског синода;
- в) један претставник манастира;
- г) три свештеника; и
- д) седам световњака.

Чланови под б), в), г) и д) имају заменике у истом броју и положају.

Члан 88

Чланове Светог архијерејског синода одређује Свети архијерејски синод из своје средине, а остале редовне чланове и њихове заменике Патријаршиски савет из своје средине, на шест година.

Члан 89

Патријаршиски управни одбор бира себи из средине својих световних чланова потпретседника, по могућству из седишта Одбора или из оближње околине.

Члан 90

Патријаршиски управни одбор има за правне послове свог правног саветника.

Члан 91

Патријарх, односно његов законити заменик сазива редовне седнице Патријаршиског управног одбора у седиште Патријарха сваке године у про-

леће и у јесен, а ванредне када то он сам одлучи, или када то писмено затражи најмање половина чланова Патријаршиског управног одбора, означивши тачно предмет ради кога се тражи сазив ванредне седнице.

Члан 92

Ако је Патријарх уверен да се нека одлука противи одредбама црквених правила или постојећим прописима, или је у опречи са начелима православне Цркве, властан је обуставити извршење одлуке и наредити нову расправу. Но ако се ни овом расправом не би постигла сагласност, Патријарх упућује предмет Патријаршиском савету на коначну одлуку. Изузетно, ако је предмет хитне природе, Патријарх има право упутити га Светом архијерејском сабору, који је властан, ако нађе да хитност постоји, донети по њему коначну одлуку.

Члан 93

Патријаршиски управни одбор пуноважно решава, ако је на седници присутна надполовична већина свих чланова. Одлуке се доносе већином гласова присутних. У случају једнаке поделе гласова одлучује глас онога који претседава. Он проглашује и донесене одлуке.

Члан 94

Патријаршиски управни одбор по својој надлежности врши у главном ове послове :

- 1) објављује и извршује, уколико у његов делокруг спадају, уредбе и одлуке Патријаршиског савета;
- 2) контролише самоуправне црквене органе у њиховом раду, и ради тога по потреби изашиље своје нарочите изасланике;

3) доноси за опште потребе Српске православне Цркве предрачун општих расхода и прихода, и саставља завршне рачуне, које подноси на одобрење Патријаршиском савету;

4) одобрава за потребе епархија предрачуне расхода и прихода и завршне рачуне епархија, црквених општина и манастира, и одобрава епархиски разрез на непосредни порез верних;

5) одобрава оснивање фондова, примање задужбина (заклада) и њихових правила;

6) управља фондовима, задужбинама (закладама) и добрима, који су намењени општим потребама Цркве, и врши надзор и контролу над свима црквеним фондовима, задужбинама (закладама) и добрима;

7) стара се да цркве, манастири и све друге црквеноверске установе имају законске доказе о својини својих добара;

8) припрема и израђује у границама свога делокруга извештаје и предлоге из области црквене самоуправе, и подноси их Патријаршиском савету;

9) објављује штампане извештаје о стању свих црквених фондова и задужбина (заклада);

10) коначно решава о задужењу и отуђењу непокретних црквених имања која су намењена општим потребама Цркве, и одобрава такве одлуке у погледу епархиских, манастирских и црквеноопштинских имања, у оба случаја, ако сума не прелази 1,000.000 динара;

11) коначно решава о отписивању потраживања која припадају општој црквеној имовини Српске православне Цркве, а за која се докаже да се од

дужника не могу наплатити; и о расходању ствари те имовине, и одобрава такве одлуке у погледу епархиских, манастирских и црквеноопштинских потраживања и расходања ствари, ако сума прелази, и то, код потраживања 10.000 динара, а код расходања ствари 50.000 динара;

12) одобрава одлуке у свима случајевима узимања или давања под закуп имања црквеноопштинских, манастирских и епархиских, ако је закупна цена већа од 100.000 динара годишње, а код осталих имања без обзира на висину закупне цене;

13) решава по жалбама коначно у последњем степену, по оним предметима које Епархиски савети решавају у првом односно другом степену;

14) бира своје сталне чиновнике и остале службенике, које Патријарх поставља и утврђује декретом;

15) управља у споразуму са Светим архијерејским синодом просветним и добротворним заводима за целу Цркву, који се издржавају на терет прорачуна расхода и прихода за опште потребе Цркве. Од овога се изузимају монашке, богословске и друге верскопросветне школе и заводи, чија управа спада у надлежност Светог архијерејског синода;

16) настојава да се оснивају фондови и задужбине на корист Цркве;

17) прописује пословник за себе и за епархиске савете, које одобрава Патријаршки савет.

6) Епархиски Архијереј

Члан 95

Епархиски Архијереј, по своме архипастирском позиву, сагласно православном учењу и правилима

црквеним, има пуну јерархиску власт у пословима вере и морала, свештенодејствовања и архипастирског старања у својој епархији.

Члан 96

Епархиски Архијереј, као непосредни поглавар и претставник своје епархије, уз сарадњу свештентства и народа, управља и свестрано руководи целокупним, унутрашњим и спољашњим, верским и црквеним животом у епархији.

Члан 97

За епархиског и викарног Архијереја може бити изабран онај:

- а) који испуњава све канонскозаконске услове предвиђене за архијерејски чин у православној Цркви;
- б) који је редовно свршио православну духовну академију или православни богословски факултет;
- в) који је поданик Краљевине Југославије; и
- г) који је својом ревносном службом, као и својим угледним животом и преданим радом на добро Цркве и за народно и државно јединство, стекао опште уважање.

Члан 98

Епархиске и викарне Архијереје бира Свети архијерејски сабор под претседништвом Патријарха.

Избор Архијереја врши Свети архијерејски сабор кад су присутне две трећине свих епархиских Архијереја.

Код избора Архијереја, ако се не постигне једнодушност, гласа се тајно, и одлучује апсолутна већина гласова. Ако се гласови тако поделе да ниједан кандидат не добије апсолутну већину гласова,

приступа се одмах ужем избору између двојице који су највише гласова добили. Који ће кандидат доћи у ужи избор од оних који су добили једнак број гласова, одлучује Патријарх, који одлучује и код ужег избора, ако се гласови подједнако поделе. Отсутан члан Светог архијерејског сабора поверава писмено свој глас једном од присутних чланова Светог архијерејског сабора.

Члан 99

Избор епархиских и викарних Архијереја потврђује Краљ указом, на предлог Министра правде.

Члан 100

Новоизабраним и посвећеним Архијерејима Патријарх издаје грамату, коју потписују и чланови Светог архијерејског синода.

Члан 101

Сва црквена надлештва и органи у епархији потчињени су епархиском Архијереју.

Члан 102

Сем права и дужности по црквеним и канонским прописима, епархиски Архијереј, по својој надлежности:

- 1) учи и просвећује свештенство и народ у епархији речима, делима и пастирским посланицама;
- 2) чува, брани и одржава у народу православну веру, сузбијајући сваку радњу која је противна православном учењу и штетна по интересе Српске православне Цркве;
- 3) упућује и ободрава свештенство и народ да оснивају и организују религиознодобротворне, духовнопросветне, родољубиве и уопште корисне установе за напредак вере и морала у народу;

4) стара се за редовно и правилно богослужење и уопште о црквеном поретку;

5) настојава да се Цркве и манастири снабдевају светим антимињсима, светим миром, свештеним одежама и утварима и богослужбеним књигама, и да се подмирују на време и правилно све друге потребе за цркву;

6) одређује нарочито богослужења приликом изванредних црквених, народних и државних светковина;

7) даје благослов да се подижу, где је потребно, цркве, капеле, гробља, и настојава да се држе у добром стању;

8) стара се да се цркве, манастири и капеле граде у стилу који је усвојен у Српској православној Цркви, и да се цркве, манастири и домови верних снабдевају иконама у православном духу;

9) води бригу о чувању црквених старина;

10) освећује храмове;

11) рукополаже достојна лица у свештенички чин, упућује их на дужност и даје им грамату о томе;

12) предлаже Светом архијерејском синоду свештена лица за одликовање, и сам их одликује оним што је у његовој надлежности, и одликоване производи;

13) одређује од достојних свештених лица оба реда свога заменика у свима епархиским пословима и разрешава га, и то по одобрењу Светог архијерејског синода;

14) именује епархиске проповеднике и исповеднике за свештенство у епархији;

15) предлаже, поставља и утврђује у звањима и дужностима црквене и црквеносамоуправне слу-

жбенике, чиновнике и послужитеље, по прописима овог Устава;

16) предлага надлежним властима подесна лица за свештенике: у војсци, болницама и другим државним и приватним заводима, и надзирава њихов пастирски рад;

17) предлага надлежним властима способна лица за вероучитеље у свима средњим, стручним и основним школама у епархији, и даје сагласност за премештај и разрешење њихово;

18) води старање и надзор над предавањем веронауке у свима основним, средњим и стручним државним и приватним школама, и доноси одлуке, односно чини предлоге, да се забрани предавање оним професорима, доцентима, вероучитељима и учитељима који неправилно и немарно врше поверене им дужности или који иначе својим животом и радом не одговарају својој вероучитељској дужности;

19) даје, на предлог манастирских настојатеља, благослов достојним лицима за ступање у монашки чин;

20) даје у својој надлежности благослов и разрешење у брачним и другим пословима по прописима црквеноканонским и према одлукама Светог архијерејског сабора;

21) суди свештеним лицима оба реда за мање (дисциплинске) кривице, и кажњава за ова дела: опоменом, укором, епитимијом до 15 дана и забраном свештенодејства до месец дана а за веће кривице предаје их Црквеном суду; и суди вернима и изриче казне привременог лишења појединог права или почасти у Цркви; и све ове одлуке су извршне;

22) ублажава по црквеном судском поступку казне коначно изречене Епархиским црквеним судом;

23) по прописима овог Устава одлучује од свештенодејства свештена лица оптужена суду за кривике, и одређује им заменике;

24) даје свештеним лицима и службеницима у свом делокругу отсуства;

25) одређује заменике отсутним и оболелим манастирским настојатељима, архијерејским наместницима и парохиским свештеницима;

26) води надзор над радом архијерејских наместника и свештенством оба реда у епархији;

27) води врховни надзор над радом и животом у црквеним заводима своје епархије, предлаже Светом архијерејском синоду постављење и разрешење наставничког и васпитачког особља тих завода;

28) врши у својој епархији каноничне посете по црквеним правилима, шаље нарочите изасланике од способних и достојних лица даје им упутства, ради прегледа парохиских и намесничких канцеларија и манастирских управа;

29) настојава да се све наредбе, решења и одлуке виших црквених власти благовремено и тачно саопштавају и извршују;

30) стара се, уз помоћ Епархиског црквеног суда и Епархиског управног одбора, да сва црквена надлештва и органи у епархији врше своје дужности савесно и правилно, да се сви послови извршују по постојећим прописима;

31) подноси Светом архијерејском синоду извештаје са својим предлозима о своме архипастирском раду и уопште о стању епархије.

Члан 103

Епархиски Архијереј има свога заменика, који га замењује у границама даног му овлашћења.

Члан 104

За архијерејске заменике постављају се она свештена лица оба реда која имају услове предвиђене Уставом за чланове Црквених судова.

Члан 105

Епархијског Архијереја може Свети архијерејски сабор са управе уклонити само по канонској осуди, или га разрешити по доказаној немоћи, или по установљеном престанку једнога од услова из члана 97, као и на основу оправдане молбе за пензију.

Члан 106

Упражњеном епархијом управља администратор, кога именује Свети архијерејски синод.

Док је епархиска столица упражњена, не може се започињати никакав посао који би се тицао епархиске организације, нити се могу изводити какве важне промене у пословима који су за време управљања бившег епархиског Архијереја били започети.

Члан 107

Чим се ма којим начином упразни епархија, Епархиски Црквени суд одређује комисију од три лица, која ће по инвентару прегледати и примити имовину и ствари епископије. Ако што недостаје, Суд ће доставити Светом архијерејском синоду, који ће донети решење о накнади.

Члан 108

Сва по инвентару примљена покретна и непо-

кретна имовина епископије предаје се писменим путем администратору односно новопостављеном епархиском Архијереју.

7 Епархиски црквени суд

Члан 109

Епархиски црквени суд је орган епархиског Архијереја за црквено судство и послове унутрашње црквене управе.

Члан 110

Претседник Епархиског црквеног суда је епархиски Архијереј, кога по његову овлашћењу замењује архијерејски заменик.

Када Архијереј председава, архијерејски заменик може учествовати у суђењу као члан Суда.

Члан 111

Епархиски црквени суд састављају:

- а) претседник;
- б) два члана;
- в) секретар, и
- г) потребан број писара и званичника.

Чланове и секретаре бира Свети архијерејски синод на предлог епархиског Архијереја.

Писаре, званичнике и послужитеље у Црквеном суду поставља и отпушта надлежни Архијереј, о чему извештава Свети архијерејски синод.

Члан 112

За чланове Епархиских црквених судова могу бити постављена свештена лица која су свршила више богословске школе и по могућности правне науке и имају најмање десет година црквеносудске или црквеноадминистративне службе.

Члан 113

За секретаре Епархиских црквених судова постављају се свештена лица која су свршила више богословске школе и по могућности правне науке и имају најмање пет година судске или административне службе.

Члан 114

За писаре и званичнике Епархиских црквених судова постављају се лица која су свршила најмање средње богословске школе.

Члан 115

Код Епархиског црквеног суда врши дужност судског тужиоца свештено лице које има школску квалификацију члана Црквеног суда, а његове су дужности да:

а) руководи претходном истрагом по предметима свештеничких кривица, подиже тужбе и учествује при суђењу као тужилац;

б) у брачним споровима брани светињу и важност брака:

в) врши по потреби и друге послове које му додели Архијереј.

Члан 116

Чланови епархиског Црквеног суда, судски тужилац, секретари и писари не могу бити ни међусобно ни са претседником у сродству побројаном у чл. 70.

Члан 117

Црквени суд доноси пуноважне одлуке у већу састављеном од претседника, односно његовог заменика, два члана и деловође (секретара или писара).

Члан 118

Када је члан спречен да врши своју дужност у суду замењује га секретар Црквеног суда.

Члан 119

Члан Епархиског црквеног суда који је лично заинтересован, или који је учествовао у ислеђењу по предмету расправе, не може судити.

Члан 120

Епархиски црквени суд решава о изузећу чланова Суда. У том решавању архијерејски заменик, односно секретар, замењује члана чије се изузеће тражи. Ако се тражи изузеће више од два члана, о изузећу решава Велики црквени суд.

Члан 121

Претседник и чланови Епархиског црквеног суда дају свој глас при одлучивању потпуно независно, управљајући се у томе по својој савести, а према одредбама канонскозаконским.

Члан 122

Епархиски црквени суд доноси одлуке већином гласова. Гласање почиње од најмлађег члана суда.

Члан суда који се не би сложио са донетом одлуком има права ставити своје писмено образложено одвојено мишљење. Одвојена мишљења не достављају се парничним странама.

Члан 123

Архијереј, ако се не сложи са одлуком Епархиског црквеног суда, може да упути предмет на поновну расправу Епархиском црквеном суду, а ако Епархиски црквени суд остане при својој првобитној

одлуци, може Архијереј доставити предмет са образложеним мишљењем Великом црквеном суду на коначну одлуку. У том случају обуставља се извршење одлуке Епархиског црквеног суда.

Члан 124

Одлуке донесене на седницама Црквених судова записују се одмах у записник, и записник потписују сви који су судили или решавали, а тако исто и деловођа.

Решења и пресуде које се издају по тим одлукама потписују само претседник и деловођа.

Члан 125

Предмети се решавају редом како су у суд дошли, изузимајући оне које претседник или његов заменик као хитне и од веће важности стави на дневни ред.

Члан 126

Претседник распоређује за рад све приспеле предмете упућене Суду. Он отвара и закључује седнице и руководи пословима при расправљању и суђењу, старајући се да послови који спадају у круг рада Црквеног суда у одређено време свршавају и отправљају.

Члан 127

У делокругу администрације унутрашњих црквених послова, Епархиски црквени суд ради по упутствима и наредбама епархиског Архијереја.

Члан 128

По кривицама свештеничким, епархиски Архијереј, пошто изврши преко својих органа потребно извиђање, доноси одлуку, ако нађе да дело долази

у круг његове надлежности; у противном, предаје предмет Епархиском црквеном суду на поступак.

Члан 129

Епархиски црквени суд,

а) као судски орган:

1) суди кривице свештенства оба реда;

2) суди кривице верних које повлаче искључење из црквене заједнице на извесно време или коначно;

3) суди, у својој надлежности, спорове о ваљаности, поништењу и разводу брака;

4) решава, у својој надлежности, да ли ће муж давати жени издржавање за време трајања брачне парнице, и код које ће парничне стране деца за то време остати, односно да ли ће муж давати жени по свршетку брачне парнице стално издржавање; код кога ће од родитеља деца остати, и ко ће од њих сносити трошкове за издржавање деце, а величину издржавања одмеравају редовни грађански судови;

5) решава сукобе између свештеника, као и спорове због парохиских прихода и због покретног или непокретног црквеног имања које је свештенству одређено на уживање;

б) као органи епархиског Архијереја за послове унутрашње црквене управе:

1) надзирава по упутству Архијереја парохиско свештенство, парохиске канцеларије и архијерејска намесништва;

2) саопштава и извршује наредбе и одлуке виших црквених судских власти;

3) помаже епархиском Архијереју у свима по-

словима епархиске управе, и извршује његова наређења и у пословима који спадају у његову личну надлежност;

4) води бригу, према одредбама овог Устава, о инвентару епископије у случајевима премештаја, пензионисања или смрти епархиског Архијереја.

Члан 130

Одлуке Епархиских црквених судова које не подлеже расматрању виших власти извршне су. Њих извршују подручни црквени органи и грађанске власти.

8 Епархиски савет

Члан 131

Епархиски савет је претставништво у пословима епархиске самоуправе.

Члан 132

У Епархиски савет улазе:

- а) епархиски Архијереј или његов заменик;
- б) чланови Епархиског црквеног суда;
- в) половина архијерејских намесника у епархији;
- г) један свештеномонах;
- д) по један сталан парох из намесништва која нису намесником заступљена;
- ђ) из сваког намесништва по два члана Црквено-општинског савета из реда световњака.

Чланове означене под в), г) и д) именује Свети архијерејски синод, а чланови под ђ) Патријаршки управни одбор, и једне и друге по предлогу епархиског Архијереја.

Ако је број намесништава непаран, у Епархиски савет улази један намесник више.

Члановима под в), г), д) и ђ) поставља се на исти начин исти број заменика, и то члановима под в), д) и ђ) из истог намесништва.

Члан 133

Претседник Епархиског савета је епархиски Архијереј или његов заменик.

Потпретседника из редова чланова световњака и потребан број секретара бира Епархиски савет из своје средине простом већином гласова.

Члан 134

Мандат члановима Епархиског савета траје шест година. Епархиски савет сазива епархиски Архијереј односно администратор, у седиште епархије најмање један пут годишње у редовно заседање, а у ванредно по потреби.

Члан 135

Епархиски савет може пуноважно решавати кад је присутна надполовична већина чланова, и доноси одлуке већином гласова. При једнакој подели гласова одлучује глас онога који председава.

Записник Епархиског савета потписује претседник, секретар и на то од Савета изабрана четири члана Савета.

Члан 136

Епархиски савет, сем других послова које врши по овом Уставу, у својој надлежности:

1) стара се о средствима за подмирење материјалних посебних потреба епархије;

2) доноси за посебне потребе епархије годишњи предрачун расхода и прихода, саставља завршни рачун, и шаље их на одобрење Патријаршиском управном одбору;

3) установљава за посебне потребе епархије разрез на приходе манастирских и црквеноопштинских имања, и одлуке о том доставља Патријаршиском управном одбору, који их одобрава у сагласности са Светим архијерејским синодом;

4) доноси одлуку о прирезу на непосредни порез за посебне потребе епархије у смислу чл. 10 Закона о Српској православној Цркви, и доставља је на надлежно одобрење;

5) доноси одлуке о задужењу и отуђењу епархиске имовине, и подноси их на одобрење, до суме од 1.000.000 динара, Патријаршиском управном одбору, а преко те суме, Патријаршиском савету;

6) коначно решава о отписивању потраживања која припадају епархији, а за која се докаже да се не могу наплатити, и расходовању ствари те имовине, и то код потраживања, до 10 000 динара и код расходовања ствари, до 50 000 динара, а преко тих сума доставља своју одлуку Патријаршиском управном одбору на одобрење;

7) решава о вођењу и одустајању парница, као и о поравнању у погледу епархиске имовине, а ако је вредност парнице, односно поравнања, већа од 100 000 динара, доставља своју одлуку на одобрење Патријаршиском управном одбору;

8) издаје упутства, по одредбама које пропише Патријаршички савет, о управи, руковању и контроли епархиских добара, фондова, задужбина (заклада) и других разних установа;

9) оснива епархиске фондове и религиозне, добротворне, црквенопросветне и друге корисне установе и заводе;

10) одређује из своје средине, а по потреби и ван ове, редовне чланове за Епархиски управни одбор, као и њихове заменике;

11) подноси вишим надлежним црквеним властима молбе, претставке и предлоге о предметима и потребама који се тичу дотичне епархије или целе Цркве;

12) подноси Патријаршиском управном одбору извештај о своме раду.

9 Епархиски управни одбор

Члан 137

Епархиски управни одбор је извршна (управна и надзорна) власт у пословима спољашње црквене управе у епархији и извршни орган епархиског савета.

Члан 138

Епархиски управни одбор састављају:

- а) епархиски Архијереј или његов заменик;
- б) једно монашко лице;
- в) један архијерејски намесник, два пароха и
- г) шест световњака.

Чланови под б), в) и г) имају исти број заменика.

Члан 139

Редовне чланове и заменике Епархиског управног одбора одређује Епархиски савет на шест година. Ови су дужни отправљати послове све док не буду одређени и у дужност уведени нови чланови Епархиског управног одбора.

Члан 140

Претседник Епархиског управног одбора је епархиски Архијереј или његов заменик.

Епархиски управни одбор бира себи потпретседника из редовних чланова световњака, по могућству из седишта Одбора или из оближње околине, а за сталног секретара лице са потребном спремом.

Члан 141

Чланови и секретар Епархиског управног одбора не могу бити у сродству предвиђеном у чл. 70.

Члан 142

Епархиски Архијереј, односно администратор епархије, сазива редовне седнице одбора у седиште епархије полугодишње, а ванредно у случајевима:

- а) када то одлучи претседник;
- б) када то писмено затражи најмање половина чланова Епархиског управног одбора означивши предмет ради кога се тражи сазив ванредне седнице.

Члан 143

Сваки члан Одбора који би био спречен да на позив дође у седницу дужан је то благовремено јавити претседнику, а овај ће на место отсутног члана позвати у случају потребе једног заменика.

Члан 144

За доношење пуноважне одлуке потребно је да у седници Одбора учествује преко половине његових чланова.

Одлуке се доносе простом већином гласова. При једнакој подели гласова одлучује глас онога који председава.

Члан 145

Предмети који су хитне природе и не трпе одлагања решавају се президијално уз накнадно одобрење Епархиског управног одбора.

Члан 146

Епархиски управни одбор, сем других послова које врше по овом Уставу у својој надлежности:

1) стара се за религиозне, добротворне, духовнопросветне и друге корисне установе и заводе у епархији;

2) управља и располаже по прописима добрима, фондовима и задужбинама (закладама) и установама епархије;

3) саставља годишњи предрачун расхода и прихода и завршни рачун за посебне потребе епархије, и доставља Епархиском савету, који предрачуне и завршне рачуне одобрава и подноси Патријаршиском управном одбору на коначно одобрење;

4) надзирава све црквеносамоуправне органе у епархији у вршењу њихових дужности, и у ту сврху изашиље по потреби своје изасланике с потребним упутствима; и води надзор над онима добрима, фондовима, задужбинама (закладама) и установама које су на управу и руковање поверене нижим црквеносамоуправним органима у епархији;

5) прегледа и одобрава предрачунске расходе и приходе црквених општина и манастира, а њихове завршне рачуне доставља, по прегледу, са својим мишљењем, Патријаршиском управном одбору на одобрење;

6) спроводи, са својим мишљењем, Патријаршиском управном одбору одлуке о црквеноопштинском прирезу у смислу Закона о Српској православној Цркви.

7) настојава да се воде тачни инвентари црквене и црквеносамоуправне имовине у епархији, да се

непокретне имовине снабдевају прописним законским доказима о својини, а здања и имања да се осигуравају од пожара и других елементарних непогода.

8) спроводи са својим мишљењем, на одобрење, одлуке Црквеноопштинског савета о отуђењу и задужењу црквене имовине, и то до суме од 1,000.000 динара Патријаршиском управном одбору, а преко те суме, Патријаршиском савету;

9) одбрава одлуке Црквеноопштинског савета о отписивању потраживања, која се не могу наплатити од дужника, до 10.000 динара, и о расходању ствари до 50.000 динара, а преко тих сума спроводи те одлуке, са својим мишљењем, на одобрење Патријаршиском управном одбору;

10) коначно решава о закупу епархиске имовине до 100.000 динара, и одобрава такве одлуке Црквеноопштинског савета, а преко те суме доставља своју одлуку, односно одлуку Црквеноопштинског савета, на одобрење Патријаршиском управном одбору;

11) одобрава одлуке Црквеноопштинског савета о вођењу и одустајању парница, као и о поравнању, у погледу црквеноопштинске имовине, а ако је вредност парнице односно поравнања већа од 100.000 динара, доставља одлуку, са својим мишљењем, на одобрење, Патријаршиском управном одбору;

12) одобрава подизање нових грађевина и веће оправке у црквеним општинама;

13) поставља, у споразуму са Епархиским црквеним судом, правобраниоца за правне послове у епархији;

14) решава као првостепена власт управне спорове у епархији, у колико се односе на спољашну управу црквену, и решава жалбе на решења подручних органа;

15) спрема и подноси Епархиском савету извештај о свом раду, за Патријаршиски управни одбор;

16) одређује дан збора за избор Црквено-општинског савета;

17) извршује и саопштава решења, наредбе и одлуке Епархиског савета и Патријаршиског управног одбора;

18) спрема извештаје и предлоге Епархиском савету.

Члан 147

Свака епархија има свога правобраниоца са квалификацијама судије грађанског суда, који је уједно правобранилац и за послове Епархиског савета и управног одбора дотичне епархије.

Епархиски правобранилац заступа интересе епархије пред властима у правним и судским пословима, а дужан је, на захтев, било Епархиског суда било Епархиског савета и одбора, давати им своја правна мишљења.

Члан 148

Све одлуке Епархиског савета и Епархиског управног одбора донесене у седницама у којима није претседавао Архијереј, односно администратор, подносе се Архијереју, односно администратору, на преглед и одобрење.

Члан 149

Ако је епархиски Архијереј, односно админи-

стратор, уверен да се нека одлука Епархиског савета и Епархиског управног одбора противи црквеним прописима, властан је обуставити извршење такве одлуке, и предмет вратити на поновно решавање. Ако се не би ни тада могао постићи споразум, Архијереј, односно администратор, упућује дотични предмет Патријаршиском управном одбору на разматрање и одлуку.

Члан 150

Епархијски Архијереј може, у случајевима потребе, за важне Епархиске послове сазвати Епархиски црквени суд и Епархиски управни одбор у заједничку седницу, ради саветовања и решавања.

10 Архијерејски намесник

Члан 151

Архијерејски намесник може бити оно свештено лице:

а) које је редовно свршило вишу или средњу богословску школу;

б) које се показало ревносно у вршењу парохиске или које друге црквене службе;

в) које је добра владања и примерна живота;

г) које је провело најмање десет година у парохиској или државној духовној служби, а ако је са вишом богословском спремом, најмање пет година.

Члан 152

Архијерејског намесника поставља и разрешава епархиски Архијереј.

Члан 153

Архијерејски намесник може имати свога по-

моћника, свештено лице, које му помаже у свим парохиским и канцелариским пословима.

Помоћника поставља и разрешава епархиски Архијереј.

Члан 154

Архијерејски намесник, по својој надлежности:

1) брине се о чистоти и снажењу православне вере, о правилном и редовном проповедању, о религиозноморалном образовању и васпитању верних;

2) сузбија све покрете и радње уперене противу православља и интереса Цркве;

3) стара се о чувању и неговању добрих обичаја и о сузбијању и искорењивању штетних навика и порока у народу;

4) настојава у свом подручју да се организују добротворне и духовнопросветне установе, и, с обзиром на месне прилике и потребе, даје у том погледу епархиском Архијереју предлоге и мишљења;

5) стара се о правилном и редовном богослужењу, као и благољепију и добром поретку у храмовима;

6) стара се да се храмови снабдевају потребним стварима и утварама а парохиске канцеларије званичним књигама;

7) пази да свештенство врши дужност и да се влада како свештенички позив захтева, и да међу свештеницима влада љубав, слога и међусобна сарадња;

8) уклања сваки неспоразум међу свештеницима, расправља мање несугласице међу њима и мири их, а веће доставља вишој власти;

9) обилази, најмање једном у години, све паро-

хије у свом подручју, и том приликом прегледа и контролише пастирски, вероучитељски и административни рад парохиског свештенства, као и рад Црквеноопштинских савета и Црквеноопштинских одбора, и о резултату своје ревизије подноси, са својим примедбама и предлозима, исцрпан извештај надлежној епархиској власти;

10) по наредбама епархиске власти, чини извиђаје у дисциплинским и кривичним предметима и управним пословима свештенства, парохиских канцеларија, Црквеноопштинских савета и Црквеноопштинских одбора, као и појединаца;

11) извршује и саопштава све одлуке, решења и наредбе епархиског Архијереја и епархиских власти;

12) по прописима мири завађене супруге и решава о поништају предбрачних испита;

13) оцењује подручне свештенике, и сцене уноси у прописане кондуитне листе, које по саопштењу оцењеном лицу, подноси крајем сваке године епархиском Архијереју, а на које оцењени имају право жалбе Архијереју у року од осам дана;

14) изриче опомену или укор подручним свештеним лицима за повреде службене дужности, против чега има кажњени право жалбе епархиском Архијереју у року од осам дана;

15) даје подручним свештеницима отсуства до десет дана у години, о чему извештава епархиског Архијереја, а молбе за дужа отсуства спроводи, са својим мишљењем, епархиском Архијереју;

16) одређује привремене заменике отсушним, оболелим и умрлим парохиским свештеницима, до даљег наређења епархиског Архијереја,

17) по свом нахођењу или по жељи свештенства, а по претходном одобрењу епархиског Архијереја, сазива свештенике на братске договоре, на којима се расправља и договара о потребама и бољитку Цркве, пастирским дужностима, као и о томе како ће се код верних јачати православна вера, религиозноморални осећај, међусобна љубав, родољубље, духовна просвета и хришћанске врлине;

18) подноси годишњи извештај, са својим мишљењем и предлозима, епархиском Архијереју о стању цркава, раду и владању свештеника, као и о своме сопственом раду, по прописаним упутствима.

Члан 155

Архијерејски намесник може отсутствовати од своје дужности само са знањем и по одобрењу надлежног Архијереја, који му, у том случају, одређује заменика.

II Парох

Члан 156

На челу сваке парохије је парох, који обавезно живи у својој парохији и без знања и допуштења надлежних власти не може да се удаљи из места свога службовања.

Парох је привремен или сталан. И једног и другог поставља епархиски Архијереј.

Члан 157

За привременог парохиског свештеника може бити постављено лице које је свршило вишу или средњу богословску школу и које нема никаквих канонских сметњи за свештенички чин.

За сталног парохиског свештеника поставља се оно свештено лице које је провело у свеште-

ничком или ђаконском чину најмање три године, положило практични испит или је од овога ослобођено.

Члан 158

Попуњавање парохија врши се стечајем, који епархиски Архијереј објављује у службеном листу Српске православне Цркве. Сем тога епархиски Архијереј, преко Епархиског црквеног суда, објављује овај стечај и расписом свештенству.

Кандидати са условима из претходног члана пријављују се и подносе потребна документа епархиском Архијереју.

Члан 159

Свештена лица са вишом богословском спремом имају право да полажу практични испит за сталног парохиског свештеника после године дана привремене парохиске или ђаконске службе.

Члан 160

Практични испит за сталног парохиског свештеника полаже се по правилнику који прописује Свети архијерејски сабор.

Члан 161

Од практичног испита ослобођавају се професори богословског факултета и богословија и вероучигељи са катихетским испитом, ако су у свештеничком чину и у овим звањима провели најмање три године. Исто тако, ослобођавају се овога испита и чланови Црквених судова, ако су у томе звању провели најмање три године.

Секретари и од ових виши чиновници Светог архијерејског синода и Црквених судова, ако су у

свештеничком чину и у овим звањима провели најмање три године, полажу допунски испит за парохиску службу.

Члан 162

Парохиску службу врше по правилу мирски свештеници, но у оскудици ових, и изузетно где прилике то налажу, епархиски Архијереј може поверити опслуживање парохије свештенмонасима односно братству манастирском. Свештеномонахе који опслужују парохије издржавају њихови манастири, који уживају све приходе са тих парохија.

Члан 163

Где има више парохиских свештеника при једном храму, епархиски Архијереј једнога од њих поставља за старешину цркве, који је и старешина канцеларије парохиског надлештва. Старешина цркве је одговоран за поредак у цркви и канцеларији парохиског надлештва.

Члан 164

Сталног пароха може Архијереј са парохије уклонити или преместити само по његовој молби или пристанку и по пресуди надлежног Црквеног суда.

Привременог парохиског свештеника може Архијереј преместити и по потреби службе.

Члан 165

Ђакона може имати свака парохија. Обавезно имају ђаконе епископске катедрале и оне цркве за које то одреде надлежне епархиске власти по одобрењу Патријаршиског управног одбора.

Ђакони су обавезни помагати пароху (старе-

шини цркве) у вођењу црквене администрације, и њему су потчињени у службеном погледу.

Члан 166

Ђакони се постављају на исти начин као и привремени парохиски свештеници, између оних који имају услове из члана 157. Године проведене у ђаконској служби признају се као и године проведене у парохиској служби.

Члан 167

Сваки парох врши парохиске дужности и води своје канцелариске послове самостално, а стоји у погледу свога записничког рада под непосредним надзором старешине цркве и надлежног архијерејског намесника и под врховним надзором и управом свога епархиског Архијереја.

Члан 168

Парох има у главном ове дужности:

- 1) служи добрим примером својим парохијанима у своме личном и породичном животу;
- 2) редовно проповеда слово Божје и поучава своје парохијане у храму и у свакој другој згодној прилици;
- 3) служи редовно свету литургију и свакодневно црквено правило, врши свете тајне и свештене обреде за своје парохијане у храму и парохији по правилима светих канона, црквених закона и прописа црквених власти;
- 4) врши општа молепствија, благодарења и парастосе према црквеним прописима и наређењу црквених власти;
- 5) врши литију и ношење крста са водоосвећењем у местима где је и како је то обичај, мо-

литве у почетку и свршетку школске године, резање славског колача о храмовној слави и о светом Сави, са водоосвећењем ;

6) објављује народу у цркви празнике који се светкују, и објашњава њихов значај ;

7) стара се о религиозноморалном васпитању и образовању православне омладине ван школе, и врши верску наставу у школама, уколико је то у његовој надлежности ;

8) стара се о добром реду, побожном и правилном читању и појању при богослужењу и чистоти и благољепију у храмовима, и чини расположења у том погледу, као и о употреби, набавци и добром одржавању одежди, црквених утвари и богослужбених књига, нарочито о одржавању и чувању гробља и других освећених места и црквених старина ;

9) стара се о библиотеци своје цркве, о ширењу верскоморалних књига међу парохијанима, и ревностно сузбија ширење списа чија је садржина противна учењу вере, православља и хришћанског морала ;

10) посећује своје парохијане ради пастирских поука, и упућује их на хришћанска добротинства ; а у споразуму са Црквеноопштинским саветом брине се о организовању добротворне службе и оснивању добротворних завода ;

11) сузбија безверну и неправославну пропаганду, и о сваком покушају и појави противу вере извештава архијерејског намесника, у важним случајевима и епархиског Архијереја ; сузбија ванбрачно живљење, пијанство, богохулство, псовке и све друге рђаве навике у народу ;

12) по прописима мири завађене супруге ;

13) извршује на време одлуке и наредбе својих претпостављених власти ;

14) тачно и редовно води књиге рођених, крштених, предбрачних испита, венчаних и умрлих, заједно са анаграфом (домовником), као и друге званичне књиге, и одржава их у добром стању и реду ; издаје изводе и уверења, било на захтев појединаца било по званичној дужности, и према прописима уредно шаље годишње извештаје и статистичке податке о стању парохије Епархиском црквеном суду ;

15) води летопис своје парохије ;

16) поставља и отпушта, у споразуму са Црквеноопштинским одбором, црквењака и појца ; упућује их, руководи их и надзирава у њиховој служби.

Члан 169

Принадлежности парохиског свештенства и ђакона су плата, награде за свештенорадње и принадлежности у натури, у колико се уредбом поменутом у тач. 1 чл. 85 предвиде.

Члан 170

Место сталног парохиског свештеника упражњује се прелазом у другу црквену службу, премештајем по молби, престанку или осуди, губитком парохије, умировљењем и смрћу.

Члан 171

За ширење верске и црквене свести и хришћанског милосрђа, као и за друге послове унутрашње црквене мисије, постоји у свакој црквеној општини под претседништвом пароха (најстаријег

старешине цркве) и под заштитом Архијереја Верскодобротворно старатељство, које поставља епархиски Архијереј, без разлике пола, и у којем су чланови по положају сви свештеници у тој црквеној општини. Верскодобротворно старатељство има свој фонд, који се у првом реду образује из прихода светога храма, и умножава како из тих прихода тако и прилозима, поклонима и завештањима као и годишњом помоћи из црквеноопштинске благајне. Ближе одредбе о делокругу Верскодобротворног старатељства и управљања његовим фондом одређује Свети архијерејски синод нарочитим правилником.

12 Црквеноопштински збор

Члан 172

Црквеноопштински збор, који доноси одлуку о црквеноопштинском прирезу до 10% по чл. 10 Закона о Српској православној Цркви, сачињавају сви пунолетни мушки чланови црквене општине који плаћају порез. Збор сазива претседник Црквеноопштинског савета (одбора) према потреби.

13 Црквеноопштински савет и управни одбор

а) Црквеноопштински савет

Члан 173

Црквеноопштински савет бирају чланови Црквеноопштинског збора који су навршили 24 године живота и коју нису изгубили бирачко право.

Члан 174

Бирачко право за избор Црквеноопштинског савета губи онај:

1) који се не одликује побожним и поштеним животом;

2) који тачно и савесно не врши своје црквеноверске дужности, и не испуњава своје обавезе према својој породици и црквеној општини;

3) који је, било због злочинства у опште било због каквог другог кривичног дела ако је ово дело учинио из користољубља или против вере или против јавног морала, под ислеђењем или је због тога осуђен, док трају последице те осуде;

4) који живи ванбрачно, или је у браку који Црква није благословила; а тако исто, губи бирачко право, и то на три године, и онај чијом је кривицом или чијим поводом брак разведен;

5) који је под осудом или последицама осуде изречене од црквене власти;

6) који је под старатељством или стечајем;

7) који је из Црквеноопштинског савета или Црквеноопштинског управног одбора искључен по одредбама овога Устава, за време које Епархиски управни одбор одреди;

8) који је члан каквог друштва или организације чији је рад уперен противу православне вере и интереса православне Цркве.

Услови из тач. 1, 2 и 8 утврђују се одлуком Епархиског управног одбора на жалбу против бирачке листе.

Члан 175

Свака парохија има списак бирача у смислу одредаба овог Устава. Овај списак саставља парох са Црквеноопштинским управним одбором на основу парохиских књига сваке године у првој половини месеца јануара.

У списак се уписује име и презиме, година узраста, занимање и стан сваког бирача.

Списак се излаже јавно на углед у парохиској канцеларији 14 дана, у другој половини јануара, о чему се на време извештавају парохијани објавом на црквеним вратима и огласом од стране свештеника у цркви, с напоменом да сваки парохијанин може, за време док је списак изложен, учинити своје примедбе написмено Црквеноопштинском управном одбору, који о томе за осам дана доноси одлуку, против које се у року од осам дана од доставе решења може жалити преко Црквеноопштинског управног одбора Епархиском управном одбору, који о том коначно решава.

Списак се саставља у два примерка, од којих један остаје у парохиској канцеларији, а други се подноси Епархиском управном одбору.

Члан 176

Црквеноопштински савет чине 24 до 60 чланова и половина тога броја заменика, према броју душа верних. Број чланова одређује Епархиски управни одбор.

Пароси црквених општина чланови су Црквеноопштинског савета по своме звању. Ако има више од три пароха у једној црквеној општини, парохиско свештенство одређује за чланове Црквеноопштинског савета три пароха, првенствено од старешина цркава.

Члан 177

За члана Црквеноопштинског савета може бити изабран сваки члан парохије:

- 1) који има све услове Црквеноопштинског бирача;
- 2) који је навршио 30 година живота;
- 3) који је држављанин Краљевине Југославије;
- 4) који у дотичној црквеној општини станује најмање годину дана.

Члан 178

Црквеноопштински савет бира се на шест година и састаје се у седишту црквене општине у редовно заседање два пута годишње, ради утврђивања предрачуна и прегледа завршних рачуна.

У ванредно заседање Црквеноопштински савет се састаје:

- а) када то закључи Црквеноопштински управни одбор;
 - б) када то писмено затражи већина чланова Црквеноопштинског савета, и
 - в) када то нареди Епархиски управни одбор.
- У случајевима из предњег става седница се мора сазвати у року од 30 дана.

Члан 179

Ради избора чланова Црквеноопштинског савета бирачи се састају одређеног дана у седишту црквене општине.

Дан и место избора одређује Епархиски управни одбор по саслушању Црквеноопштинског управног одбора. Упражњена места чланова Црквеноопштинског савета попуњавају се заменицима.

Члан 180

Бираче сазива Црквеноопштински управни одбор, а избору претседава најстарији по чину, од-

носно по рукоположењу, парох (старешина цркве), који предлаже секретара и двојицу писмених бирача, са којима врши легитимисање гласача, пребројавање гласова и оверава записник о избору.

Избор се врши по листима; акламацијом, односно, ако то није могуће, појединачним усменим гласањем.

Гласање, како за чланове Црквеноопштинског савета тако и за њихове заменике, врши се једно-временно.

Члан 181

По свршеном избору, претседник објављује резултат избора.

Записник о избору у овереном препису претседник подноси Епархиском управном одбору у року од осам дана од дана избора.

Жалбе на избор подnose се у року од осам дана од дана избора, преко претседника, Епархиском управном одбору, који о том коначно одлучује.

Члан 182

Изабране чланове Црквеноопштинског савета сазива ради конституисања у седницу, и овој претседава претседник избора, пред којим чланови савета осим свештенослужитеља, полажу заклетву (чл. 44).

По положеној заклетви, Црквеноопштински савет бира тајним гласањем свог претседника, потпретседника и секретара.

Почасни је претседник Црквеноопштинског савета парох (најстарији старешина цркве).

Члан 183

Када се Црквеноопштински савет конституише,

одмах приступа избору Црквеноопштинског управног одбора тајним гласањем.

Записник о конституисању Црквеноопштинског савета и о избору Црквеноопштинског управног одбора мора се у овереном препису најдаље за осам дана после избора поднети на преглед и одобрење Епархиском управном одбору.

Члан 184

Црквеноопштински савет може решавати пуноважно, ако је на седници присутно више од половине његових чланова.

Члан 185

Црквеноопштински савет врши ове послове:

1) доноси годишњи предрачун расхода и прихода, и одобрава завршни рачун за посебне потребе црквене општине, и шаље их Епархиском управном одбору, који предрачуне прегледа и одобрава, а завршне рачуне по прегледу доставља, са својим мишљењем, на коначно одобрење Патријаршиском управном одбору;

2) доноси одлуке о задужењу и отуђењу Црквеноопштинске имовине, и спроводи их, преко Епархиског управног одбора, на одобрење, до суме од 1,000.000 динара, Патријаршиском управном одбору, а преко те суме, Патријаршиском савету;

3) доноси одлуке о отписивању потраживања црквеноопштинске имовине која се од дужника не могу наплатити и о расходовању ствари те имовине, и спроводи их Епархиском управном одбору, који те одлуке, за отписивање до 10.000 динара и расходовање до 50.000 динара, коначно одобрава, а

преко тих сума спроводи, са својим мишљењем, на одобрење Патријаршиском управном одбору;

4) доноси одлуке о вођењу и одустајању парница и условима поравнања, и спроводи их Епархиском управном одбору, који их коначно одобрава до вредности од 100.000 динара, а преко те суме доставља, са својим мишљењем, Патријаршиском управном одбору на одобрење;

5) доноси одлуке о закупу и доставља их на одобрење Епархиском управном одбору, који их коначно одобрава до суме од 100.000 динара, а преко те суме доставља, са својим мишљењем, Патријаршиском управном одбору на одобрење;

6) предлаже Црквеноопштинском збору расписивање приреза на непосредни државни порез, у смислу чл. 10 Закона о Српској православној Цркви, до 10%, и одлуку Збора доставља на надлежно одобрење Патријаршиском управном одбору;

7) доноси одлуке о расписивању приреза на непосредни порез изнад 10%, које одлуке доставља, преко Патријаршиског управног одбора, на надлежно одобрење;

8) одлучује, са одобрењем надлежне епархиске власти, о предлозима Црквеноопштинског управног одбора у погледу одржавања, обнављања и подизања храмова, парохиских домова, црквеноопштинских, фондовских и задужбинских (закладних) зграда и уопште о оснивању установа;

9) установљава, у границама овога Устава и уредаба виших власти, места својих службеника и одређује им припадљивости;

10) подноси предлоге, молбе и претставке над-

лежним епархиским властима о својим потребама.

Члан 186

Ако Црквеноопштински савет не врши своју дужност, не покорава се наредбама претпостављених власти, или прекорачи границе свога делокруга, као и у случају да се у његовој средини појави такав перед који би ометао правилан ток рада, Епархиски управни одбор, по жалби или по званичној дужности, наређује по томе истрагу.

Епархиски управни одбор може кривце искључити из Црквеноопштинског савета, а у случају потребе, и рад обуставити и послове Црквеноопштинског савета пренети на Црквеноопштински управни одбор. Ово привремено стање може трајати све дотле док Епархиски управни одбор не стече уверење да се може правилан и редован рад у Црквеноопштинском савету обновити.

б) Црквеноопштински управни одбор

Члан 187

Црквеноопштински управни одбор чине 6 до 12 чланова, према броју чланова у Црквеноопштинском савету и осталим приликама у црквеној општини.

У Црквеноопштински управни одбор улазе претседник и потпретседник Црквеноопштинског савета у истом својству по свом положају, као и парох, односно најстарији старешина цркве, члан Црквеноопштинског савета. Остале чланове Црквеноопштинског управног одбора, као и једнак број заменика, бира Црквеноопштински савет из своје средине на шест година.

Члан 188

Број члачова Црквеноопштинског управног одбора у појединим црквеним општинама одређује Епархиски управни одбор.

Члан 189

Црквеноопштински управни одбор бира секретара, благајника и потребан број татора, по потреби и ван своје средине.

Члан 190

У Црквеноопштински управни одбор не могу бити једновременно изабрана лица која су у сродству предвиђеном у чл. 70.

Члан 191

Изабрани члан Црквеноопштинског управног одбора остаје и даље члан Црквеноопштинског савета.

Члан 192

Црквеноопштински управни одбор састаје се на позив председника у седнице, најмање један пут месечно, а према потреби и више пута.

На захтев већине чланова, председник је дужан сазвати седницу Управног одбора. У том захтеву мора бити тачно означен предмет ради кога се тражи сазив седнице.

Члан 193

Црквеноопштински управни одбор може пуноважно решавати, ако је у седници присутна већина чланова. Одлуке се доносе простом већином гласова присутних чланова. Ако су гласови подједнако подељени, одлучује глас председников,

Члан 194

Дужности су Црквеноопштинског управног одбора у главном ове:

1) чува и штити углед и интересе цркве и црквене општине;

2) потпомаже црквену власт у религиозноморалном и културнопросветном подизању и васпитању народа, у чувању и неговању корисних и лепих обичаја, као и у искорењавању рђавих и штетних навика;

3) извршује одлуке Црквеноопштинског савета и наредбе претпостављених црквених власти;

4) сарађује са парохом при изради бирачких спискова;

5) поставља и отпушта црквеноопштинско службено особље, сем црквеног појца и црквењака (чл. 168 т. 16);

6) пази да уживаоци црквених добара ова држе у добром стању;

7) саставља инвентар покретног и непокретног имања, и по један примерак сваке године доставља Епархиском управном одбору;

8) управља црквеном имовином и стара се о њеном унапређењу; брине се да се фондовске, задужбинске (закладне) имовине употребљавају у сврхе којима су намењене;

9) обезбеђује законским исправама о праву својине црквену непокретну имовину, и осигурава је од пожара, а по потреби и од других елементарних непогода;

10) стара се у споразуму са парохом о потребним средствима за вршење богослужења, одржа-

вање, снабдевање и украшавање храмова, парохијских домова, звоника, гробља, дворишта; годи бригу о изналажењу средстава и спремању предрачуна и планова, које подноси Црквеноопштинском савету, затим епархиској власти на коначно одобрење, за градњу и подизање нових храмова, парохијских домова и других црквеноопштинских зграда;

11) води бригу о уредном плаћању пореза и свих других обавезних дажбина, које су законом одређене;

12) прегледа сваког месеца рачуне благајника и тудора, као и других рачунополагача, и настојава да они врше своју дужност тачно и савесно;

13) саставља и предлаже Црквеноопштинском савету годишње предрачуна расхода и прихода црквеноопштинских, а тако исто склапа и сређује завршне рачуне, и подноси их са инвентарима Црквеноопштинском савету на преглед и даљу надлежност;

14) чини предлоге, молбе и претставке вишим црквеним властима о свима својим потребама, и

15) подноси крајем сваке године извештај Црквеноопштинском савету о своме раду.

Члан 195

Кад Црквеноопштински савет расправља о рачунима или одговорности због какве неправилности или немарности Црквеноопштинског управног одбора, овај је дужан давати Савету потребна разјашњења, али у одлучивању о тим предметима чланови Црквеноопштинског управног одбора немају права гласа у Савету. У том случају претседава почасни претседник Црквеноопштинског савета.

в) Заједничке одредбе оа Црквеноопштински савет и
Црквеноопштински управни одбор

Члан 196

Парох (старешина цркве) има право жалбе надлежној власти у року од четрнаест дана против одлуке Црквеноопштинског савета и Црквеноопштинског управног одбора које би биле донесене против црквених прописа или на штету верских и моралних интереса црквених, као и против одлука којима не би били уважени његови образложени предлози о подмирењу потреба светих храмова, гробља и других освећених места.

Члан 197

Служба чланова Црквеноопштинског савета и Црквеноопштинског управног одбора почасна је, и врши се бесплатно.

Члан 198

Епархиски управни одбор може, на тужбу или по званичној дужности, искључити из Црквеноопштинског савета и управног одбора сваког члана:

а) који изгуби један од оних услова који се траже по одредбама овог Устава за члана Црквеноопштинског савета или Управног одбора;

б) који своју дужност занемари, и од седнице три пута узастопце без оправданог разлога изостане;

в) који се не покорава наредбама старијих власти и омета извршење пуноважних одлука.

Члан 199

Ако би Црквеноопштински управни одбор занемарио своје дужности, или ако би прекорачио свој делокруг, или не би извршио наредбе и одлуке претпостављених црквених власти, или најзад, ако

би се у њему појавили таки раздори и нереди који би ометали успешно, правилно и редовно вршење послова, а Црквеноопштински савет не би предузео мере против таквог рада, Епархиски управни одбор има права разрешити Црквеноопштински савет и управни одбор, и наименовати нарочито привремено поверенство од три до пет чланова.

Наименовано привремено поверенство отправља послове Црквеноопштинског савета и Управног одбора све дотле док Епархиски управни одбор не стекне уверење да су се прилике толико средиле да се може изабрати нов Црквеноопштински савет и управни одбор и послови вршити у смислу одредаба овог Устава.

Члан 200

Епархиски управни одбор властан је у сваку седницу Црквеноопштинског савета или Управног одбора, редовну и ванредну, изаслати свога изасланика, са потребним упутствима.

14 Настојатељ и братство манастира

Члан 201

Сви свештеномонаси и монаси српских православних манастира под непосредним су надзором и влашћу манастирских настојатеља.

Епархиски Архијереј врховни је настојатељ и надзорник свих мушких и женских манастира и манастирских братстава у својој епархији.

Члан 202

Манастиром где у братству има најмање три члана управља настојатељ манастира уз помоћ братства,

Сви свештенмонаси и монаси манастира чланови су братства манастирског.

Члан 203

Настојатељ манастира је заступник, непосредна управна и надзорна власт свога манастира и братства, чувар црквених и манастирских правила и извршилац наређења надлежних црквених власти.

Непосредни помоћник и заменик настојатеља је намесник.

Члан 204

Настојатељи манастира су свештенмонаси, чије се квалификације прописују уредбом предвиђеном у члану 207.

Члан 205

У манастиру у коме има више од четири сабрата, настојатеља и намесника бира братство под претседништвом изасланика епархиског Архијереја. Овај избор потврђује епархиски Архијереј.

У манастирима где је мање од четири сабрата настојатеља и намесника именује Архијереј.

Епархиски Архијереј може у случају потребе назначити привременог настојатеља. Стални настојатељ може се разрешити од управе односно преместити по образложеној молби, пристанку или осуди.

Члан 206

Настојатељ с братством, сем делокруга који ће му се одредити у нарочитој уредби (чл. 207), врши и ове дужности:

1) доноси за посебне потребе манастира годишњи предрачун расхода и прихода и саставља завршни рачун, и шаље их на преглед Епархиском управном одбору, који предрачун прегледа и одо-

брана у споразуму са Епархиским црквеним судом, а завршне рачуне по прегледу доставља, са својим мишљењем Патријаршиском управном одбору, који решава о томе у сагласности са Светим архијерејским синодом;

2) доноси одлуке о отуђењу и задужењу манастирске имовине и спроводи их Епархиским управном одбору, који их са својим мишљењем доставља на одобрење, и то до вредности од 1.000.000 динара Патријаршиском управном одбору, а преко те суме, Патријаршиском савету; Патријаршички управни одбор решава о томе у сагласности са Светим архијерејским синодом, а Патријаршички савет са Светим архијерејским сабором;

3) доноси одлуке о отписивању потраживања која се не могу наплатити и о расхоровању ствари, и спроводи их Епархиским управном одбору за потраживања до 10.000 динара и расхоровање ствари до 50.000 динара, а преко тих сума Патријаршиском управном одбору преко Епархиског управног одбора, који их доставља са својим мишљењем; Епархиски управни одбор решава о томе у сагласности са Епархиским црквеним судом а Патријаршички управни одбор у сагласности са Светим архијерејским синодом;

4) доноси одлуке о вођењу и одустајању парница и условима поравнања, и спроводи их на одобрење, и то Епархиским управном одбору до вредности од 100.000 динара, а преко те суме Патријаршиском управном одбору, преко Епархиског управног одбора, који их доставља са својим мишљењем; Епархиски управни одбор решава о томе

у сагласности са Епархиским црквеним судом, а Патријаршиски управни одбор у сагласности са Светим архијерејским синодом;

5) доноси одлуке о узимању и давању под закуп манастирског имања и доставља их на одобрење, и то Епархиском управном одбору до вредности од 100.000 динара, а преко те суме, Патријаршиском управном одбору преко Епархиског управног одбора, који их доставља са својим мишљењем; Епархиски управни одбор решава о томе у сагласности са Епархиским црквеним судом, а Патријаршиски управни одбор у сагласности са Светим архијерејским синодом.

Члан 207

Посебну уредбу за унутрашњи и спољашњи манастирски живот прописује Свети архијерејски сабор.

III ЦРКВЕНЕ КРИВИЦЕ И КАЗНЕ

Члан 208

Кривице по канонима и црквеним прописима које извиђају и суде надлежне црквене власти ове су:

а) свештених лица оба реда;

1) преступи против вере и учења Цркве, као и црквеног поретка;

2) владање које не доликује свештеничком чину и положају;

3) невршење, односно немарљиво вршење службених свештеничких дужности и законитих наредба претпостављених власти;

4) увреде и клевете које једно свештено лице нанесе другом свештеном лицу;

5) изноуђивање непрописне награде за свештенорадње;

6) претресање и критиковање, у беседама, црквених и државних закона као и наредаба црквених и државних власти и њихових поступака;

б) верних:

1) преступи против вере и учења Цркве;

2) преступи против хришћанског морала.

Члан 209

Кривице се извиђају и суде по службеној дужности или на основу поднесене тужбе.

Члан 210

Црквене казне су ове:

а) за свештена лица оба реда:

1) опомена;

2) укор;

3) новчана казна до 50% месечних принадажности, највише до године дана.

4) епитимија, највише до 30 дана;

5) премештај на друго место службовања;

6) привремена забрана свештенодејства, највише до године дана;

7) губитак парохиске службе, односно звања;

8) доживотна забрана свештенодејства;

9) лишење свештеничког чина и

10) лишење свештеничког чина са искључењем из црквене заједнице;

б) за верне:

1) привремено лишење појединих права и части у Цркви;

2) искључење из црквене заједнице на извесно време, и

3) коначно искључење из црквене заједнице.

Члан 211

За свештена лица оба реда казну опомене, укора, спитимије до петнаест дана, и забране свештенодејства до тридесет дана изриче надлежни епархиски Архијереј, а казну премештаја у друго место, забране свештенодејства више од тридесет дана и остале казне само надлежни Црквени суд; за верне казну, привременог лишења појединих права и почести у Цркви, изриче надлежни архијереј, а остале казне надлежни Епархиски црквени суд.

Казне које изриче епархиски Архијереј одмах су извршне (чл. 102, т. 21), а казне које изриче Епархиски црквени суд подлеже разматрању и суђењу Великог црквеног суда према чл. 74.

Члан 212

Нико се не може казнити ниједном црквеном казном без претходног саслушања његова.

Члан 213

Кривице, за које се казни по општем кривичном закону или по казним одредбама других државних закона, извијају и суде надлежне државне власти.

Члан 214

Кад надлежне државне власти покрену кривични поступак против ког свештеног лица, дужне су одмах о томе да извести надлежног Архијереја, као и о коначној одлуци коју буду донели по дотичном предмету. У том случају надлежне црквене власти размотриће дело, решити да ли је тиме осу-

ђено свештено лице учинило какву свештеничку кривицу, и изрећи над таквим лицем и казну прописану овим Уставом.

Члан 215

Ако је против свештеног лица поднесена тужба за такву кривицу која је проузроковала саблазан у народу и служи на срамоту свештеничком чину, епархиски Архијереј може тако свештено лице, одмах чим се поведе истрага, одлучити од свештенодејства до пресуде Црквеног суда.

Доносећи одлуку о одлучењу од свештенодејства, надлежни Архијереј може одредити да се свештеном лицу привремено умање његове припадности до половине.

Члан 216

У случају оптужбе за злоупотребу материјалне природе, оптуженог може епархиски Архијереј од управе разрешити, док се његова кривица коначно не извиди и не пресуди.

Члан 217

Казне забране свештенодејства, без обзира на трајање, повлаче умањење припадности у једној половини, за време док казна траје, у корист заменика.

Члан 218

Казне предвиђене под тач. 4 до 6 закључно у члану 210 повлаче заустављање напредовања у чину и припадностима највише за три године према одлуци црквене власти која је изрекла казну.

Члан 219

Свештена лица, која као таква служе у држав-

ној служби, чим буду осуђена на доживотну забрану свештенодејства или на лишење свештеничког чина, губе своје звање. Ова свештена лица, када буду одлучена или осуђена на забрану свештенодејства, престају вршити дужност свога звања, док траје та забрана, и за све то време примају половину својих принадлежности.

Члан 220

Одредбе о црквеним кривицама и казнама односе се и на пензионисана свештена лица, уколико се на њих могу примењивати.

IV ЦРКВЕНА ПРОСВЕТА

Члан 221

Српска православна Црква води старање о неговању и развијању црквенопросветне и црквене уметности, и у ту сврху оснива и подиже потребне школе и заводе.

Члан 222

За образовање српског православног свештства оба реда у Српској православној Цркви постоје више и ниже богословске и монашке школе. Ове школе оснива Свети архијерејски сабор у споразуму са Патријаршиским саветом, а укида их по својој одлуци.

Члан 223

Свака богословска и монашка школа има своје општежиће (интернат).

Члан 224

Наставници у богословским и монашким школама могу бити лица која су православне вере и имају прописане квалификације за наставничку службу.

Професори за богословске предмете морају бити у свештеничком или монашком чину.

Члан 225

Наставни план и програм предавања у богословским и монашким школама прописује Свети архијерејски сабор.

Члан 226

Ректоре богословија и управитеље монашких школа бира Свети архијерејски сабор, а наставничко особље бира Свети архијерејски синод на предлог епархиског Архијереја.

Члан 227

Богословске и монашке школе стоје под врховним надзором и управом Светог архијерејског синода, а под непосредним надзором надлежног епархиског Архијереја.

Члан 228

Уредбе о богословским и монашким школама прописује Свети архијерејски сабор.

Члан 229

За оснивање и уређење осталих црквенопросветних школа и завода надлежан је, за опште установе, Свети архијерејски сабор у споразуму са Патријаршиским саветом; за епархиске, црквеноопштинске и манастирске, епархиски Архијереј у споразуму са Епархиским, односно Црквеноопштинским саветом, односно са манастирском управом са братством; — све с одобрењем Патријаршког управног одбора, ако издржавање тих школа и завода пада на терет предрачуна расхода и прихода за опште црквене потребе.

У ЦРКВЕНА ИМОВИНА

Члан 230

Српска православна Црква самостално управља и слободно располаже црквеном имовином, црквеним фондовима и задужбинама (закладама), као и својим приходима, у границама Закона о Српској православној Цркви и овог Устава.

Члан 231

Сви годишњи расходи и приходи Српске православне Цркве предвиђају се у годишњим предрачунима расхода и прихода, који се састављају одвојено према општим или посебним потребама које имају да задовоље.

За опште потребе Српске православне Цркве Патријаршиски управни одбор доноси предрачун општих расхода и прихода, а завршне рачуне подноси на одобрење Патријаршиском савету.

За посебне потребе епархија, црквених општина и манастира доносе органи ових тела, надлежни за то по овом Уставу, предрачун расхода и прихода односне епархије, црквене општине или манастира. Предрачуне епархија одобрава Патријаршиски управни одбор а предрачуне црквено-општинске и манастирске Епархиски управни одбор.

Завршне рачуне епархија, црквених општина и манастира доставља Епархиски управни одбор на одобрење Патријаршиском управном одбору (чл. 94 т. 4).

Члан 232

Расходи и приходи црквених фондова као и црквених завода и установа предвиђају се у од-

носним предрачунима расхода и прихода, према томе у чију надлежност долази руковање и управа, као и старање о њиховој употреби и потребама.

Приходи и расходи црквених задужбина (заклада) предвиђају се такође у односним предрачунима, ако су расходи намењени потребама цркве.

Члан 233

Органи који су надлежни за састављање, односно доношење, годишњег предрачуна расхода и прихода дужни су састављати и годишње завршне рачуне, које подносе на преглед и разрешење властима у чију надлежност то спада.

Члан 234

По црквеним буџетима наредбодавци су, и то: по буџету општих расхода и прихода Српске православне Цркве, претседник Патријаршиског управног одбора, односно његов заменик; по буџету епархиском, претседник Епархиског управног одбора, односно његов заменик; по буџету црквених општина, претседник Црквеноопштинског управног одбора; и по буџету манастира, настојатељ манастира.

Наредбодавац по буџету за опште потребе Српске православне Цркве, као и наредбодавци по епархиским буџетима, могу своје наредбодавно право да пренесу на подручне органе до суме од 20.000 динара.

Члан 235

Рачунополагачи су сви они органи и лица којима је, овим Уставом или уредбама и осталим прописима, поверено руковање црквеним новцем, стварима и материјалом.

Члан 236

Наредбодавци и рачунопологачи одговорни су материјално за свој рад који би био противан прописима.

Члан 237

За покриће расхода Српске православне Цркве служе ови извори :

1) приходи од црквених и манастирских добара, храмова, фондова и задужбина ;

2) црквене таксе по чл. 12 Закона о Српској православној Цркви ;

3) приход од државне накнаде по чл. 22 Закона о Српској православној Цркви ;

4) државна помоћ по члану 21 Закона о Српској православној Цркви ;

5) црквени прирез на непосредни порез по чл. 10 Закона о Српској православној Цркви, и

6) помоћ самоуправних тела и других установа, као и добровољни прилози, дарови, завештања.

Члан 238

Опште потребе Српске православне Цркве које се предвиђају у предрачуну општих расхода и прихода, подмириваће се:

1) приходима из општих црквених добара ;

2) приходима од црквених такса из тачке 2 чл. 237, уколико се за опште потребе наплаћује ;

3) приходима из извора предвиђених у тачци 3 и 4 члана 237 ;

4) приходима од црквених фондова и задужбина, као и ванредним приходима од добровољних прилога, дарова и завештања, уколико су намењени општим потребама ;

5) приходима од нарочитог разрезивања на приходе црквених општина, манастира и епархија; и

6) приходима од црквеног приреза поменутог у тачци 6 члана 237, у колико за опште потребе буде расписан.

Члан 239

Посебне потребе епархија подмириваће се :

1) приходима од епархиских добара;

2) приходима од црквених фондова, задужбина, и ванредним приходима од помоћи самоуправних тела и других установа, као и приходима од добровољних прилога, дарова и завештања, у колико су намењени епархиским потребама;

3) приходима од нарочитог разрезивања на приходе црквених општина и манастира; и

4) приходима од црквеног приреза из тач. 6 члана 237, уколико за потребу епархије буде расписан.

Члан 240

Посебне потребе црквених општина подмириваће се :

1) приходима од храма и црквеноопштинских добара;

2) приходима од црквених фондова, задужбина, као и ванредним приходима од помоћи самоуправних тела и других установа, од добровољних прилога, дарова и завештања, уколико су намењени црквеноопштинским потребама; и

3) приходима од црквеног приреза из тачке 6 члана 237, уколико за потребу црквене општине буде расписан.

Члан 241

Посебне потребе манастира подмириваће се :

- 1) приходима од њихових храмова и добара ;
- 2) приходима од њихових радионица и руко-
творина ;

3) приходима од њихових фондова, задужбина и установа, као и ванредним приходима од помоћи самоуправних тела и других установа, од добровољних прилога, дарова и завештања.

Члан 242

Које се потребе сматрају за опште потребе Српске православне Цркве, а које пак за посебне потребе епархија, црквених општина и манастира, прописаће се уредбом предвиђеном у чл. 2 Закона о Српској православној Цркви, коју ће донети Патријаршиски савет у споразуму са Светим архијерејским сабором, и у којој ће се прописати и ближе одредбе о саставу и одобрењу предрачуна расхода и прихода и завршних рачуна, као и о трајању буџетске и рачунске године, и о целокупној рачуноводственој радњи и контроли у Српској православној Цркви.

Члан 243

Црквена су добра она покретна и непокретна имовина која је својина Цркве као општа имовина Српске православне Цркве, или је својина појединих епархија, манастира, црквених општина, храмова, задужбина, самосталних установа или таквих фондова.

Општим добрима Српске православне Цркве сматрају се патријаршиска, митрополиска и епископска добра.

Члан 244

Црквена добра и њихови приходи употребљавају се на опште или посебне црквене потребе, и не могу се на друге сврхе употребљавати.

Члан 245

За непокретна црквена добра морају се имати законске исправе о својини.

Члан 246

За сва црквена добра морају се уредно водити тачни прописани инвентари, а састављају их оне власти и органи који добрима непосредно управљају.

Члан 247

Црквена добра осигуравају се против штете од пожара и других непогода, на начин како то буде уређено посебном уредбом, коју ће донети Патријаршиски савет.

Члан 248

Црквена непокретна имовина, која је дарована са нарочитом наменом (задужбине, завештања итд.), не може се задужити нити отуђити, ако је дародавац то нарочито забранио.

Члан 249

Манастири се могу економски удруживати ради рационалнијег обрађивања и савременије економије својих имања, као и оснивати своје радионице, а по одобрењу Патријаршиског управног одбора стављеном у сагласности са Светим архијерејским синодом на предлог епархиског Архијереја.

Члан 250

Патријаршиски савет прописује начин управљања, руковања и употребљавања црквених добара, као и вођење надзора и контроле над тим добрима.

Члан 251

Патријаршиски управни одбор решава коначно

и сва она питања о имовини која нису овим Уставом додељена у надлежност ниједној црквеној власти.

Члан 252

Српски црквени фондови су они који су од Српске православне Цркве, или њених саставних делова, завода и установа основани, или буду основани с одређеном наменом за опште потребе Српске православне Цркве или за посебне потребе њених саставних делова, завода и установа.

Члан 253

Српске црквене задужбине (закладе) су оне које су поједини добротвори основали, или их буду основали са одређеном наменом за верске, црквенопросветне, добротворне или друге потребе Српске православне Цркве, или појединих њених саставних делова, завода и установа. Исто тако, црквене задужбине су и оне које нису намењене црквеним потребама и циљевима, али су поверене на управу и руковање црквеним властима, заводима и установама.

Члан 254

За сваки фонд и сваку задужбину (закладу) морају постојати правила, у којима је одређена имовина, намена, начин њиховог управљања и надзора као и начин заступања пред властима.

Оснивање фондова и примање задужбина (заклада), као и њихова правила, одобрава Патријаршиски управни одбор.

Уколико не постоје правила за поједине фондове и задужбине (закладе), прописаше их Патријаршиски управни одбор.

Члан 255

За чисто јерархиске мисијске потребе установљава се Синодални фонд, којим управља Свети архијерејски синод.

У предрачуну општих расхода и прихода Српске православне Цркве мора се сваке године предвидети потребан кредит за дотацију Синодалном фонду, која не може бити мања од 1% укупно предвиђених прихода за дотичну буџетску годину.

Члан 256

Сви црквени фондови и задужбине (заклада) служе само оним сврхама којима су намењене.

Намена постојећих фондова и задужбина (заклада) може се проширити на исте потребе у целој Српској православној Цркви и њеним саставним деловима. О томе решава Патријаршиски савет на предлог Патријаршиског управног одбора, а у споразуму са Светим архијерејским сабором.

Члан 257

Намена фондова и задужбина (заклада) може се, изузетно, изменити само ако постане неостварљива или је престала потреба за коју је одређена. О томе подноси образложени предлог Патријаршиски управни одбор, а одлучује Патријаршиски савет, у споразуму са Светим архијерејским сабором. Одлуку о промени намене задужбине одобрава Краљ на предлог надлежног министра.

Члан 258

За званичне радње црквених власти, тела и органа, и у јерархиском и самоуправном делокругу, плаћају се у корист Српске православне Цркве само

оне таксе које Свети архијерејски сабор посебним правилником пропише. Овај правилник одобрава Министар правде у споразуму са Министром финансија.

Члан 259

Одлуке о нарочитом разрезивању на приходе црквених општина, манастира и епархија, за опште потребе Цркве доноси Патријаршиски савет у споразуму са Светим архијерејским сабором (чл. 238, тач. 5). За посебне потребе епархија доноси таку одлуку Епархиски савет (чл. 239, тач. 3), коју одлуку одобрава Патријаршиски управни одбор у споразуму са Светим архијерејским синодом.

Члан 260

Одлуку о прирезу на непосредни порез, у смислу члана 10 Закона о Српској православној Цркви, доноси, и то: за опште потребе Српске православне Цркве Патријаршиски савет; за епархиске потребе Епархиски савет; а за црквеноопштинске потребе Црквеноопштински савет. Ове одлуке постају пуноважне када их одобри Министар финансија у споразуму са Министром правде.

Изузетно, ако Црквеноопштински збор, већином гласова који претстављају 75% пореске снаге у црквеној општини, донесе одлуку о прирезу до 10% закључно, његова је одлука извршна када је одобри Патријаршиски управни одбор.

Црквени прирези за црквеноопштинске, односно епархиске потребе плаћају се у корист оне црквене општине односно епархије где се налази порезни објект.

Члан 261

Црквене прирезе прикупљају органи државне

пореске администрације једновременно и у свему по прописима за државне дажбине, и предају их у тромесечним ратама, и то: општинске прирезе надлежном Црквеноопштинском управном одбору; епархиске прирезе надлежном Епархиском управном одбору, а прирезе које је расписао Патријаршиски савет за опште потребе Цркве Управној канцеларији при Патријаршиском управном одбору.

Члан 262

При Патријаршиском управном одбору постоји Управна канцеларија, која по упутствима и под надзором Патријаршиског управног одбора а под врховним надзором Патријарха, води управне послове црквене самоуправе.

Управна канцеларија има ова одељења: опште, економско и финансијско.

Уредбом, коју ће донети Патријаршиски савет, предвидеће се организација Управне канцеларије. Том уредбом могу се предвидети и друга одељења.

Члан 263

Средствима Цркве могу се оснивати заводи црквенофинансиски, заводи за осигурање, штампарије и књижаре, као и заводи и радионице за израду свећа, црквених утвари и других ствари потребних за богослужење.

Употреба свећа у Цркви зависи од одобрења црквених власти.

За снабдевање верних овим израђевинама и потребама за погребе и парастосе могу се оснивати нарочите црквене продавнице.

Члан 264

Чланови црквенојерархиских и црквеносамо-

управних тела и органа, изузев оних за које је овим Уставом друкчије прописано, примају за време свога рада дневнице, односно накнаде путних трошкова, из црквеносамоуправних средстава, према правилнику који ће прописати Патријаршиски савет у споразуму са Светим архијерејским сабором. Исто важи и за случај кад црквени достојанственици, као и остали службеници, и иначе путују по службеној дужности ван места свога становања.

VI ПРЕЛАЗНА НАРЕЂЕЊА И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 265

Организација црквенојерархиских и црквено-самоуправних тела и органа Српске православне Цркве по одредбама овог Устава има се извршити у року од две године од дана када овај Устав ступи на снагу.

Члан 266

Свети архијерејски сабор донеће, најдаље у року од једне године од дана ступања овога Устава на снагу, све уредбе које су потребне за увођење у живот овог Устава.

Уредбе, које донесе Свети архијерејски сабор ради увођења у живот овог Устава, важиће све дотле док их тела која су по овом Уставу за то надлежна не укину или не замене.

Члан 267

Свети архијерејски синод спровешће организацију свих тела и органа предвиђених овим Уставом, осим архијерејских намесништава, црквених општина и парохија. Организацију ових извршиће

сваки Архијереј у својој епархији са Епархиским црквеним судом, у року који му одреди Свети архијерејски синод, и поднети овоме на одобрење. Овом организацијом престаје да постоје досадашња тела и органи који нису овим Уставом предвиђени.

Члан 268

Сви црквени, манастирски, епархиски и свештенички фондови, капитали и задужбине који се до сада налазе под управом и надзором државних органа, ступањем на снагу овог Устава прелазе под управу и надзор Српске православне Цркве. Министар правде у споразуму са Светим архијерејским синодом утврдиће начин предаје те имовине.

Законски прописи, који се односе на имовину поменути у првOME ставу, престају да важе кад овај Устав ступи на снагу, с тим да према тој имовини стечена права других лица не могу бити окрњена новим уређењем те имовине.

Члан 269

Принадлежности предвиђене у члану 169 теку од дана који се одреди уредбом из чл. 85, тач. 1. и кад се за то предвиде кредити у буџету општих расхода и прихода Српске православне Цркве. Од тога дана сесије, које је до тада уживало свештенство, прелазе на слободно располагање Српској православној Цркви.

Члан 270

Патријаршиски управни одбор у року од две године, од дана ступања на снагу овог Устава, извршиће ревизију свих фондова и задужбина (заклада) које овај Устав затекне, и учиниће потребне

предлоге у погледу њихове намене, саобразно члану 256 и 257 овог Устава.

Члан 271

Свештенство оба реда и остали црквени службеници у бившој Краљевини Црној Гори примаће, по стеченим правима њиховог службеног односа, у пуном износу своје припадљности из извора предвиђених у тачци 2 члана 9, односно у чл. 21 Закона о Српској православној Цркви, све док се, на основу тач. 1, 2 и 3 члана 85 овога Устава, уреди и почну тећи припадљности свештенству и осталим службеницима Српске православне Цркве у Краљевини Југославији.

Исто тако, и свештенство и црквеноавтономни службеници других покрајина примаће своје припадљности у истом износу на терет досадањих извора.

Члан 272

Верским службеницима који до ступања на снагу овог Устава примају своје припадљности из средстава Државног буџета и пређу на буџет Српске православне Цркве, тим прелазом не могу се смањивати њихове припадљности, ни њихов ранг, али се по одлуци надлежног Архијереја, с одобрењем Светог архијерејског синода прекобројни могу одредити према потреби и на друге службене положаје у Цркви.

Службенике Епархиских црквених судова може епархиски Архијереј, с одобрењем Патријаршког управног одбора, по потреби одредити и на рад у Епархиском управном одбору.

Члан 273

Свештеницима и другим верским службеницима, који буду прелазили из државне у црквеноаутономну службу, признају се све године државне службе за напредовање и пензију; а свештеницима који буду прелазили из црквеноаутономне у државну духовну службу признају се године црквеноаутономне службе у смислу Закона о чиновницима.

Члан 274

За верске достојанственике и службенике који до ступања на снагу овог Устава примају своје принадлежности из средстава Државног буџета, па потом пређу на буџет Српске православне Цркве, Држава ће накнадити Српској православној Цркви онај део пензиских принадлежности који одговара служби до часа превођења тих службеника на буџет Српске православне Цркве. Српска православна Црква ће у својим буџетима предвидети кредите за пензиске принадлежности за остатак службеног времена, све док се то не буде плаћало из средстава пензионог фонда њених службеника.

Члан 275

За првих петнаест година по ступању на снагу овог Устава, изузетно од чл. 104, 113 и 114, за архијерејске заменике, чланове и секретаре Епархиских црквених судова могу се поставити и свештена лица која су свршила средњу богословску школу и имају најмање десет година судске, црквенопросветне, парохиске или административне службе.

Члан 276

Српске православне богословије, које се сада

издржавају из државних буџетских средстава, прелазе под управу надлежних црквених органа и на буџет за опште потребе Цркве, од часа када Држава започне да издаје Српској православној Цркви помоћ предвиђену у члану 21 Закона о Српској православној Цркви.

Члан 277

У епархијама где је било по досадашњим прописима обавезно полагање практичног испита могу се од тога ослободити свештеници и ђакони, који су рукоположени пре уједињења Српске православне Цркве, по одобрењу Светог архијерејског синода, на образложеноу молбу њихову, а на предлог епархиског Архијереја.

Члан 278

Измене и допуне овог Устава доноси Свети архијерејски сабор у споразуму са Патријаршиским саветом, и предлаже Министру правде, који ће их, пошто их усвоји, поднети Краљу на озакоњење.

Члан 279

Кад овај Устав ступи на снагу престају важити сви закони, уредбе и остали прописи који се противе овом Уставу. Но досадањи прописи о организацији Српске православне Цркве важиће док се не спроведе организација предвиђена овим Уставом (чл. 265).

Члан 280

Овај Устав донео је, према одредби члана 24 Закона о Српској православној Цркви од 8 новембра 1929 године, Свети архијерејски сабор Српске пра-

вославне Цркве, а ступа у живот и добија обавезну
снагу када се обнародује у „Службеним новинама“.

Бр. 134880

16 новембра 1931 године

На дан Св. вел. муч. Ђорђа (јесењег)

Београд

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар правде

Д-р Драг. С. Којић с. р.

Видео и ставио Државни печат

Чувар Државног печата

Министар правде

Д-р Драг. С. Којић с. р.

Претседник Министарског Савета

Министар унутрашњих послова

Пет. Живковић с. р.

РЕГИСТАР ЗА ЗАКОН
О
СРПСКОЈ ПРАВОСЛАВНОЈ ЦРКВИ

САСТАВНО
презвитер ГЕОРГИЈЕ УГРИШИЋ
секретар Епархијског црквеног суда бачког
у Новом Саду

Бројка већим арапским цифрама означава члан Закона, а
бројка мањим арапским цифрама поједине тачке
односног члана

А

- Административна помоћ — државних власти: 6
— самоуправних власти: 6
Администрација пореска — предаја црквеног
приреза: 11
— прикупљање црквеног приреза: 11
Аманетна пошта — ослобођење таксе: 13
Архијереј епархиски — избор: 7
— извештај о духовним школама: 19
— надзор духовних школа: 19
— постављање болничког свештеника: 20
— постављање казненог завода свеште-
ника: 20
— потврда избора: 8
— предлог постављања васпитача: 19
— " " наставника: 19
— " разрешења васпитача: 19
— " наставника: 19
— претставник Епархије: 7
Архијерејски дом — ослобођење јавних дажбина: 14
Аутокефалност — Српске православне Цркве: 1

Б

- Бир — прелаз на црквени буџет: 21
Богослужење — јавно вршење: 1
Болница — постављање свештеника: 20
Буџет — Српске православне Цркве: 21, 22

В

Верско учење — јавно исповедање: 1

Вероучитељи државних основних школа

- заменици: 17
- квалификација: 17
- нарочити вероучитељи: 17
- одузимање права предавања: 17
- парохиски свештеници: 17
- постављање: 17
- предлог: 17
- премештај: 17
- разрешење: 17
- учитељи: 17

Вероучитељи приватних школа — постављање: 17

- премештај: 17
- пропис школског Закона: 17

средњих школа — одобрење: 17

- постављање: 17
- премештај: 17
- разрешење: 17

стручних школа — одобрење: 17

- постављање: 17
- премештај: 17
- разрешење: 17

Верска настава — богословског факултета: 18

- државних школа: 17
- наставни план: 17
- несугласност учења: 18
- предавачи: 17
- приватних школа: 17
- програм: 17
- универзитета: 18
- уџбеници: 17

Власт црквена — дисциплинска: 4

- духовна: 4
- судска: 4

Врховни надзор над школама: 19

Г

Главна контрола — врховни надзор: 2

Д

Дворишта црквених установа — ослобођење
јавних дажбина: 14

Дисциплинска власт — црквена: 4

Добротворне установе — ослобођење јавних
дажбина: 14

Достојанство Српске православне Цркве: 1

Доцент Богословског факултета — избор: 18
— постављање: 18

Државна власт — административна помоћ: 6

Државна помоћ — Српској православној Цркви:
21, 22

Државна пореска администрација — предавање
црквеног приреза: 11

— прикупљање црквеног приреза: 11

Државна школа — верска настава: 17

Духовна власт — црквена: 4

Е

Експропријација — имовине Цркве: 2

Епархија — претставник: 7

— прирез: 10

Епархија у домовини — јерархиски однос: 23

— материјални однос: 23

— организација: 23

Епархија у иностранству — јерархиски однос: 23

— материјални однос: 23

— организација: 23

Епископ — избор: 7

— потврда: 8

— претставник Епархије: 7

З

- Завод казнени** — постављање свештеника: 20
„ **црквених потреба** — ослобођење јавних
 дажбина: 14
Завршна наређења: 21—27
Задужбина црквена — држање добра: 3
 — права: 3
 — правно лице: 3
 — примање: 2
 — располагање: 2, 4
 — стицање добра: 3
 — управљање самостално: 2,
Заклада црквена — држање добра: 3
 — права: 3
 — правно лице: 3
 — примање: 2
 — располагање: 2, 4
 — стицање добра: 3
 — управљање самостално: 2, 4
Закон о Српској православној Цркви: 1—27
 — обавезна снага: 27
 — ступање у живот: 27

И

- Избор архијереја епархиског** — 7
 — потврда: 8
 доцента Богословског факултета: 18
 Епископа епархиског: 7
 — потврда: 8
 Патријарха: 7
 — потврда: 8
 професора Богословског факултета: 18
Извештај о кривичном поступку — против мо-
 наха: 16
 — против свештеника: 16
Извођење доказа — редовним судом: 6

Извршење — Закона о Српској православној Цркви: 25

- наређења: 6
- одлука: 6
- пресуда: 6

Имовина црквена — експропријација: 2

- неутуђивост: 2
- правно лице: 3
- располагање слободно: 2, 4
- сврха: 2
- управљање самостално: 2, 4
- циљ: 2

Имовинскоправни интерес — заступање: 7

Интерес — имовноправни: 7

Ј

Јавних дажбина ослобођење — архијерејски домови: 14

- дворишта црквенопросветних установа: 14
- добротворне установе: 14
- заводи црквених потреба: 14
- манастиришта: 14
- манастирски домови: 14
- парохиски домови: 14
- споменици културноисториски: 14
- храмови: 14

Јавних послова ослобођење — монаха: 15

- свештеника: 14

Јавност — богослужења: 1

- верског исповедања: 1
- „ учења: 1

К

Казне црквене: 5

Контрола државе — прихода и расхода: 2
цркве — „ „ „ : 2

Кривична дела црквена: 5

Кривични поступак — против монаха: 16

— против свештеника: 16

Културноисториски споменици — ослобођење
јавних дажбина: 14

М

Манастиришта — ослобођење јавних дажбина: 14

Манастирски домови — ослобођење јавних даж-
бина: 14

Монаси — кривични поступак: 16

— ослобођење јавних послова: 15

Н

Надзор врховни — Државе: 2

— школа: 19

„ **црквеноавтономних духовних школа**: 19

Накнада Државе — Српској православној Цркви:
21, 22

— износ: 21, 22

— исплата: 21, 22

Наређења — завршна: 21—27

— прелазна: 21—27

Наставни план веронауке: 17

Неотуђивост — имовине Цркве: 2

Непокретна добра — Српске православне Цркве: 3

О

Обавезна снага — Закона о Српској православној
Цркви: 27

Општина црквена — прирез: 10

Организација Српске православне Цркве: 26

— рок: 26

— спровођење: 26

Ослобођење јавних дажбина — архијерејски
домови: 14

- Ослобођење јавних дажбина — дворишта**
 црквенопросветних установа: 14
 — добротворне установе: 14
 — заводи црквених потреба: 14
 — манастиришта: 14
 — манастирски домови: 14
 — парохиски домови: 14
 — споменици културноисториски: 14
 — храмови: 14
- Ослобођење јавних послова — монаха: 15**
 — свештеника: 15
- Ослобођење — поштарине: 13**
 — телеграфске таксе: 13

П

- Патријарх — избор: 7**
 — потврда: 8
 — претставник Српске православне Цркве: 7
- Патријаршија — прирез: 10**
- Покретна добра — Српске православне Цркве: 3**
- Помоћ административна — државне власти: 6**
 — самоуправне власти: 6
- „ правна — редовних судова: 6**
- Потребе Цркве — подмирење: 9, 10**
- Пошта црквених власти — ослобођење: 13**
 „ „ установа — „ 13
- Поштарина црквених власти — ослобођење: 13**
 „ „ установа — „ 13
- Правна лица — саставни делови Српске православне Цркве: 3**
 — установе Српске православне Цркве: 3
- Правна помоћ — редовних судова: 6**
- Превођење на буџет Српске православне Цркве**
 — лица: 21, 22
 — установа: 21, 22
 — црквених надлештава: 21, 22
- Прелазна наређења: 21—27**

Преписка службена — ослобођење пошт. таксе: 13

— ослобођење телеграфске таксе: 13

Престанак — Закона: 26

— прописа: 26

— уредаба: 26

Претставник — Епархије: 7

— Српске православне Цркве: 7

— „ „ „ заменик: 7

Приватна школа — верска настава: 17

Прирез за потребе епархије: 10

— висина: 10

— одлука: 10

— одобрење: 10

— предавање: 11

— прикупљање: 11

— пуноважност: 10

— расписивање: 10

Прирез за потребе патријаршије: 10

— висина: 10

— одлука: 10

— одобрење: 10

— предавање: 11

— прикупљање: 11

— пуноважност: 10

— расписивање: 10

Прирез за потребе црквене општине: 10

— висина: 10

— одлука: 10

— одобрење: 10

— предавање: 11

— прикупљање: 11

— пуноважност: 10

— расписивање: 10

Програм веронауке: 17

Просветне црквене установе — ослобођење

јавних дажбина: 14

Професор Богословског факултета — избор: 18

— постављање: 18

С

- Самосталност** — контроле прихода и расхода: 2
- примање задужбина: 2
 - управљања задужбинама: 1
 - " закладама: 2
 - " црквеном имовином: 2
 - " црквеним фондовима: 2
 - " црквеноверским пословима: 1, 4
 - уређења црквеноверским пословима: 1, 4
- Самоуправне власти** — административна помоћ: 6
- Свештеници** — болнички постављање: 20
- казног завода постављање: 20
 - кривични поступак: 16
 - ослобођење јавних послова: 15
- Споменици културноисториски** — ослобођење јавних дажбина: 14
- Српска православна црква** — аутокефална: 1
- буџет: 21, 22
 - достојанство: 1
 - државна помоћ: 21, 22
 - заменик претставника: 7
 - накнада државе: 21, 22
 - организација: 26
 - подмирење потреба: 9, 10
 - правно лице: 3
 - претставник: 7
 - прирез: 10
 - располагање самостално-задужбинама: 2, 4
 - " " -закладама: 2, 4
 - " " -имовином: 2, 4
 - " " -фондовима: 2, 4
 - управљање црквеноверским пословима: 1, 4
 - " " задужбинама: 2, 4
 - " " закладама: 2, 4
 - " " имовином: 2, 4
 - " " фондовима: 2, 4

- Српска православна црква** — таксе црквене: 12
 — уређење: 24
 — „ црквеноверских послова: 1, 4
 — црквене таксе: 12

Т

- Таксе** — јерархиског делокруга: 12
 — самоуправног делокруга: 12
 — телеграфске ослобођење: 13
 — црквених власти: 12
Телеграфске таксе — ослобођење: 13

У

- Управљање** — црквеноаутономних духовних школа: 19
Уређење — Српске православне Цркве: 24
 — црквеноверских послова: 1, 14
Устав црквени — уређење Српске православне цркве: 24
Установе Српске православне Цркве
 — ослобођење јавних дажбина: 14
 — ослобођење поштарине: 13
 — „ телеграфске таксе: 13
 — права: 3
 — правна лица: 3
 — способност држања добра: 3
 — „ стицања „ : 3
Уџбеници веронауке — верска садржина: 17
 — одобрење: 17
 — пропис: 17

Ф

- Фондови црквени** — располагање слободно: 2, 4
 — управљање самостално: 2, 4

Х

- Храмови** — ослобођење јавних дажбина: 14

Ц

Црквена власт — дисциплинска: 4

— духовна: 4

— надзор црквеноавтономних државних школа: 19

— ослобођена јавних дажбина: 14

— „ поштарине: 13

— „ телеграфске таксе: 13

— судска: 4

— управљање црквеноавтономних духовних школа: 19

Црквена задужбина — располагање

самостално: 2, 4

— управљање слободно: 2, 4

Црквена заклада — располагање самостално: 2, 4

— управљање слободно: 2, 4

Црквена имовина — располагање самостално: 2, 4

— управљање слободно: 2, 4

Црквена општина — прирез: 10

Црквени прирез — висина: 10

— одлука: 10

— одобрење: 10

— предавање: 11

— прикупљање: 11

— пуноважност: 10

— разрезивање: 10

— расписивање: 10

Црквени фондови — располагање самостално: 2, 4

— управљање слободно: 2, 4

Црквеноверски послови — управљање самостално: 1, 4

— уређење самостално: 1, 4

Црквенodobротворне установе — ослобођење јавних дажбина: 14

Црквенoпpocветне установе — ослобођење јавних дажбина: 14

Црквишта — ослобођење јавних дажбина: 14

Ш

- Школа државна — верска настава: 17
„ приватна — „ „ : 17
Школа духовна црквеноавтономна — васпи-
— тачко особље постављање: 19
— васпитачко особље разрешење: 19
— врховни надзор: 19
— извештај о надзору: 19
— надзор: 19
— наставни план: 19
— наставничко особље постављање: 19
— „ „ разрешење: 19
— одобрење оснивања: 19
— оснивање: 19
— програм предавања: 19
— управљање: 19
— управника постављање: 19
— „ разрешење: 19
-

РЕГИСТАР ЗА УСТАВ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

САСТАВИО

презвитањ **ГЕОРГИЈЕ УГРИШИЋ**

секретар Епарѡиског црквеног суда бачког

у Новом Саду

Бројка већим арапским цифрама означава члан. Устава, а
бројка мањим арапским цифрама поједине тачке
односног члана

А

Административна подела — Српске православне
Цркве: 11

Администратор епархије: 64²²; 106
— постављање: 64²²

Анаграф — вођење: 168¹⁴

Апелата — на Велики црквени суд: 74

Арондирање епархија: 15

Архијереј викарни — квалификација: 97
— услов 97

Архијереј епархиски: 95—108

— врховни надзорник манастира: 201

— „ настојатељ „ : 201

— делокруг: 102^{1—31}

— дужност: 102^{1—31}

— квалификација: 97

— поглавар епархије: 11²; 96

— права: 102^{1—31}

— предлаже за архимандрита: 64²³

— „ „ напрсни крст: 64²³

— разрешење: 105

— судија: 102²¹

— уклоњење: 105

— услов: 97

— црквенојерархиска власт: 9²; 95

— члан Архијерејског сабора: 50

— „ „ синода: 52

Архијереја имање — припадност: 42; 43

— располагање: 42; 43

— стицање: 42; 43

Архијерејски заменик — заменик претседника

Епархиског црквеног суда: 110

— заменик члана Епархиског црквеног суда: 120

— као члан Епархиског црквеног суда: 110

— квалификација: 104; 275

— постављење: 102¹³; 104

— разрешење: 102¹³

Архијерејски намесник: 151—155

— делокруг: 154¹⁻¹⁸

— квалификација: 151

— помоћник његов: 153

— орган црквенојерархиске власти: 9²

— постављање: 152

— разрешење: 152

Архијерејско намесништво — назив: 18

— опсег: 18

— оснивање: 18

— појам: 17

— промена: 18

— укидање: 18

Архијерејски сабор: 50—63

— бира секретара Сабора: 63²²

— „ „ Синода: 63²²

— „ заменике чланове Синода: 52

— „ ректоре богословија: 63²¹

— „ управнике монашких школа: 63²¹

— „ чланове Синода: 52

— „ „ Великог црквеног суда: 63²⁰

— води кандидатску листу епископа: 63¹⁹

Делокруг: 63¹⁻³²

— богословске школе оснивање: 63⁶

— богослужбене књиге: 63⁷

— васпитање верних: 63³

— „ младежи: 63³

Архијерејски сабор — делокруг

- дисциплинске уредбе за свештенство: 63₁₀
- дисциплинске уредбе за црквенојерархиске органе: 63₁₀
- дисциплинске уредбе за црквенојерархиске службенике: 63₁₀
- дужности свештенства: 63₁₀
- дужности црквенојерархиских органа: 63₁₀
- дужности црквенојерархиских службеника: 63₁₀
- живопис црквени: 63₇
- заводи црквени оснивање: 63_{2, 7}
- исповедничка служба: 63₁₅
- канонизација светитеља: 63₈
- канонскоцрквени зборници — издавање: 63₉
- канонскоцрквени прописи: 63₉
- квалификације прописује: 63₄
- манастира оснивање: 63₁₆
- „ раздруживање: 63₁₆
- „ спајање: 63₁₆
- мисија 63₂
- монашка правила: 63₁₄
- „ школа оснивање: 63₆
- музеји црквени: 63₇
- наставни план: 63₃
- обредна питања: 63₅
- одела свештеничка — пропис: 63₁₁
- одлуке доношење: 54
- појање црквено: 63₇
- потребе црквене: 63_{7, 26}
- поступак црквеносудски: 63₁₂
- пропис у брачним стварима: 63₁₃
- споменици црквени: 63₇
- старине црквене: 63_{7, 102}₉
- удружења оснивања: 63₂
- установе „ : 63_{2, 7, 17}; 85₃

Архијерејски сабор — делокруг

- утвари црквене: 63₃
- учење црквено тумачење: 63₁

Архијерејски сабор — законодавна власт: 51

- богослужења: 51
- вере: 51
- врховна судска власт: 51, 63₃₁
- дисциплине: 51
- поретка црквеног: 51
- унутрашњег уређења цркве: 51

Архијерејски сабор — највише јерархиско представништво: 51

- непосредно врши своје послове: 60
- посредно " " : 60
- претседник: 50
- претседник — заменик: 55
- састав: 50
- стручњаке позива 62
- удружења монаха — правила: 62₂₇
- " остала " : 63₂₇
- " свештенства " : 63₂₇
- члан: 50

Архијерејски сабор — надлежност: 63₁₈

- однос вере и вероисповести: 63₁₈
- однос Цркве и Државе: 63₁₈

— Надзорник синода: 63₂₃

- одобрава рачуне Синодског фонда: 64₂₄; 255
- прописује правила Синодског фонда 63₂₄; 255

— Црквенојерархиска власт: 9₁**Архијерејски синод: 52—62; 64**

- делокруг: 64_{1—35}
- доношење одлуке: 54
- заменик претседника: 55
- избор члана: 52
- извештај Архијерејском сабору: 64₃₂
- извршна највиша власт: 53
- издаје службени лист: 38

- Архијерејски синод** — мандат члана: 52
- надзорна највиша власт: 53
 - непосредно врши послове: 60
 - догматско и канонско јединство: 64₁
 - посредно врши послове: 60
 - претседник: 52; 55; 57
 - сазива Сабор архијерејски: 53
 - састав: 52
 - стручњаке позива: 62
 - судска власт: 52; 64₃₅
 - уједињење хришћанских цркава: 64₁
 - управна највиша власт: 53
 - црквенојерархиска власт: 9₁
 - члан заменик: 52
 - члан редовни: 52
 - чистота учења: 64₂
 - ширење православне вере: 64₃
- Архимандрит** — именовање: 64₂₃

Б

- Библиотека** — црквена: 168₉
- Бирачко право** — губитак: 174₁₋₃
- Бирачки списак** — израда: 194₄
- Благајник** — црквеноопштинског управног одбора
- избор: 189
 - надзор: 194₁₂
- Благодарење** — дужност пароха: 168₄
- Богословије** — прелаз на црквени буџет: 276
- оснивање: 63₅
- Богослужбене књиге**: 63₇; 64₁₂; 168₃
- Богослужење**: 102_{4, 6}; 154₅; 168₈
- благољепије: 64₁₁; 102₄; 154₅; 168₈
 - једнообразност: 64₁₁; 102₄; 154₅
 - правилност: 64₁₁; 102₄; 154₅; 168₃
 - средства: 194₁₀
- Богохулство** — сузбијање: 168₁₁
- Брак** — ваљаност 129₃

- Брак** — заштита 64¹⁹
 — поништење: 74¹; 129³
 — пропис: 63¹³; 64¹⁹
 — развод: 129³
 — спор: 65
 — „ Краља и чланова Краљевског
 Дома: 64^{35 а}
- Братство манастирско:** 201—207
 — делокруг: 206^{1—5}
 — дужности: 206^{1—5}
 — црквенојерархиски орган: 9⁶
- Будимска епархија:** 14
 — јерархиски однос: 14
 — материјални однос: 14
 — организација: 14
- Буџет државни:** 32—33
 — бир у Србији: 32
 — „ „ Јужној Србији: 32
 — лица: 32
 — Србија: 33
 — Српске православне црквене општине: 32
 — трајање године: 242
 — установе: 32
 — црквена надлештва: 32
 — Црна Гора: 33

В

- Ванбрачно живљење** — сузбијање: 168¹¹
- Васпитање** — верних: 63³; 154¹; 168⁷; 168⁹; 168¹⁰
 — детета: 129^{а 4}
 — младежи: 63³
 — културнопросветно: 194²
 — религиозноморално: 194²
- Васпитне установе:** 63¹⁷; 85³; 64²⁰
- Васпитачко особље** — постављање: 102²⁷
 — разрешење: 102²⁷

Велики црквени суд: 65 — 75

Врховна црквена судска власт: 65

— брачних спорова: 65; 74₁

— монаштва: 65; 74_{2 а—г}

— световњака: 65; 74₃

— свештенства: 65; 74_{2 а—г}

— црквене управе: 65; 74₄

Велики црквени суд — делокруг: 74

— другостепена црквеносудска власт: 74

— одобрава решење Епархиског црквеног суда: 74

— одобрава пресуде Епархиског црквеног суда: 74

— поништава пресуде Епархиског црквеног суда: 74

— поништава решења Епархиског црквеног суда: 74

— преиначава пресуде Епархиског црквеног суда: 74

— преиначава решења Епархиског црквеног суда: 74

— разматра пресуде Епархиског црквеног суда: 74

— разматра решења Епархиског црквеног суда: 74

— састав: 66_{а—д}

— сталан: 66

— ублажава казне свештеника: 63₃₀

— чланова избор: 63₂₀

— црквенојерархиска власт: 9₁

Венчаних — књиге — вођење: 168₁₄

Вера и вероисповест — однос: 63₁₈

Веронаучне књиге — оцењивање: 64₁₂

Вероучитељи — забрана: 102₁₈

— постављање 102₁₇

— уопште: 102_{17—18}

Викарних епископа — укидање: 15

— установљење: 15

- Грамата** — епископа 100
 — свештеника: 102¹¹
Грб — Српске православне Цркве: 3
Гробље — дозвола: 102⁷
 — одржавање: 194¹⁰
 — подизање: 102⁷
 — снабдевање: 194¹⁰
 — украшавање: 194¹⁰
 — чување: 168⁸
Губитак — бирачког права: 174¹⁻⁸
 — звања: 74^{2а}
 — „ свештеника удржавној служби: 219
 — службе: 74^{2а}

Д

- Делегирање** — епархиског црквеног суда: 75
Декрет — службеника: 49¹²; 94¹⁴
 — чиновника: 49¹²; 94¹⁴
Делокруг — администрације Епархиског црквеног суда: 127
 — Епархиског црквеног суда 129: а 1—5, б 1—4
 — претседника Епархиског црквеног суда: 126
 — привременог поверенства: 199
 — сабора архијерејског: 51; 63
 — савета патријаршиског: 85¹⁻¹²; 63¹⁷
 — синода архијерејског: 64¹⁻³⁵
 — управног одбора патријаршиског: 94¹⁻¹⁷; 251
Дефиниција — Српске православне Цркве: 1
Деца — свештеника незбринута: 63¹⁷; 85³
 — оснивање установе: 63¹⁷; 85³
Диспензација — у брачним пословима: 102³⁰
 — у другим пословима: 102²⁰
Дисциплинске кривице — верних: 102²¹
 — свештеника: 102²¹
 — службених органа: 64^{35г}
Дисциплинска правила — службеника спољне црквене управе: 85⁴

Дисциплинска правила**Уредба** — свештенства: 63¹⁰— црквенојерархиских органа: 63¹⁰— „ „ службеника: 63¹⁰**Дневни ред** — Епархиског црквеног суда: 125— Сабора архијерејског: 64²⁶**Дневнице** — достојанственика црквених: 264

— црквенојерархиских органа: 264

— „ „ тела: 264

— црквеносамоуправних органа: 264

— „ „ тела: 264

— службеника осталих: 264

Добра црквена — контрола: 85⁵; 94⁶; 136³— надзор: 94⁶— руковање: 85⁵; 136³— управљање: 85⁵; 94⁶; 194⁶; 136³

— појам: 243

— сврха: 244

— употреба: 244

— епископска: 243

— митрополиска: 243

— патријаршиска: 243

Добротворне установе — предлог: 154⁸; 168¹⁰— организовање: 154⁸; 168¹⁰— оснивање: 63¹⁷; 85³; 84²⁰; 136⁹— старање: 146¹— управљање: 94¹⁵**Догматско јединство** — Српске православнеЦркве: 64¹**Договор свештеника** — сазив: 154¹⁷**Дом** — као засебна породица — појам: 21**Домовник** — вођење: 168¹⁴**Допуна Устава** — Српске православне Цркве: 85⁹

— надлежност: 278

— озакоњење: 278

— предлог: 278

— усвојење: 278

Епархија — седиште: 12; 15

— удова 64²²

— укидање: 15

— црквеноадминистративна подела: 16

Епархија упражњена — инвентарни преглед: 107

— комисија: 107

— поступак: 107

— предаја: 108

— рад за то време: 106

— рад за *sedisvacantiae*: 106

— управљање: 106

Епархиски архијереј: 95—108

— дужност: 102¹⁻¹³

— отсуство: 49⁶

— поглавар епархије: 11²; 96

— посвећење: 49⁴

— права: 102¹⁻³¹

— црквенојерархиска власт: 9²; 95

Епархиски правобранилац — делокруг: 147

— избор: 146¹³

— квалификација: 147

— постављање: 146¹²

Епархиски разрез: 94⁴

Епархиски савет: 131—136

— делокруг: 136¹⁻¹²

— избор чланова: 132

— мандат: 134

— појам: 131

— потпредседник: 133

— претседник: 133

— самоуправна власт — тело: 9²

— сазив: 134

— састав: 132

Епархиски црквени суд: 109—130

— делокруг: 129^{а 1-5; б 1-4}

— заједничке седнице: 150

— извршни орган: 129^{б 2; в 3}

Епархиски црквени суд — састав: 111; 115

— црквенојерархиска власт: 9₂; 109

Епархиски управни одбор: 137—150

— број чланова Црквеноопштинског савета: 176

— делокруг: 146_{1—18}

— дужност: 139

— заједничка седница: 150

— избор Црквеноопштинског савета: 179

— извршна власт: 137

— извршни орган Епархиског савета: 146₁₇

— извршни орган Патријаршијског управног одбора: 146₁₇

— надзорна власт: 137

— I ст. власт за жалбе: 146₁₄

— I ст. власт за управне спорове: 146₁₄

— појам: 137

— потпредседник: 140

— председник: 140

— сазив: 142

— састав: 138

— седнице: 142

— секретар: 140

— управна власт: 137

— чланови: 139

— чланови — заменици: 139

Епархиски фондови —
 (добра) }
 (задужбине) }
 (закладе) }

— контрола: 136₈

— оснивање: 136₉

— руковање: 136₈

— управљање: 136₈

Епископалност — Српске православне
 Цркве: 11

Епископска кандидатска листа: 63₁₉

Ж

- Жалба** — на Велики црквени суд: 74
 — начин подношења: 40₂
 — пароха: 196
 — „ „ рок подношења: 196
 — повратни рецепис: 40₂
 — подношење уопште: 40₂
 — против пресуде: 40
 — „ решења: 40
 — рок 40

Живопис — црквени: 63₇

Живот — пароха примеран: 168₁

З

- Забрана** — задужења црквене имовине: 248
 — отуђења црквене имовине: 248
 — свештенодејства доживотно: 74₆; 219
 — „ последице: 219
 — „ припадности: 219

Заводи — оснивање: 63_{2,7}; 85₁₀

Епархиски — контрола: 146₂

— оснивање: 136₉; 146₂

— располагање: 146₂

— старање: 146₁

Црквенопросветни — завршни рачун: 229

— оснивање: 229

— предрачун: 229

— управљање: 94₁₅

— уређење: 229

Црквенофинансиски — књижаре: 263

— за осигурање: 263

— за свеће: 263

— црквене утвари: 263

— штампарије: 263

Завршне одредбе: 265—280

- Завршни рачун** — епархиски: 94₄; 136₂; 146₃; 231
 — манастира: 94₄; 146₅; 206₁; 231
 — „ — одобрење: 206₁
 — „ — преглед: 206₁
 — општитх расхода и прихода: 94₃
 — црквених завода: 233
 — „ „ одобрење 233
 — „ задужбина: 233
 — „ „ одобрење: 233
 — „ заклада: 233
 — „ „ одобрење: 233
 — „ општина: 146₅; 94₄; 231
 — „ фондова: 233
 — „ „ одобрење: 233
- Завршни рачун Српске православне Цркве**
 — надлежност: 94₄; 231
 — одобрење: 94₄; 231
 — поступак: 94₄; 231
- Завршни рачун уопште** — одобрење: 242
 — састав: 242
- Завршни рачун црквеноопштинског савета:**
 185₁; 194₁₃
 — одобрење: 185₁
- Задужбина црквена** — измена сврхе: 257; 270
 — контрола: 85₅; 94₆
 — надзор: 85₅; 94₆
 — оснивање: 94₁₆; 254
 — појам: 253
 — правила: 94₅; 254
 — правно лице: 5
 — примање: 94₅; 254
 — располагање: 230
 — руковање: 64₂₄; 85₅
 — сврха: 256; 270
 — управљање: 85₅; 94₆; 230
- Задужбине епархиске** — контрола: 136₈
 — располагање: 146₂

Задужбине епархиске

- руковање: 136₈
- управљање: 136₈; 146₂

Задужбинске зграде — обнављање: 185₈

- одржавање: 185₈
- подизање: 185₈

Задужење — епархиске имовине: 136₅

- епархиске имовине — одобрење: 136₅
- манастирске имовине: 206₂
- " " — одобрење: 206₂
- непокретног црквеног имања: 85₁₁; 94₁₀
- црквене имовине: 146₈
- " " — одобрење: 146₈
- црквеноопштинске имовине: 185₂
- црквеноопшт. имовине — одобрење: 185₂

Заједничке одредбе

- Црквеноопштинског савета: 196—200
- " управног одбора: 196—200

Седнице — Епарх. цркв. суда и Епарх. управног одбора: 150**Закладе црквене**

- измена сврхе: 257; 270
- контрола: 85₅; 94₆
- надзор: 85₅; 94₆
- оснивање: 94₁₆; 254
- појам: 253
- правила: 94₅; 254
- правно лице: 5
- примање: 94₅; 254
- располагање: 230
- руковање: 64₂₄; 85₅
- сврха: 256; 270
- управљање: 85₅; 94₆; 230

Закладе епархиске — контрола: 136₈

- располагање: 146₂
- руковање: 136₈
- управљање: 136₈; 146₂

Закладних зграда — обнављање: 185₈

— одржавање: 185₈

— подизање: 185₈

Заклетва (образац) - писара свих цркв. надлештава: 44

— полагање: 44

— секретара свих цркв. надлештава: 44

— судског тужиоца: 44

— чланова Епархиског савета: 44

— „ Патријаршиског савета: 44

— „ Црквеноопштин. „ : 44; 182

— „ Црквеног суда: 44

Законодавна црквена власт — богослужења: 51

— вере: 51

— дисциплине: 51

— унутрашњег уређења цркве: 51

— црквеног поретка: 51

Закуп: 94₁₂; 185₅

— епархиске имовине: 146₁₀

— „ „ — одобрење: 146₁₀

— манастирске имовине: 206₅

— „ „ — одобрење: 206₅

— црквеноопшт. савета: 146₁₀

— „ „ — одобрење: 146₁₀

Заменик архијерејски

— заменик председ. Епарх. цркв. суда: 110

— „ члана „ „ : 120

— као члан Епарх. цркв. суда: 110

— квалификација: 104; 275

— постављање: 102₁₃; 104

— разрешење: 102₁₃

Заменик настојатеља манастира: 203

Заменик председника — Великог црквеног суда: 66

— Епархиског управног одбора: 110

— „ црквеног суда: 110

— Патријаршиског управног одбора: 55; 57

— „ савета: 80

— Сабора „ архијерејског: 55

— Синода „ : 55

Заменик свештеника — кажњеног: 102₂₁; 129₃₁; 210

- на отсуству: 102₂₂
- оболелог: 102₂₅; 154₁₆
- одлученог: 102₂₃
- отсутног: 154₁₆
- умрлог: 154₁₆

Заменик члана

- Архијереја Великог црквеног суда: 66
- свештеника Великог црквеног суда: 66
- Епархиског црквеног суда: 118; 110
- Патријаршиског управног одбора: 87

Записник — Епархиског управног одбора: 144

- Епархиског савета: 135
- Епархиског црквеног суда: 124
- Сабора архијерејског: 59
- Синода архијерејског: 59

Застава — Српске православне Цркве: 4

Зближење хришћанских Цркава — 64₄

Збор црквеноопштински — делокруг: 172

- самоуправно тело: 9₃
- сазив: 172; 146₁₂
- чланови: 172

Зборници канонски — издавање: 63₉

Званичник Великог црквеног суда: 66_д

- постављање: 67

Епархиског црквеног суда — отпуштање: 111

- постављање: 111

Здања — осигурање: 146₇

Зидање — у црквеним општинама: 146₁₂

И

Изасланик — Епархиског управног одбора: 200

- у седнице Црквеноопштинског савета: 200
- у седнице Црквеноопштинског управног одбора: 200
- Патријаршиског управног одбора: 94₂

- Избор** — администратора епархије: 64²²
 — благајника Црквеноопштинског управног одбора: 189
 — васпитача: 64⁶
 — епископа: 63¹⁹; 98
 — заменика члана Епархиског савета: 132
 — заменика члана Епархиског управног одбора: 139
 — заменика члана Патријаршиског управног одбора: 88
 — заменика члана Синода архијерејског: 52
 — " " Црквеноопштинског управног одбора: 187
 — званичника Епархиског црквеног суда: 111
 — намесника манастира: 205
 — наставника: 64⁶
 — настојатеља манастира: 205
 — Патријарха: 46
 — писара Епархиског црквеног суда: 111
 — " Великог црквеног суда: 64²⁸
 — потпредседника Епархиског управног одбора: 140
 — потпредседника Епархиског савета: 133
 — " Патријаршиског управног одбора: 89
 — " Патријаршиског савета: 81
 — " Црквеноопштинског савета: 182
 — послужитеља Епархиског црквеног суда: 111
 — правобраниоца епархиског: 146¹³
 — претседника Великог црквеног суда: 66^а
 — " Црквеноопштинског савета: 182
 — ректора богословија: 63²¹
 — секретара Епархиског управног одбора: 140

- Избор** — секретара Епархиског црквеног суда: 111
- „ „ савета: 133
- „ Великог црквеног суда: 64²⁸; 69
- „ Патријаршиског савета: 81
- „ Сабора архијерејског: 63²²
- „ Синода архијерејског: 63²²
- „ Црквеноопштинског управног одбора: 189
- „ Црквеноопштинског савета: 182
- службеника Патријаршиског управног одбора: 94¹⁴
- синодалног канцелариског особља: 64²⁸
- „ чиновништва: 64²⁸
- стипендиста: 64⁸
- татора Црквеноопштинског управног одбора: 189
- управитеља монашке школе: 63²¹
- уредника службеног листа: 64⁹
- чиновника Патријаршиског управног одбора: 94¹⁴
- члана Великог црквеног суда — Архијереја: 66⁶
- члана Великог црквеног суда — свештеника: 66¹¹; 68
- члана Великог црквеног суда: 63²⁰
- „ Епархиског савета: 132; 136¹²
- „ „ управног одбора: 139
- „ „ црквеног суда: 111
- „ Патријаршиског савета: 77
- члана Патријаршиског управног одбора: 88
- „ Синода архијерејског: 52
- „ Црквеноопшт. управног одбора: 187
- Црквеноопштинског савета: 146¹⁶
- „ „ управног одбора: 183
- Црквеноопштинског управног одбора гласање: 183
- Црквеноопштинског управног одбора начин: 183

- Извештај** — Архијереја епархиског Синоду: 102 ³¹
 — Великог црквеног суда: 64 ³²
 — Епархиског управног одбора: 146 ^{15, 18}
 — намесника архијерејског о контроли: 154 ^{9, 18}
 — " " " прегледу: 154 ^{9, 18}
 — " " " ревизији: 154 ^{9, 18}
 — Патријаршиског управног одбора: 94 ⁸
 — Патријаршиског управног одбора
 о закладама: 94 ⁹
 — Патријаршиског управног одбора
 о задужбинама: 94 ⁹
 — Патријаршиског управног одбора
 о црквеној самоуправи: 94 ⁸
 — Патријаршиског управног одбора
 о црквеним фондовима: 94 ⁹
 — парохиске канцеларије: 168 ¹⁴
 — о стању парохије: 168 ¹⁴
 — Синода архијерејског: 64 ³³
 — Црквеноопштинског управног
 одбора: 194 ¹⁵
- Извиђај** — дисциплински свештеника: 154 ¹⁰
 — кривични свештеника: 154 ¹⁰
 — парохиске канцеларије: 154 ¹⁰
 — појединаца: 154 ¹⁰
 — управних послова: 154 ¹⁰
 — Црквеноопштинских одбора: 154 ¹⁰
 — " " савета: 154 ¹⁰
- Изводи** — венчаних: 168 ¹⁴
 — крштених: 168 ¹⁴
 — рођених: 168 ¹⁴
 — умрлих: 168 ¹⁴
- Извршност** — одлука Епархиских црквених
 судова: 130
 — одлука Патријаршиског савета: 82
 — " Сабора архијерејског: 58; 64 ²⁶
 — " Синода " : 58
 — пресуде архијерејске: 104 ²¹

- Извршни орган** — архијереја: 154¹¹
 — епархиске власти: 154¹¹
 — Епархиског савета: 146¹⁷
 — Епархиског црквеног суда: 130
 — Патријаршијског савета: 94¹
 — „ „ управног одбора: 146¹⁷
- Издавање** — богослужбених књига: 64¹²
 — Васељенских црквених сабора: 64¹⁰
 — дела Св. Отаца: 64¹⁰
 — званичних књига: 64⁹
 — Помесних црквених сабора: 64¹⁰
 — Св. писма: 64¹⁰
- Издржавање** — детета: 129¹⁴
 — жене: 129¹⁴
- Измена намене** — задужбина: 257; 270
 — заклада: 257; 270
 — поступак: 257; 270
 — потврда: 257; 270
 — фондова: 257; 270
- Измена сврхе:** види намене:
 „ Устава — Српске православне Цркве: 85⁹
- Изузетак квалификације** — архијерејских
 заменика: 275
 — секретара Епархиског црквеног суда: 275
 — чланова „ „ „ 275
- Изузеће** — Епархиских судова: 75
 — претседника Великог црквеног суда: 75
 — члана „ „ „ 75
 — „ Епархиског „ „ 120
- Иконе** — 64¹³; 102⁸
 — одобравање: 64¹³
 — оцењивање: 64¹³
 — чување: 64¹⁷
- Имање Архијереја** — припадност: 42; 43
 — располагање: 42; 43
 — стицање: 42; 43
 осигурање: 146⁷

Именик — епархија: 12; 13; 14

Именовање — администратора епархије: 106

— намесника архијерејског: 152

— " манастира: 205

— настојатеља " 205

— чланова Патријаршког савета: 77

Имовина црквена: 230 — 264

— контрола: 250

— надзор: 250

— осигурање: 247

— располагање: 230; 246; 250

— старање: 194₈

— унапређење: 194₈

— управљање: 194₈ 230; 246; 250

— целисходност: 194₈

Инвентар — епископије: 129₆₋₄

— црквене имовине: 146₇; 194_{7,18}

— црквеносамоуправне имовине: 146₇;
194₇; 194₁₈

Инкомпатибилност — члана Епархиског црквеног
суда: 119

— члана Великог црквеног суда: 72

Инокосна лица — као дом: 21

Иностранство — епархије: 13; 14

— управљање Црквом: 49₁₈

Инстанција — Великог црквеног суда: 74

— Великог црквеног суда — II степена: 74

— " " " — последња: 74

— Сабора: 63_{А-Б}

— I степена: 63_{А-Б}

— II " : 63_{А-Б}

— Синода: 64_{35, а, б, в, г}

— I степена: 64_{35, а, б, в, г}

Интерес Цркве — чување: 194₁

— штићење: 194₁

Интерес Црквене општине — чување: 194₁

штићење: 194₁

Интерконфесионални однос: 64₂₃

Искључење — из црквене заједнице светов-
њака: 74 ^{2-г}

— из црквене заједнице свештеника 74 ³

„ — члана Црквеноопштинског са-
вета 108 ^{а-в}

— члана Црквеноопштинског управног
одбора: 198 ^{а-в}

Исповедници: 63 ¹⁵

— епархиски: 102 ¹⁴

— „ — именовање: 102 ¹⁴

Истрага — против Црквеноопштинског савета: 186

— против Црквеноопштинског савета —
резултат: 186

Ј

Јавних дажбина — ослобођење

— архијерејских домова: 35

— гробаља: 35

— дворишта: 35

— добротворних установа: 35

— завода за црквене потребе: 35

— културноисториских споменика: 35

— манастирских домова: 35

— парохиских домова: 35

— цркава: 35

— црквених надлештава: 35

— црквенопросветних установа: 35

Јавних послова — ослобођење

— свештених лица: 37

Јединство — у јерархији: 49 ³

Језик службени — Српске православне Цркве: 4

Јерархиско представништво — највише: 51

К

Казне црквене: 208—220

— верних (таксативно): 210 ^{6 1-3}

— дисциплинске кривице верних 102 ²¹

— дисциплинске кривице свештеника: 102 ²¹

Казне црквене

- извршност: 211; 218
- изрицање: 211; 212; 218
- пензионисаних свештених лица: 220
- последице: 218; 219; 220
- свештених лица (таксативно): 210^{a 1-10}; 218
- " " ублажавање: 63³⁰
- ублажавање: 102²²

Кандидатска листа — епископа: 63¹⁹

Канонизација — светитеља: 63⁸

Канонско јединство — Српске православне Цркве: 64¹

— Црквених зборника — издање: 63⁹

— " прописа — тумачење: 63⁹

Каноничке посете — епископа: 102²⁸

Канцеларија парохиског надлештва: 163

— старешина: 163

Капела — дозвола: 102⁷

— зидање: 102⁸

— подизање: 102⁷

— стил: 102⁸

Карактер — Српске православне Цркве: 11

Квалификације — надлежност Сабора архије-
рејског: 63⁴

Књиге богослужбене — издавање: 63⁷; 64¹²

— набавка: 168⁸

— чување: 168⁸

званичне — вођење: 168¹⁴

крштених — вођење: 168¹⁴

Колизија надлежности — Епархиских црквених
судова: 75

— јерархиских органа: 63²⁹; 64³⁰

— црквеносамоуправних органа: 63²⁹; 64³⁰

Коначност — решења Патријаршиског управног
одбора: 94¹³

Кондунт листа свештенства: 154¹³

— жалба: 154¹³

— извештај: 154¹³

- Конституисање** — Црквеноопштинског савета: 183
 — Црквеноопштинског савета извештај: 183
 — " управног одбора: 183
 — " " " " из-
 вештај 183
- Контрола** — вероучитељства: 154₉
 — парохиске администрације: 154₉
 — пастирства: 154₉
 — уопште: 242
 — самоуправних црквених органа 94₂
 — црквеноопштинских одбора: 154₉
 — " савета: 154₉
- Краља и Краљевског Дома**
 — брачни спор: 64_{35-а}
- Кривичне дисциплинске службене** — органа: 64_{35г}
- Кривичне канонске** — Архијереја: 64_{35г}
 — Патријарха: 63_{31б}
 по општем кривичном закону: 213; 214
 — коначна одлука: 214
 — поступак: 213; 214; 215; 218
- Кривичне** — монаштва: 65; 74_{2, а-г}; 102₂₁
 — световњака: 65; 102₂₁; 129_{а2}
 — свештенства: 65; 74_{2 а-г}; 102₂₁
- Кривичне црквене**: 208—220
 — верних (таксативно): 208_{б 1--2}
 — свештених лица (таксативно): 208_{а 1--6}
 — " " у државној служби: 219
 — " " пензионисаних: 220
 — " " извиђање: 128; 129_{а-1}; 209
 — " " последице: 219
 — " " поступак: 128; 129_{а-1};
 209; 215; 218
- Крст напрсни** — одликовање: 64₂₃

Л

- Легитимисање** — гласача: 180
 — начин: 180

- Летопис** — парохије: 168₁₅
Лист службени — Светог архијерејског синода: 38
Литија — дужност пароха: 168₅
Литургисање — дужност пароха: 168₃
Лишење чина: 74_{п-г}

Љ

- Љубав** — свештенства: 154₇

М

- Манастир** — грађење: 64₁₄
 — доказ о својини добара: 94₇; 146₇
 — економско удруживање: 249
 — зидање: 102₈
 — оснивање: 28; 63₁₆
 — појам: 27
 — правно лице: 5
 — раздруживање: 63₁₆
 — рационалније обрађивање: 249
 — савремена економија: 249
 — сврха: 27
 — спајање: 28; 63₁₆
 — стил: 102₈
 — управа: 202
 — чланови: 202
Манастирске одредбе — за женске манастире: 30
 — за мушке манастире: 30
 потребе: 241
 — приходи: 241₁₋₃
Манастирски приходи: 241₁₋₃
 храм — парохиска црква — снабдевање: 25
Манастирско братство: 201—207
 — делокруг: 206₁₋₅
 — дужност: 206₁₋₅

Манастирско братство— црквенојерархиски орган: 9₆**Мандат**

— привременог поверенства: 199

— претседника Великог црквеног суда: 66

— Црквеноопштинског савета: 178

— „ „ управног одбора: 187

— чланова Епархиског савета: 134

— „ Патријаршиског савета: 79

— „ „ управног од-
бора: 88

— „ Синода архијерејског: 52

Материјалне потребе епархије: 136₁**Метох манастирски**

— подручност: 29

— појам: 29

— припадност: 29

Министарство правде

— накнада Српској православној Цркви: 33

— буџет за Српску православну Цркву: 33

Мирење — завађених супруга: 154₁₂; 168₁₂— свештеника: 154₈**Мисија — 63₂; 64₃****Митрополити — Архијереји: 12****Молепствија — дужност пароха: 168₄****Молитве**у почетку шк. године — дужност пароха: 168₅о свршетку „ „ — „ „ 168₅**Монашење — дозвола: 102₁₉****Монашка правила: 63₁₄**школа — оснивање: 63₅**Монашких лица непокретно добро**

— припадност: 41

— располагање: 41

— стицање: 41

Мошти — чување: 64₁₇**Музеј црквени — оснивање: 63₇; 64₁₈**

Н

Навике — рђаве — сузбијање: 168¹¹

Награда — писцу: 64^{5,8}

Надзор — архијерејских намесништава: 129^{6 1}; 102²⁶

— богословија: 64⁶

— вероучитељства: 64⁷; 102¹⁸

— добара: 146⁴

— других верских удружења: 64³¹

— завода: 64⁶; 102²⁷

— задужбина: 146¹

— заклада: 146⁴

— монаха: 201

— монашких удружења: 64³¹

— „ „ школа: 64⁶

— над Архијерејима: 64²¹

— парохиске канцеларије: 129^{6 1}

— парохиског свештенства: 129^{6 1}; 102²⁶

— појачке школе: 64¹⁶

— проповедништва: 64⁷

— Сабора над Синодом: 63²³

— свештеномонаха: 201; 102²⁶

— свештеничких удружења: 64³¹

— установа: 64⁶; 146⁴

— фондова: 146⁴

— црквеносамоуправних органа: 146¹

Надзор над радом свештенства

— у болници: 102¹⁶

— „ војсци: 102¹⁶

— „ државном заводу: 102¹⁶

— „ приватном „ 102¹⁶

Надлештво — парохије: 26

Назив — црквених власти: 45¹⁻¹⁴

— „ органа: 45¹⁻¹⁴

— „ тела: 45¹⁻¹⁴

Накнада — државе за пензију: 274

— за Срп. правосл. Цркву у Србији: 33

— „ „ „ „ „ Црној Гори: 33

Намесник архијерејски: 151—155

- делокруг: 154 ^{1—18}
- квалификација: 151
- помоћник његов: 153
- орган Црквенојерархиске власти: 9 ³
- постављање: 152
- разрешење: 152

Намесник манастира — заменик настојатеља: 203

- избор: 205
- именоване: 205
- начин избора: 205
- помоћник настојатеља: 203
- потврда: 205

Намесништво архијерејско — назив: 18

- опсег: 18
- оснивање: 18
- појам: 17
- промена: 18
- укидање: 18

Наредбе претпостављених власти

- извршење: 194 ³

Наредбодавац — епархије: 234

- заменик: 234
- манастира: 234
- одговорност: 234
- Српске православне Цркве: 234
- црквених општина: 234

Нарочити разрез — епархија: 259

- манастира: 259
- црквених општина: 259

Наслов — црквених власти: 45 ^{1—14}

- „ органа: 45 ^{1—14}
- „ тела: 45 ^{1—14}

Настава верска — дужност пароха: 168 ⁷**Наставни план: 63 ³****Наставничко особље — постављање: 102 ²⁷**

- разрешење: 102 ²⁷

Настојатељ манастира: 201--207

- власт непосредна: 201
- делокруг: 206¹⁻⁵
- дужности: 206¹⁻⁵
- заменик му: 203
- избор: 205
- извршни орган: 203
- именовање: 205
- квалификација: 204, 207
- надзорна власт: 203
- надзорник непосредни: 201
- помоћник му: 203
- потврда: 205
- привремен: 205
- разрешење: 205
- својства: 204
- управитељ: 202
- управна власт: 203
- црквенојерархиски орган: 9^б

Начелне молбе — Епархиског савета: 136¹¹

предлози — " " : 136¹¹

претставке — " " : 136¹¹

Независност — у гласању Епархиског црквеног суда: 121

- претседника Великог црквеног суда: 73
- чланова " " " : 73

Незадовољство — изјава на Велики црквени суд: 74**Неизвршење — одлука Патријаршиског савета: 82**

- поновни поступак: 82
- поступак: 82

Немарност — Црквеноопштинског управног одбора: 195

- Црквеноопштинског управног одбора — поступак: 195

Немогућност доношења — начелних одлука: 57

- уредаба: 57
- црквенотаконских прописа: 57

- Непокретне имовине** — доказ о својини: 146⁷; 194⁹
- Монашких лица — припадност: 41
 - располагање: 41
 - стицање: 41
- Неправилности** — Црквеноопштинског управног одбора: 195
- Црквеноопштинског управног одбора — поступак: 195
- Нespoјивост** — члана Великог црквеног суда: 72
- члана Епархиског црквеног суда: 119
- Неспоразум** — свештеника: 154⁸
- Несугласице** — Архијереја међусобне: 64^{35 6}
- Архијереја и Патријарха: 63^{31 а}
 - „ „ Синода: 63^{31 а}
 - свештеника: 154⁸
- Ношење крста** — дужност пароха: 168⁵

О

- Обвезна снага** — наредба: 39
- објава: 39
 - правилника: 39
 - расписа: 39
 - уредаба: 39
- Обичаји** — искорењивање: 154³; 194²
- неговање: 154³; 194²
 - сузбијање: 154³
 - чување: 154³
- Обнародовање** — наредба: 39
- објава: 39
 - правилника: 39
 - расписа: 39
 - уредаба: 39
- Обновљење Црквеноопштинског савета:** 186
- Обрзац заклетве** — писара свих надлештава: 44
- полагање: 44
 - секретари свих црквених надлештава: 44

- Образац заклетве** — судског тужиоца: 44
 — чланова Епархиског савета: 44
 — „ Патријаршиског савета: 44
 — „ Црквеноопштинског савета: 44; 182
 — „ Црквеног суда: 44
Образовање — религиозно морално: 154₁
Обреди — дужности пароха: 168₃
Обреди за Краља и Краљев Дом: 49₇
Обредна питања — делокруг: 63₆
Обустављање извршења одлуке
 — Епархиског црквеног суда: 123
 — Патријаршиског управног одбора: 92
 — поступак: 92
Обустављање Црквеноопштинског савета: 186
Оверавање — изборног записника Црквеноопштинског савета: 180
Одговорност Црквеноопштинског управног одбора: 195
Одежде — израда: 64₁₅; 168₈
Одело свештенства: 63₁₁
Одликовање: 49₁₁; 64₂₈; 102₁₂
Одличје: 49₁₁
 — Патријарха: 49₈
Одлуке Епархиског савета: 149
 — одвојено мишљење Архијереја: 149
 — поступак: 149
Одлуке Епархиског управног одбора: 149
 — одвојено мишљење Архијереја: 149
 — поступак: 149
Одлуке Епархиског црквеног суда:
 — вођење записника: 124
 — потписивање записника: 124
 — „ пресуде: 124
 — „ решења: 124
Одлуке претпостављених власти:
 — извршење: 194

Одлуке претпостављених власти:

пуноважне — Великог црквеног суда: 71

— Патријаршиског савета: 81

Сабора: 54

Синода: 54

Одлуке — о црквеноопштинском прирезу: 146₆

Одлучење свештеника — 215; 219

— од свештенодејства: 102₂₃

— престанак звања: 219

Однос — вера и вероисповести: 63₁₈— Цркве и Државе: 63₁₈Одобрење завршних рачуна — епархијских: 146₃— манастирских: 146₅— црквеноопштинских: 146₅

Одобрење одлуке — Епархијског Савета: 148

— Епархијског управног одбора: 148

— пословника нижих тела и органа: 85₈— правила удружења других: 63₂₇— „ „ монаха: 63₂₇— „ „ свештенства: 63₂₇— правилника нижих тела и органа: 85₈— предрачуна епархијских: 146₃— „ манастирских: 146₅— „ црквеноопштинских: 146₅— уредбе нижих тела и органа: 85₈Опомена — свештенству: 154₁₄— свештенству жалба: 154₁₄Оправке — у црквеним општинама: 147₁₂**Опслуживање парохије**

— братством манастирским: 162

— свештеномонасима: 1 2

Органи — самоуправне власти: 9

— црквенојерархиске власти: 9

Организација Српске православне Цркве: 8

— одобрење: 267

— рок: 265; 266; 279

— спровођење: 267

Осигурање — црквених добара: 247

Ослобођење јавних дажбина

- архијерејских домова: 35
- гробаља: 35
- дворишта: 35
- добротворних установа: 35
- завода за црквене потребе: 35
- манастирских домова: 35
- надлештава црквених: 35
- парохиских домова: 35
- споменика културних: 35
- " историских: 35
- цркава: 35
- цркв. просветних установа: 35

Ослобођење поштанских такса 36

- свештених лица од јавних послова: 37

Основа управљања — Српске православне Цркве 6:**Оснивање — епархија: 15**

- Завода: 63¹⁷; 85¹⁰; 102³
- установа: 63¹⁷; 85¹⁰; 102³

Основне одредбе: 1—45**Особље црквеноопштинско — отпуштање: 194⁵**

- постављање: 194⁵

Отписивање потраживања — епархије: 136⁶

- епархије одобрење: 136⁶
- манастирског: 206³
- " одобрења: 206³
- опште црквене имовине: 94¹¹
- црквеноопштинског савета: 146⁹; 185³

Отсуство — епископа: 49⁶

- намесника архијерејског: 155
- " заменика: 155
- свештеника: 102²⁴; 154¹⁵; 156
- " заменика: 154¹⁵; 156
- службеника: 102²⁴

Отуђење имовине — епархиске: 136⁵

- епархиске одобрење: 136⁵
- манастирске: 206²
- " одобрење: 206²

Отуђење имовине — непокретне општег црквеног
имања: 85₁₁; 94₁₁

— непокретне општег црквеног имања
одобрење: 85₁₁; 94₁₁

— црквене: 146₈

— црквене одобрење: 146₈

— црквеноопштинске: 185₂

— „ одобрење: 185₂

Оцењивање — богослужбених књига: 64₁₂

— икона: 64₁₃

— књига верских: 64₅

— „ моралних: 64₅

— превода: 64₁₂

— свештеника: 154₁₃

— „ жалба: 154₁₃

— „ извештај: 154₁₃

— уџбеника веронаучних: 64₅

П

Парастос — дужност пароха: 168₂

Парница брачна — ваљаност брака: 129₃

— васпитање деце: 129_{3 4}

— заштита брака: 64₁₉

— издржавање деце: 129_{3 4}

— „ жене: 129_{3 4}

— пропис: 63₁₃; 64₁₉

— развод: 129₃

— спор: 65

— „ Краља и чланова Краљевског Дома: 64_{35 3}

Парница имовине

Епархиске — вођење: 136₇

— одобрење: 136₇

— одустајање: 136₇

— поравнање: 136₇

Манастира — вођење: 206₄

— одобрење: 206₄

— одустајање: 206₄

— поравнање: 206₄

Парница имовине црквеноопштинске

- вођење: 146₁₁; 185₄
- одобрење: 146₁₁; 185₄
- одустајање: 146₁₁; 185₄
- поравнање 146₁₁; 185₄

Парох: 156—171

- делокруг: 168_{1—16}
- дужност: 167
- жалба: 196
- „ — рок: 196
- извршни орган: 168₁₃
- квалификација: 157
- место становања: 156
- орган самоуправне власти: 9₄
- „ црквенојерархиске власти: 9₄
- одсуствовање: 156
- посета парохијана: 168₁₀
- постављање: 156
- потчињеност: 167
- почасни претседник: 182
- премештај: 164
- привремен: 156; 157
- припадљивости: 169
- самоуправне власти орган: 9₄
- сталан: 156; 157
- старешина парохије: 156; 163
- стечена права: 270
- уклоњење: 164
- Црквенојерархиске власти орган: 9₄
- члан Црквеноопштинског савета: 176
- „ „ „
- изузетак: 176

Парохија — број: 20

- надлештво: 26
- образовање нових: 22
- опсег: 20; 21
- појам: 20

Парохија — попуњење: 158

— попуњење поступак: 158

— припадност: 23

— приход: 162

— регулација старих: 22

Парохиски дом — обнављање: 185₈; 194₁₀

— одржавање: 185₈; 194₁₀

— план: 185₈; 194₁₀

— подизање: 185₈; 194₁₀

Парохиска канцеларија — снабдевање: 154₆

„ **служба** — манастирског братства: 162

— мирских свештеника: 162

— свештеномонаха: 162

Парохиска црква: 24

— манастирска: 25

— „ њено снабдевање: 25

Патријарх: 46—49

— врховни поглавар Српске православне Цркве: 10; 49

— врши црквене обреде за Краља и Краљев Дом: 49₇

— даје отсуство архијерејима: 49₁₁

— „ црквена одликовања: 49₁₁

— „ „ одличја: 49₁₁

— дужности као епархиског Архијереја: 47

— избор: 46

— одржава јединство у јерархији: 49₈

— освећује Св. миро: 49₅

— подвозна сретства: 48

— помињање на литургијама: 49₁₀

— посвећује епископе: 49₄

— поставља декретом службенике: 49₁₂

— поступак избора: 46

— права: 49₁₋₁₃

— права као епархиског Архијереја: 47

— првенствује при богослужењу: 49₉

— претставља Српску православну Цркву:

Патријарх

- претседник Архијерејског сабора: 50
- „ „ „ „ синода: 52
- репрезентација: 48
- стап: 48
- старешина патријаршиске канцеларије: 61
- титула: 10₂; 49₁₃
- управља црквом у иностранству: 49₁₃
- црквено одличје: бела панакамилавка: 49₈
- „ „ : брилијантски крст: 49₈
- „ „ : панагија: 49₉
- црквенојерархиска власт: 9₁

Патријаршиска канцеларија

- обавља послове Св. арх. сабора: 61
- „ „ „ „ синода: 61

Патријаршки престо — упражњен: 57

- упражњен — вршење власти: 57
- „ — објављивање: 57
- „ — претседништво: 57

Патријаршки савет: 76—85

- ванредно заседање: 79₁₋₄
- време сазива: 79
- врховно уредбодавно претставништво: 76
- делокруг: 85₁₋₁₂; 63₁₇
- дефиниција: 76
- ко сазива: 79
- подмирење потреба Српске православне Цркве: 63_{7, 26}
- појам: 76
- пословник: 85₇
- претседник: 80; 84
- пуноважност решавања: 81
- редовно заседање: 79
- сазив: 78; 79
- самоуправна власт: 9₁
- самоуправно тело: 9₁
- састав: 77
- састанак: 78

Патријаршиски савет

- установе васпитне: 63₁₇; 85₃; 221
- „ добротворне: 63₁₇; 85₃; 222
- „ за незбринуту децу свештеничку: 63₁₇; 85₃
- установе за сирочад свештеничку: 63₁₇; 85₃

Патријаршиски управни одбор: 86—94

- ванредне седнице: 91
- време заседања: 91
- врховна извршна власт: 86
- врховна надзорна власт: 86
- врховна управна власт: 86
- делокруг: 94₁₋₁₇; 251
- дефиниција: 86
- епархиски завршни рачун: 94₁
- „ предрачун: 94₁
- „ разрез: 94₁
- завршни рачун општих прихода: 94₃
- „ „ „ расхода: 94₃
- изасланике шаље: 94₂
- извршни орган: 86
- извршни орган Патријаршиског савета: 94₁
- контролише самоуправне црквене органе: 94₂
- манастирски завршни рачуни: 94₁
- „ предрачуни: 94₁
- појам: 86
- пословник: 94₁₇
- потпредседник: 89
- правни саветник: 90
- прсдлог о црквеној самоуправи: 94₈
- предрачун општих прихода: 94₃
- „ „ расхода: 94₃
- пуноважност решења: 93
- сазив: 91
- самоуправна власт: 9₁

Патријаршиски управни одбор

- самоуправно тело: 91
- састав: 87
- седиште: 91

Пензионисаних свештених лица

- казне црквене: 220
- кривице црквене: 220

Пензиони фонд — Архијереја: 85 з

- самоуправних службеника: 85 з
- „ чиновника: 85 з
- сирочади: 85 з
- удовица: 85 з
- црквенојерархиских службеника: 85 з
- „ чиновника: 85 з

Печат црквених власти — грб: 45

- натпис: 45
- облик: 45

црквених органа — грб: 45

- натпис: 45
- облик: 45

црквених тела — грб: 45

- натпис: 45
- облик: 45

Пијанство — сузбијање: 168 11**Писар — Великог црквеног суда: 66 д; 69**

- квалификација: 69
- постављање: 69

Епархиског црквеног суда

- квалификација: 114; 275
- отпуштање: 111
- постављање: 111

Писме службено — Српске православне Цркве: 4**Питање — спорно о браку: 64 19****Поверенство привремено — број чланова: 199**

- делокруг: 199
- мандат: 199

Подела Српске православне Цркве

- административна: 11

- Подела Српске православне Цркве** — главна: 11
 — на епархије: 12
 — „ „ — број: 12; 13; 14
 — „ „ — назив: 12; 13; 14
 — у иноземству: 12; 13; 14
- Подела епархије** — у црквеноадминистративном погледу: 16
 — архијерејска намесништва: 16
 — манастири: 16
 — парохије: 16
 — црквене општине: 16
- Подмирење епархије** — материјално: 136¹
- Подношење жалбе**: 40²
 — начин: 40²
 — пут: 40²
- Пожар** — осигурање: 146⁷; 194⁹
- Појам** — Српске православне Цркве: 1
- Појање црквено** — једнообразност: 64¹⁶
 — надлежност: 63⁷
 — усавршавање: 64¹⁶
- Појац** — надзор: 168¹⁶
 — отпуштање: 168¹⁶
 — постављање: 168¹⁶
- Покриће** — потреба целе Цркве: 85⁶
 — расходи целе Цркве: 237¹⁻⁶; 238¹⁻⁶
- Полагање заклетве** — образац: 44
 — писара: 44
 — секретара: 44
 — судског тужиоца: 44
 — чланова Епархиског савета: 44
 — „ Патријаршког савета: 44
 — „ Црквеноопштин. савета: 44; 182
 — „ Црквеног суда: 44
- Положај** — службеника спољне црквене управе: 85²
 — чиновника спољне црквене управе: 85²
- Помоћ црквеним општинама**
 — политичких општина: 34
 — самоуправних тела: 34

- Помоћник архијерејског намесника:** 153
- делокруг: 153
 - квалификација: 153
 - постављање: 153
 - разрешење: 153
- Поништај** — предбрачног испита: 154¹²
- Поништење** — брака: 74¹
- предбрачног испита: 154¹²
- Поравнање** — црквеноопштинске имовине: 146¹¹
- Порез** — плаћање: 194¹⁰
- Породица** — засебна као дом: 21²
- Порок** — искорењивање: 154³
- сузбијање: 154³
- Посвећење** — епископа: 49⁴
- Последице казне:** 218; 219
- Пословник** — Архијерејског сабора: 63²⁸
- Архијерејског синода: 63²⁸; 64²⁹
 - Епархиског савета: 94¹⁷
 - Патријаршиског савета: 85⁷
 - „ управног одбора: 94¹⁷
 - црквенојерархиског органа: 63²⁸
- Послужитељ** — Великог црквеног суда: 67
- Епархиског црквеног суда — отпуштање 111
 - Епархиског црквеног суда — постављање: 111
- Црквени** — постављање: 102¹⁵
- предлог: 102¹⁵
 - утврђење: 102¹⁵
- Постављање** — администратора епархије: 64²²
- васпитачког особља: 102²⁷
 - наставничког особља: 102²⁷
 - свештеника: 102¹¹
- Поступак кривични** — ex officio: 209
- ex offo: 209
 - на тужбу: 209
 - по службеној дужности: 209

Поступак кривични

- при доношењу пресуде епархиског црквеног суда: 123
- при доношењу пресуде одвојено мишљење Архијереја: 123

Потврда избора — Епископа: 99

- службеника: 44¹²; 63^{20, 21, 22}; 64^{9, 23}; 67; 94¹⁴
- чиновника: 44¹²; 63^{20, 21, 22}; 64^{9, 23}; 67; 94¹⁴

Потпретседник — Епархиског управног одбора: 140

- Патријаршиског управног одбора: 89

Потребе — епархије: 242

- манастира: 242
- Српске православне Цркве: 242
- црквене: 63⁷; 63²⁶
- црквене општине: 242

Потчињеност — црквених надлештава: 101

- црквених органа: 101

Поучавање верних — дужност пароха: 168²**Почасни претседник — Црквеноопштинског савета: 182****Поштанских такса — ослобођење: 36****Права епархиског Архијереја: 102¹⁻³¹****Права стечена — према имовини: 268**

- свештенства у Црној Гори: 270
- „ осталог: 270
- службеника црквеноавтономних: 270

Правила — заклада: 94⁵

- монашка: 63¹⁴
- удружења монаха: 63²⁷
- „ свештенства: 63²⁷
- „ уопште: 63²⁷

Правобранилац епархиски — делокруг: 147

- избор: 146¹³
- квалификација: 147
- постављање: 146¹³

Правна лица — епархије: 5

- задужбине: 5
- манастири: 5
- општине црквене: 5
- Српска православна Црква: 5
- установе самосталне: 5
- фондови самостални: 5
- храмови: 5

Правни саветник — Патријаршког управног одбора: 90

Празници — објављивање: 168₆

Практични испит — ослобођење: 161; 277

- полагање: 159; 160

Првостепена власт епархије: 146₁₄

- за жалбе: 146₁₄
- „ управне послове: 146₁₄

Првостепена надлежност

- Сабора архијерејског: 63_{31, А}
- Синода „ : 64_{35, а-г}

Пребројавање — гласова избора Црквено-општинског савета: 180

Превод — Светог писма: 64₁₀

Преглед — администрације парохиске: 154₉

- вероучитељства: 154₉
- канцеларија намесничких: 102₂₃
- „ парохиских: 102₂₃
- манастирских управа: 102₂₃
- рачуна црквеноопшт. благајника: 194₁₂
- „ „ татора: 194₁₂
- Црквеноопштинског одбора: 154₉
- „ савета: 154₉

Преглед одлука — Епархиског савета: 148

- Епархиског управног одбора: 148

Предбрачни испит — вођење: 168₁₄

- поништај: 154₁₂

Предлог — Архијереја за архимандрита: 64₂₃

- „ „ напрсни крст: 64₂₃
- Патријаршког управног одбора: 94₈

Предлог — Синода Архијерејском сабору: 64 ²⁶

— црквена самоуправа: 94 ³

Предрачун епархије: 136 ²; 146 ³; 94 ¹

— одобрење: 94 ⁴; 136 ²; 146 ³

— преглед: 94 ⁴; 136 ²; 146 ³

— **манастира:** 206 ¹; 146 ⁵; 94 ⁴

— одобрење: 206 ¹; 146 ⁵; 94 ⁴

— преглед: 206 ¹; 146 ⁵; 94 ⁴

Предрачун општих расхода и прихода: 94 ³

Предрачун Српске православне Цркве:

238 ¹⁻⁶; 255

— **епархија:** 231

„ надлежност: 231

„ одобрење: 231

„ поступак: 231

— **манастира:** 231

„ надлежност: 231

„ одобрење: 231

„ поступак: 231

— **црквених општина:** 231; 94 ⁴

„ „ надлежност: 231; 94 ⁴

„ „ одобрење: 231; 94 ⁴

„ „ поступак: 231; 94 ⁴

Предрачун уопште — 242

— одобрење: 242

— састав: 242

Предрачун црквених завода: 232

— надлежност: 232

— одобрење: 232

задужбина: 232

— надлежност: 232

— одобрење: 232

заклада: 232

— надлежност: 232

— одобрење: 232

фондова: 232

— надлежност: 232

— одобрење: 232

Предрачун Црквеноопштинског савета: 185₁

— надлежност: 185₁

— одобрење: 185₁

Предрачун црквених општина: 94₄; 146₅; 194_{10, 13}

— надлежност: 94₄; 146₅; 194_{10, 13}

— одобрење: 94₄; 146₅; 194_{10, 13}

Президијално решење — Епархиског управног одбора: 145

— накнадно одобрење: 145

Прекобројни службеници — употреба за други рад: 272

Прелазна наређења: 265—280

Престајање — органа: 267

— тела: 267

Претседник — Архијерејског сабора: 50; 55; 57

— Архијерејског синода: 52; 55; 57

— Великог црквеног суда: 66

— Епархиског црквеног суда: 126; 110

— заменик: 110

— Епархиског црквеног суда — делокруг: 126

— Епархиског савета: 133

— заменик: 133

— Епархиског управног одбора: 140

— заменик: 140

— избора Црквеноопштинског савета: 180

— Патријаршиског савета: 80; 84

Претставник Српске православне Цркве: 94_{1, 2}

Претставништво јерархиско — највише: 51

Пресуде — Великог црквеног суда: 14_{1—4}

— Великог црквеног суда по службеној дужности: 74_{1—4}

Пресуде Епархиског црквеног суда

— доношење: 122

— издавање: 124

— одвојено мишљење Архијереја: 123

— — — — — члана: 123

— потписивање: 124

— поступак: 123

Призив — на Велики црквени суд: 74

Признавање службе: 273

— ђаконске: 166

Примопредаја — задужбина: 268

— капитала епархиских: 268

— „ манастирских: 268

— „ свештеничких: 268

— „ црквених: 268

— фондова епархиских: 268

— „ манастирских: 268

— „ свештеничких: 268

— „ црквених: 268

Принадлежности — актив. Епископа: 85_{1,2}; 269

— актив. наставничког особља: 85_{1,2}; 269

— „ особља Црквених судова: 85_{1,2}; 269

— „ парох. свештенства: 85_{1,2}; 269

— „ Патријарха: 48; 82_{1,2}; 269

— „ службеницима осталим: 85_{1,2}; 269

— ђакона: 169; 269; 271

— заменика: 217

— парохиског свештенства: 169; 269; 271

— пензионисаног Епископа: 85_{1,2}; 269

— „ наставничког особља:
85_{1,2}; 269

— „ особља Црквених судова:
85_{1,2}; 269

— „ парохиског свештенства:
85_{1,2}; 269

— „ Патријарха: 85_{1,2}; 269

— „ службеника осталог:
85_{1,2}; 269

— смањење: 215

— „ по казни: 215

— црквеноавтономних службеника: 271

— „ општинских „ : 185₉

Прирез на непосредни порез

— епархиске потребе: 260

— начин плаћања: 260

Прирез на непосредни порез

- одлука: 260
- одобрење: 260
- опште потребе: 260
- плаћање: 260
- пуноважност: 260
- црквеноопштинске потребе: 260

Прирез црквени: 85₆;

- исплата: 261
- „ кад: 261
- „ коме: 261
- прикупљање: 261

Прирез црквеноопштински: 185_{6,7}

- одобрење: 185_{6,7}

Приход Српске православне Цркве: 237; 238

- дарови: 237₆; 238₄;
- добровољни прилози: 237₆; 238₄
- државна накнада: 237₃; 238₃
- „ помоћ: 237₄; 238₄
- епархије: 238₅
- завештања: 237₆; 238₄
- задужбине: 237₁; 238_{1,4}
- манастири: 238₅
- манастирска добра: 237₁; 238₁
- прирез црквени: 237₅; 238₆
- самоуправна тела: 237₆
- таксе црквене: 237₂; 238₂
- установе друге: 237₆
- фондови: 237₁; 238_{1,4}
- храмови: 237₁; 238₁
- црквена добра: 237₁; 238₁
- црквене општине: 238₅

Продавнице црквене — оснивање: 263**Пропис — у брачним пословима: 63₁₃****Проповед — дужност пароха: 168₂****Проповедање: 154₁****Проповедници — епархиски: 102₁₄**

- именовање: 102₁₄

Просвета црквена: 221—229

- заводи: 221
- иконе: 221
- неговање: 221
- старање: 221
- развијање: 221
- уметност: 221

Просветноцрквене установе — епархиске: 136⁹

- оснивање: 136⁹

Псовке — сузбијање: 168¹¹**Пуноважност одлука — Великог црквеног суда: 71**

- Епархиског управног одбора: 144
- „ црквеног суда: 117
- Сабора архијерејског: 58
- Синода „ 58

решавања — Епархиског савета: 133

- Патријаршиског савета: 81
- „ управног одбора: 93
- Црквеноопштинског савета: 184
- „ управног одбора: 193

Путни трошак — достојанственика црквених: 264

- службеника црквених: 264
- чланова самоуправних органа: 264
- „ тела: 264
- „ црквенојерархиских органа: 264
- „ тела: 264

Р**Размирихе — органа: 64^{35Г}****Разрез — епархија: 63²⁵; 136^{2, 3, 4}; 259**

- манастира: 63²⁵; 136³; 259
- црквених општина: 63²⁵; 136³; 259

Разрешење — у брачним пословима: 102²⁰

- у другим пословима: 102²⁰
- оптуженог: 216
- црквеноопштинског савета: 199
- „ управног одбора: 199

- Располагање** — са прекобројним службеницима: 272
— са службеницима уопште: 272
- Расправа** — о рачунима: 195
- Расход** — Српске православне Цркве: 237¹⁻⁶; 238¹⁻⁶
— покриће: 237¹⁻⁶; 238¹⁻⁶
- Расходовање имовине:** 94¹¹
— епархиске: 94¹¹; 136⁶
— манастирске: 94¹¹; 206³
— црквене: 94¹¹
— црквеноопштинске: 94¹¹; 146⁹; 185³
— одобрење: 206³
- Рачуни** — расправа: 195
- Рачунопологачи:** 235
— одговорност: 236
- Рачунствена радња** — уопште: 242
- Ревизија** — задужбина: 270
— заклада: 270
— фондова: 270
— рок истих: 270
- Резање колача** — дужност пароха: 168⁵
- Резултат избора Црквеноопштинског савета:** 181
— време жалбе: 181
— време извештаја: 181
— жалба: 181
— извештај: 181
— објављивање: 181
- Ректор богословија** — избор: 63²¹
- Религиозне установе епархиске**
— оснивање: 136⁹
— старање: 146¹
- Решење Епархиског црквеног суда**
— издавање: 124
— потписивање: 124
- Решавање предмета** — Епархиског црквеног суда: 125
— Епархиског црквеног суда по реду: 125
— " " " ван реда: 125
- Рођених књиге** — вођење: 168¹⁴

Рок жалби против — пресуда: 40

— решења: 40

— на повратни рецелис: 40₂

Рукоположење — свештеника: 102₁₁

С

Сабор Архијерејски: 50—63

— бира секретара Сабора: 63₂₂

— „ „ Синода: 63₂₂

— „ заменике чланове Синода: 52

— „ ректоре богословија: 63₂₁

— „ управнике монашких школа: 63₂₁

— „ чланове Синода: 52

— „ „ Великог црквеног
суда: 63₂₀

— води кандидатску листу епископа: 63₁₉

делокруг: 63_{1—32}

— богословске школе оснивање: 63₆

— богослужбене књиге: 63₇

— васпитање верних: 63₃

— „ младежи: 63₂

— дужности свештенства: 63₁₀

— „ црквенојерархиских
органа: 63₁₀

— дужности црквенојерархиских
службеника: 63₁₀

— живопис црквени: 63₇

— заводи црквени — оснивање: 63_{2, 7}

— исповедничка служба: 63₁₅

— канонизација светитеља: 63₈

— канонскоцрквени зборници —
издавање: 63₉

— канонскоцрквени прописи: 63₉

— квалификације прописује: 63₄

— манастира оснивање: 63₁₆

— „ раздруживање: 63₁₆

Сабор Архијерејски — делокруг

- манастира спајање: 63¹⁶
- мисија: 63²
- монашка правила: 63¹⁴
- „ школа оснивање: 63³
- музеји црквени: 63⁷
- наставни план: 63³
- обредна питања: 63⁵
- одела свештеника — пропис: 63¹¹
- одлуке доношење: 54
- појање црквено: 63⁷
- потребе црквене: 63^{7, 26}
- поступак црквеносудски: 63¹²
- пропис у брачним стварима: 63¹³
- споменици црквени: 63⁷
- старине црквене: 63⁷; 102⁹
- удружења оснивање: 63²
- установе оснивање: 63^{2, 7, 17}; 85³
- утвари црквене: 63⁷
- учење црквено — тумачење: 63¹

Сабор архијерејски — законодавна власт: 51

- богослужења: 52
- вере: 51
- врховна судска власт: 51; 63³¹
- дисциплине: 51
- поретка црквеног: 51
- унутрашњег уређења цркве: 51

највише јерархиско претставништво: 51

- непосредно врши своје послове: 60
- посредно „ „ „ : 60
- председник: 50
- „ — заменик: 55
- састав: 50
- стручњаке позива: 62
- удружења монаха — правила: 63²⁷
- „ остала „ : 63²⁷
- „ свештенства „ : 63²⁷
- члан: 50

Сабор Архијерејски —надлежност: 63¹⁸— однос вере и вероисповести: 63¹⁸— „ Цркве и Државе: 63¹⁸**Сабор Архијерејски надзорник Синода: 63²³**— одобрава рачуне Синод. фонда: 63^{24; 255}— прописује правила „ „ : 63^{24; 255}**Црквенојерхиска власт: 9¹****Савет епархиски: 131—136**— делокруг: 136^{1—12}

— избор чланова: 132

— мандат: 134

— појам: 131

— потпредседник: 133

— претседник: 133

— самоуправна власт — тело: 9²

— сазив: 134

— састав: 132

Савет патријаршијски: 76—85— ванредно заседање: 79^{а—п}

— време сазива: 79

— врховно уредбодавно претстав-
ништво: 76— делокруг: 85^{1—12}; 63¹⁷

— дефиниција: 76

— ко сазива: 79

— подмирење потреба Српске православне
Цркве: 63^{7, 26}

— појам: 76

— пословник: 85⁷

— претседник: 80; 84

— пуноважност решавања: 81

— редовно заседање: 79

— сазив: 78; 79

— самоуправна власт: 9¹— самоуправно тело: 9¹

— састав: 77

Савет Патријаршиски

- састанак: 78
- установе васпитне: 63¹⁷; 85³; 221
- „ добротворне: 63¹⁷; 85³; 222
- „ за незбринуту децу свештеничку. 63¹⁷; 85³
- „ за сирочад свештеничку: 63¹⁷; 85³

Савет црквеноопштински: 173—186

- бирање 173; 179; 180
- бирачи 173
- бирачко право 173
- време сазива 178
- делокруг 178; 185¹⁻¹⁰
- заменик 176
- избор претседника 182
- избор потпредседника 182
- избор секретара 182
- мандат 178
- претседник 180
- рок сазива 178
- самоуправно тело 9⁵
- седнице ванредне 178
- седнице редовне 178
- седиште 178; 179
- чланова број 176
- чланова одређивање 176

Сазив — Епархиског савета: 134

— Патријаршиског управног одбора: 91

Самосталне установе — правно лице: 5**Самостални фондови — „ „ : 5****Самосталност Српске православне Цркве**

- располагање — добрима: 31
- задужбинама: 31
- закладама: 31
- установама: 31
- фондовима: 31

Самосталност Српске православне Цркве

- управљање — добрима: 31
- задужбинама: 31
- закладама: 31
- установама: 31
- фондовима: 31
- уређивања — верских послова: 31
- добротворних " : 31
- културних " : 31
- црквенопросветних " : 31

Самоуправне — власти: 9

- органи: 9
- тела: 9

Самоуправних тела

- помоћ црквеним општинама: 34

Сарадња — свештеника: 154⁷**Светитеља — канонизација: 63⁸****Свеће — употреба: 263****Свештеник — ослобођење јавних послова: 37**

- постављање: 102¹¹
- " у болници: 102¹⁶
- " " војсци: 102¹⁶
- " " држ. заводима: 102¹⁶
- " " приватним заводима: 102¹⁶

Својина цркве — доказ: 244

- законске исправе: 244
- појам: 243

Својства

- секретара Великог црквеног суда: 70
- чланова Великог црквеног суда: 70

Седиште — епархија: 12; 15**Седница — Епархиског црквеног суда: 126**

- Епархиског управног одбора: 142
- заједничка: 150
- Патријаршиског савета јавне: 83
- " " тајне: 83
- " управног одбора: 91

- Секретар** — Великог црквеног суда: 66_г; 69
 — Епархиског савета — избор: 133
 — „ управног одбора — избор: 140
 — „ црквеног суда: 111
 — „ „ „ — избор: 111
 — „ „ „ — квалификација: 113; 275
 — Сабора архијерејског — избор: 63₂₂
 — Синода „ — „ 63₂₂
 — Црквеноопштинског управног одбора: 189
- Секције стручних лица** — Сабора архијерејског: 64₂₇
 — Синода архијерејског: 64₂₇
- Синод архијерејски**: 52—62; 64
 — делокруг: 64₁₋₃₅
 — доношење одлуке: 54
 — заменик претседника: 55
 — избор члана: 52
 — извештај Архијерејском сабору: 64₃₂
 — извршна највиша власт: 53
 — издаје службени лист: 38
 — мандат члана: 52
 — надзорна највиша власт: 53
 — непосредно врши послове: 60
 — догматско и канонско јединство: 64_г
 — посредно врши послове: 60
 — претседник: 52; 55; 57
 — сазива Сабор архијерејски: 53
 — састав: 52
 — стручњаке позива: 62
 — судска власт: 53; 64₃₅
 — уједињење хришћанских Цркава: 64₄
 — управна највиша власт: 53
 — црквенојерархиска власт: 9₁
 — члан заменик: 52
 — „ редовни: 52
 — чистота учења: 64₂
 — ширење православне вере: 64₃

- Синодални фонд: 63²⁴: 255
- Спрочад свештеничка — оснивање установе:
63¹⁷; 85³
- Слога свештеника: 154⁷
- Службени језик: 4
" лист: 38; 64⁹
- Службеник црквени — постављање: 102¹⁵
— предлог: 102¹⁵
— утврђење: 102¹⁵
- црквеносамоуправни — постављање: 102¹
— предлог: 102¹⁵
— утврђење: 102¹⁵
- Службеници прекобројни: 272
— употреба на други рад: 272
- Службено писме: 4
- Списак бирача: 175
— жалба: 175
— објављивање: 175
— примедбе: 175
— састављање: 175
- Споменици црквени — чување: 64¹⁸
- Спор — непокретног црквеног имања: 129^{а 5}
— покретног " " 129^{а 5}
— прихода парохиских: 129^{а 5}
- Спреченост — члана Епархиског управног одбора: 143
— члана Епархиског цркв. суда: 118
— " Великог црк. суда: 66
- Спровођење Устава: 265
— одобрење организације: 267
— организација: 267
— уредба: 266
- Сродство Великог црквеног суда
— председника: 70
— секретара: 70
— чланова: 70
- Епархиског управног одбора
— секретара: 70; 141
— чланова: 70; 141

Сродство Епархиског црквеног суда

- писара: 70; 116
- претседника: 70; 116
- секретара: 70; 116
- чланова: 70; 116
- у црквеноопштинском управном одбору: 190

Српска православна Црква

- главна административна подела: 11
- грб: 3
- дефиниција: 1
- достојанство: 2
- државну помоћ прима: 32
- епископалност: 11
- застава: 4
- карактер: 11
- појам: 1
- правно лице: 5
- претставник: 49^{1,2}
- службени језик: 4
- службено писме: 4
- уређење: 7
- потребе — покриће: 238
- приход: 238

Старешина — Парохиске канцеларије: 163

- Парохиске канцеларије — одговорност: 163

Старине црквене: 63⁷; 64¹⁸; 168⁸**Статистички подаци: 168¹⁴****Стечај — за књиге верске садржине: 64⁵**

- „ „ моралне садржине: 64⁵
- „ парохију: 158

Стечена права — према имовини: 268

- свештенства у Црној Гори: 271
- „ осталог: 271
- службеника црквеноавтономних: 271

Стил — цркава: 102⁸**Субординација епископу**

- црквених надлештава: 101
- црквених органа: 101

- Судски поступак** — надлежност доношења: 63¹²
Тужилац: 115
 — делокруг: 115
Сузбијање — протуправославља: 102²; 154²;
 168¹¹; 168⁹
Сукоб — надлежности Епархиских судова: 75
 — „ црквенојерархиских и цр-
 квеносомоуправних органа: 63²⁹; 64³⁰
 — свештеника: 129^{а 5}

Т

- Тајне свете** — вршење: 64¹¹
 — дужност пароха: 168³
Таксе за званичне радње
 — црквених власти: 258
 — органа: 258
 — тела: 258
Таксе поштанске — ослобођење: 26
Тела — самоуправне власти: 9
 — црквенојерархиске власти: 9
Темишварска епархија
 — у јерархиском односу: 14
 — „ материјалном односу: 14
 — „ организационом погледу: 14
Титула Патријарха: 10; 49⁹
Тужба на Велики црквени суд: 74
Тужилац судски — Епархиског црквеног суда: 115
Тутор Црквеноопштинског управног одбора
 — избор: 189
 — надзор:

У

- Уверења** — рођених: 168¹⁴
 — крштених: 168¹⁴
 — венчаних: 168¹⁴
 — умрлих: 168¹⁴
 — остала: 168¹⁴

- Увођење у живот Устава — рок: 265
 - уредбе: 266
- Углед црквене општине — чување: 194
 - штићење: 194₁
- Удружења — оснивање: 63_{2,7}
- Уједињење хришћанских цркава: 64₄
- Укидање — викарних Епископа: 15
 - епархија: 15
 - Уставом — закона: 279
 - прописа: 279
 - уредаба: 279
- Уклоњење пароха — привременог: 164
 - сталног: 164
- Укор свештенству: 154₁₄
 - жалба: 154₁₄
- Уметност црквена: 64₁₈
 - чување: 64₁₈
- Умрлих књига — вођење: 168₁₄
- Управа манастира: 202
- Управљање Српске православне цркве
 - основа: 6
 - у иностранству: 49₁₃
- Управна канцеларија — делокруг: 262
 - економско одељење: 262
 - опште одељење: 262
 - финансиско одељење: 262
 - организација: 262
- Управни одбор патријаршиски
 - самоуправна власт: 9₁
 - самоуправно тело: 9₁
 - Епархиски
 - самоуправна власт: 9₂
 - самоуправно тело: 9₂
 - Црквеноопштински
 - самоуправно тело: 9₅
 - самоуправни орган: 9₅
- Управник монашке школе
 - избор: 63₂₁

Упражњење парохиска места

- губитком парохије: 170
- осудом: 170
- прелазом: 170
- премештајем 170
- пристанком 170
- смрћу 170
- умировљењем 170

Патријаршиског престола

- вршење власти: 57
- објављивање: 57
- председништво: 57

Чланства црквеноопштинског савета: 179

- попуњење: 179

Уредба манастирска: 207

- о пензиском фонду — епископа: 85^з.
- сирочади црквенојерархиских: 63¹⁷; 85^з
- службеника „ „ : 63¹⁷; 85^з
- удовица „ „ : 63¹⁷; 85^з
- чиновника „ „ : 63¹⁷; 85^з
- сирочади самоуправних чиновника 85^з
- службеника „ „ 85^з
- удовица „ „ 63¹⁷; 85^з
- чиновника „ „ 85^з

Уредба о службеним односима

- службеника: 85^з
- чиновника: 85^з

Уређење Српске православне Цркве: 7**Устав Српске православне Цркве**

- допуна: 85^з
- измена: 85^з
- обавезна снага: 280
- ступање у живот: 265; 266; 280
- рок увођења: 265

Установе епархиске

- контрола: 136^з
- оснивање: 136^з
- располагање: 146^з

Установе епархиске

- руковање: 136₈
- старање: 146₁
- управљање: 136₈; 146₂

црквеноверске — доказ о својини добара:
94₇; 146₇

самосталне — оснивање: 63_{2, 7, 17}; 85₁₀; 185₈
— правно лице: 5

Установљење викаријних Епископа: 15

Устројство Српске православне Цркве

- власти: 46—207
- органа: 46—207
- тела: 46—207

Утвари црквене: 63₇; 64₁₅

Учење црквено — тумачење: 63₁

Уџбеници веронаучни — оцењивање: 64₅

Ф

Фонд епархиски — контрола: 136₈

- оснивање: 136₉
- располагање: 146₂
- руковање: 136₈
- управљање: 146₂

Фондовске зграде — обнављање: 185₈

- одржавање: 185₈
- подизање: 185₈

Фондови оснивање — уопште: 94₅ 94₁₆

самостални — правно лице: 5

Фонд синодални — правила: 63₂₁

- рачуни: 63₂₄
- сврха: 63₂₄; 255
- управљање: 255

Фонд црквени — измена сврхе: 257; 270

- контрола: 85₅; 94₆
- надзор: 85₅; 94₆
- поступак измене сврхе: 257; 270
- појам: 252

- Фонд црквени** — потврда измене сврхе: 257; 270
 — сврха: 256
 — располагање: 230
 — руковање: 64²⁴; 85⁵
 — управљање: 94⁶; 230
- Фонд старатељства верскодобротворног**: 171
 — у свакој црквеној општини: 171
- Функционисање правилно** — тачно
 — црквених надлештава 102²⁹⁻³⁰
 — црквених органа 102²⁹⁻³⁰

Х

- Храм** — добар поредак: 154⁵
 — зидање: 64¹⁴; 102⁷⁻⁸; 185⁸; 194¹⁰
 — обнављање: 185⁸
 — одржавање: 185⁸; 194¹⁰
 — освећење: 102¹⁰
 — план: 194¹⁰
 — подизање: 185⁸; 194¹⁰
 — правно лице: 5
 — снабдевање: 154⁶; 194¹⁰
 — украшавање: 194¹⁰
- Храм манастирски** — као парохиска црква: 25
 — као снабдевање: 25

Ц

- Црква** — парохиска 24
 — парохиска манастирска 25
 — снабдевање 25
- Црква и Држава** — 63¹⁸; 64²⁵
- Цркве** — дозвола за подизање 102⁷⁻⁸
 — доказ о својини добара 94⁷; 146⁷
 — зидање 102⁸
- Цркве у иностранству** — 13; 14
 — управљање 49¹³

- Црквеноадминистративна подела епархије:** 16
- Црквена добра** — инвентар 246
- осигурање 247
 - појам 243
 - сврха 244
 - употреба 244
 - уредно вођење 246
- Црквенозаконодавна власт**
- богослужења 51
 - вере 51
 - дисциплине 51
 - црквеног поретка 51
 - унутрашњег уређења цркве 51
- Црквенозаконски пропис у отсуству Патријарха**
- 56, 57₂
 - уредба 56; 57₂
 - начелна одлука 56; 57₂
- Црквена имовина** — 230—264
- располагање 230;
 - управљање 230;
- Црквенојерархиске** — власти: 9
- органи 9
 - тела 9
- Црквене казне:** 208—220
- књижевности — унапређење 64₃
 - кривице 208—220
 - музеје оснивати: 63₇
- Црквењак** — надзор; 168₁₆
- отпуштање: 168₁₆
 - постављање: 168₁₆
- Црквена општина** — опсег: 19
- појам: 19
 - правно лице: 5
 - приход: 34; 240
- Црквеним општинама** — помоћ политичких
- општина: 34
 - помоћ самоуправних тела: 34

Црквеноопштински збор — делокруг: 172

- сазив: 172
- самоуправно тело: 9₅
- чланови: 172

Црквеноопштинске зграде — обнављање: 185₈

- одржавање: 185₈
- подизање: 185₈

Црквене општине приход — дарова: 240₂

- добровољних прилога: 240₂
- других установа: 240₂
- завештања: 240₂
- задужбина: 240₂
- помоћ самоуправних тела: 240₂
- црквеноопштинских добара: 240₁
- црквеног приреза 240₃
- црквених фондова: 240₂
- храма: 240₁

Црквеноопштински прирез

- одобрење 146₆; 185₆; 185₇

Црквеноопштински савет: 173—186

- бирање: 173; 179; 180
- бирачи: 173
- бирачко право: 173
- време сазива: 178
- делокруг: 178; 185_{1—10}
- заменик: 176
- избор претседника: 182
- избор потпредседника: 182
- избор секретара: 182
- мандат: 178
- претседник: 180
- рок сазива: 178
- самоуправно тело: 9₅
- седнице ванредне: 178
- седнице редовне: 178
- седиште: 178; 179
- чланова број: 176
- чланова одређивање: 176

Црквеноопштински управни одбор: 187—195

- благајник: 189
- гласање: 183
- делокруг редован: 194 ^{1—15}
- делокруг Црквеноопштинског савета: 186
- дужност: 194 ^{1—15}
- заменик члана: 187
- избор: 183
- извештај о раду: 194 ¹⁵
- мандат: 187
- начин избора: 183
- молбе: 194 ¹⁴
- предлог: 194 ¹⁴
- претставке: 194 ¹⁴
- сазив по дужности: 192
- сазив на захтев: 192
- самоуправно тело: 9 ⁵
- састав: 187
- секретар: 189
- тутор: 189
- чланова број: 187; 188
- чланова заменика: 187

Црквено појање: 63 ⁷

- потребе: 63 ⁷
- старице: 63 ⁷; 102 ⁹
- утвари: 63 ⁷; 168 ⁸
- учење: 63 ¹

Црквенопросветне епархиске установе

- оснивање: 136 ⁹

Црквена просвета: 221—229

- заводи: 221
- неговање: 221
- развијање: 221
- старање: 221
- уметност: 221
- школе: 221

Црквене продавнице — оснивање: 263

Црквени спор — унутрашње црквене управе: 65

Црквени суд епархиски: 109—130

- делокруг: 129^а, 1—5; 6, 1—4
- састав: 111; 115
- седнице заједничке са Епархиским управним одбором: 150
- црквенојерархиска власт: 9²; 109
- црквенојерархиско тело: 9²; 109
- поступак: 63¹²

Ч

Чиновник црквени — постављање: 102¹⁵

- предлог: 102¹⁵
- утврђење: 102¹⁵

Чиновник црквеносамоуправни

- постављање: 102¹⁵
- предлог: 102¹⁵
- утврђење: 102¹⁵

Чистота учења православне вере

- 64²; 154¹

Члан архијерејског сабора: 50

Синода — 52

- заменик: 52
- избор: 52
- мандат: 52
- редовни: 52

Члан Великог црквеног суда — Архијереј: 66⁴

- заменик: 66
- избор: 63²⁰
- квалификација: 68
- оспособљење: 68
- свештеник: 66^и; 68

Члан Епархиског савета: 132

- заменик: 132
- избор: 132
- мандат: 134

Члан Епархиског управног одбора: 139

- дужност: 139
- заменик: 136¹⁰; 139
- избор: 136¹⁰; 139
- мандат: 139
- редовни: 139

Члан Епархиског црквеног суда: 111

- декрет: 49¹²
- заинтересован: 119
- заменик: 118
- избор: 111
- квалификација: 112; 275
- постављање: 111
- спречен: 118

Члан манастира: 202**Члан Патријаршиског управног одбора: 87^{a-d}**

- заменик: 87
- избор: 87
- мандат: 88
- редовни: 89

Члан поверенства привременог: 199

- мандат: 199
- састав: 199

Члан црквеноопштинског збора: 172

- право: 172

Члан Црквеноопштинског савета: 176, 177, 182, 186

- бесплатна служба: 197
- заклетва: 182
- заменик: 176
- избор: 180
- квалификација: 177, 191
- мандат: 178
- немарност: 186
- парох: 176
- почасна служба: 197
- својства: 177, 191

Члан Црквеноопштинског управног одбора

- бесплатна служба: 197
- заменик: 187
- избор: 187
- квалификација: 177 1—4
- мандат: 188
- немарност: 195
- парох: 187
- почасна служба: 197
- својства: 191
- сродство: 190

Ш**Шпење — вере православне: 64 з**

- свести верске: 171
- свести црквене: 171
- милосрђа хришћанског: 171
- мисије црквене: 171

Школе богословске

- избор наставника: 226
- интернат: 223
- надзор: 227
- наставни план: 225
- наставници: 224
- оснивање: 63 5; 222
- прелаз на црквени буџет: 276
- програм предавања: 225
- ректора постављање: 226
- укидање: 222
- уредба: 228

Школе монашке

- избор наставника: 226
- интернат: 223
- надзор: 227
- наставни план: 225
- наставници: 224

Школе монашке — оснивање: 63⁵; 222

— програм предавања: 225

— укидање: 222

— управитеља постављање: 226

— уредба: 228

Школе црквенопросветне — завршни рачун: 229

— одобрење: 229

— оснивање: 229

— предрачун: 229

— уређење: 229

